

Європа-блюз

Олег Черногуз

Іванові Сіверку

Розділ I

Приватний детектив Кублей, побачивши цю чарівну красуню із спокусливими колінками і неймовірно закрученими кучериками біля маленьких вушок, вперше подумав, що знамените гасло "шерше ля фам!", яким він незмінно керувався, від цієї миті втратило свою актуальність.

"Невже цього разу мені доведеться шукати чоловіка?" — глянув він на неї, по-собачому поклавши голову на руку. Зміряв безцеремонно звабливу фігурку від високих каблучків, круглих колінок, фантастичних ліній частини дівочого тіла, що чітко окреслювалася темною спідничкою й закінчувалася тонкою талією, повільно дійшовши аж до високого бюста, де випиналися найспокусливіше дівочі перса, які, здавалося, ось-ось випорснуть з-під її білої блузки. Губки в неї посміхалися, але швидше від печалі й розчарування, ніж від чогось іншого. Злегка кирпатий носик, м'яке й ніжне підборіддя з ямочками навело Кублея на думку, що у неї такі ж ямочки і на ліктях, і на заглибинах-підколінках, коли довго й уважно придивитися ззаду, проводжаючи її і мріючи про таку красуню якщо не в погляді, то в уяві...

Кублей, по-собачому вивчаючи її, не зводив з неї погляду своїх маленьких очей, тонучи в її широко розплющених і з такими величезними й тремтливими віями очах, ніби спеціально замовлених для таких.

Він неспішно вивчав мінливий колір її обличчя і якийсь час розмірковував, чи підвестися їй назустріч, чи достатньо підняти голову, ніби показуючи цим, що він справжній приватний детектив і ця поза — його і праця, і відпочинок.

— Ви хочете, щоб я знайшов вам вашого чоловіка?

— Ні, — відповіла вона, — я волію, щоб ви негайно розшукали мені жінку...

— Я дуже щасливий чути ці слова, — мовив у відповідь Кублей, подумавши: "Ні, таки моє гасло ще рано знімати".

— Я можу довіритися вам, як сама собі?

— Цілком. Але з однією різницею...

— Якою саме? — насторожилась вона.

— З тією, що ви все ж таки можете поділитися чи порадитись зі своєю мамою, рідною сестрою, подругою, а я ні. Я, як єгипетський фараон-сфінкс. Мене навіть тортури не можуть оживити.

Вона досить скептично глянула на нього і подумавши, що він таки каже правду: "Навряд чи такого сфінкса, як Кублей, хтось у цьому світі вже може оживити", —

вголос запитала:

— Я можу з вашого дозволу присісти?

— О, так... Ця моя, знаєте, невихованість... Я вам по секрету скажу, що придбав її в КаГеБе. Адже я все своє життя до цього присвятив тій організації. Тепер ви розумієте, що маєте справу з професіоналом. А щодо інтелігентних манер, то ви знаєте, я працював трохи по іншій лінії. З жінками справ не мав. А якщо говорити про таких красунь, як ви, то взагалі зустрічаюсь оце вперше. Звичайно, якщо не брати до уваги кіна й телевізора... Тож чим можу прислужитися?

— Скажіть, а це буде коштувати дорого?

— О, щоб працювати з вами, я піду по лінії знижки...

Вона почервоніла і її милі в міру пухленькі щічки, залилися вміть рум'янцем.

— Що означає "працювати з вами"? — закліпала довгими віями красуня.

— Тільки те, що має означати — я розслідуватиму вашу справу, допоки не доведу її до логічного завершення. Я не кажу, що воно буде щасливим. У нашій практиці, як ви знаєте, усе навпаки: щасливий кінець буває для нас, а часто нещасливий — для нашого клієнта.

— Не зрозуміла?!

Кублей глянув на неї і подумав: "Таки природа жінки однакова. Коли нагороджує її такою вродою, про інтелект не дбає — ніби навмисно забуває покласти його під цей чарівний лобик і золоті кучерики..." А вголос промовив:

— Це дуже просто. Простіше, ніж порядок розташування сірників у їхній коробці. Я, скажімо, знаходжу коханку вашого чоловіка і одержую за це винагороду. Ви ж, дізнавшись, що факт зради таки підтвердився, стаєте подвійно нещасною жінкою: втрачаєте свої гроші, а водночас (як це, на жаль, часто трапляється) і своє кохання. Так що вибирайте. У вас ще є час. Кублей не належить до тих людей, що будь-якою ціною намагаються заробити на нещасному клієнтові гроші. А тим паче, якщо в нього вперше така мила клієнтка, як ви, — він піднявся і вийшов з-за столу, несподівано спіймавши себе на думці, будь-що подивитися на її стрункі ноги і круглі достобіса коліна. Таких колін він ніколи не гладив своїми товстими й жовтими від нікотину пальцями. Йому ніколи не доводилося опускатися перед такими колінами. Вони йому просто ніколи не дозволяли цього зробити, скільки він себе пам'ятав. Це перепало зовсім іншим. Тим, хто сміливо опускається перед ними, обіймає їх і, незважаючи на їхню збуджуючу принадність, сміливо йде до інших... Інакше чого б вона прийшла до нього.

— Тепер я вас уважно слухаю, — він кинув поглядом на її білу блузку, стрельнув оком в ледь помітний розріз над дівочим бюстом і, вхопивши стілець, ніби kota за хвіст, протяг підлогою, присівши навпроти майже поруч її ніг.

— Сьогодні я одержала анонімний лист.

— Лист? — чисто механічно перепитав він.

— Ну, не зовсім лист, а цидулку.

— І що в ній? Вона з вами?

— Так, зі мною, — вона потяглася не до сумочки, а до власного розрізу над бюстом,

звідки й витягла клаптик паперу. Він узяв у руки. Довго роздивлявся його і тоді запитав:

— Так вас звати Ліліан?!

— Так, я Ліліан Шостакова. Але тепер, боюсь, візьму своє дівоче прізвище...

— Не поспішайте!..

— О, ви не знаєте, як я його любила... Понад усе...

— Тим паче не треба поспішати. Повірте моїй практиці. Моєму досвіду: найщасливіші люди стають нещасними в силу непередбачуваних обставин. Якщо ви щасливі і якщо це бачать лихі заздрісні очі, вони зроблять, Ліліан, вас нещасною.

— Ви гадаєте, що це наклеп?! — Ліліан аж підвелася й нахилилась до нього, ніби чекаючи ствердної відповіді.

— У нашій практиці ніхто нічого не гадає. Ми тільки розслідуємо і збираємо докази. Якщо ж це неправда, ми також докопаємось і доведемо, що це саме так.

— Скажіть, у вашій практиці щось подібне траплялось?

Він поглянув на неї і вперше відчув, що в нього, Кублея, зародилася іскорка жалю до гарної людини, чого він раніше за собою ніколи не помічав. Він знав: правда — гірка, брехня ж завжди солодка, і Кублей підсолодив її.

— Траплялось і не раз!

— І що ж?

— Заздрість. Чорна завидюща заздрість, яка не давала спокою людині, що бачила щастя інших і від того нещасна ставала сама. Допоки не добила того, чого хотіла — розбила зразкову, як ми колись казали, сім'ю і ошчасливилась... Хоча й на якусь... Тільки на якусь мить.

Ліліан важко і водночас полегшено зітхнула.

— У вас є заздрісники...

— Я ніколи над цим не розмірковувала. Ми такі були щасливі у подружньому житті.

— Скільки ви прожили разом?

— Дванадцять років! — відповіла вона. — Цілих дванадцять років і ні разу жодної чорної хмаринки не пролетіло на горизонті нашого щастя!

— Ви так завжди гарно по-книжному говорите!

— Я коли згадую дні нашого кохання, трохи вдаюся до метафор...

— Я вам дуже вдячний!

— За що? — здивовано перепитала Ліліан.

— За метафори! Я не знав, що це називається метафорами. Гадав, що це чисто жіноча пафосність, романтизм.

— О, я й сама добре не знаю... Мені просто так здається...

Кублею закортіло підвестись, підійти до неї, обійняти її за м'які плечі і на маленьке й ніжне вушко прошепотіти: "У вас усе буде гаразд. Від таких вродливих дружин чоловіки не йдуть". Та вголос він запитав:

— Скажіть, а який у вас характер? Тільки самокритично. Мені це конче потрібно знати.

— Він завжди казав, що в мене характер золотий.

— Ви його вміли слухати? Не перебивали, не заперечували, не доводили протилежне його думкам?.. Критикували? Сміялись, іронізували?

— Ні, ні, ні й ще раз ні!

— О, як багато "ні", які можуть слугувати й слову "так". Це дуже похвально. Ви завжди користуєтеся цими духами? — запитав він раптом.

— Так, а вони вам подобаються?

— Не про мене мова. Чи подобались вони вашому чоловікові? Чи не виникало у нього бува алергії? А може він просив вас використовувати трохи м'якші й не такі різкі?

— Ви вважаєте, що це занадто різкі духи?

— Я нічого не вважаю, — стримано відповів Кублей. — Тут мовиться не про мене. Я запитую тільки про реакцію ваших духів на вашого коханого чоловіка.

— Це його улюблені духи. Знамениті "Ночі Парижа"!

"Цікаво, — подумав Кублей, — "Ночі Парижа", а надушилася ними зранку", — а вголос продовжив запитувати:

— Отже, його анти... Точніше, такого подразника, який би дратував його, ви не помічали?

— Йому в мені подобалося все... Він казав... — раптом вона замовкла.

— Що саме він казав? Ми ж домовились: у нас з вами ніяких секретів. Після цього могила. Могила для наших з вами тимчасових таємниць, які ми віднесемо на той світ, як відносять їх коханці й коханки, ніколи не розповідаючи своїм дружинам чи чоловікам.

— Але бувають випадки...

— Так, бувають завдяки приватним детективам. Так що казав вам ваш чоловік?

— Він завжди каже, що любить мене від ніг моїх до губ моїх, — і вона знов почервоніла. — Він каже, що в мені нічого такого нема, щоб його... дратувало.

— Яка ви господиня? Чи смачно готуєте?

— Я люблю чистоту. Люблю готувати... готую все, що йому до вподоби. У нашому домі, як у зразковій аптеці — ідеальна чистота. Він закоханий у чистоту, а я в нього...

— Ви ідеальна дружина!..

— Нарцис так само каже...

— Вашого чоловіка звати Нарцисом?

— Нарцис Августович!

— Цікаво...

— Його батько і дід викладали античну літературу...

— А чим займається їхній син і онук?

— Він професор...

— Античної літератури?

— Ні, зовсім ні. Він розробляє генну систему... Шукає "ключ" над загадкою людства... Його мрія розірвати у людства формулу добра і зла...

— Він медик?

— Не зовсім так. Але дуже близький до цього. Він б'ється над цією формулою уже дванадцять літ. Те, що він пережив у своїй юності, цього ніколи не забуде. Він хоче удосконалити світ... Він каже, що людство любить і живе тільки двома поняттями — життя й смерті. Але якщо, мовляв, глянути на всю літературу людства, починаючи з античності і до наших днів, від "Дафніса і Хлої" до "Трістана й Ізольди", від "Ромео і Джульєти" до... — вона на мить замовкла.

Кублей також замислився, але дав їй можливість висловитися до кінця, не перебиваючи.

— ... до нас з тобою... Він так і сказав: "Я мрію також померти разом з тобою. На таку красиву смерть разом зі своєю вірною подругою спромігся тільки один учений з Санкт-Петербурга..." Я вже не пам'ятаю його прізвища... Я бачу ви не зовсім мене розумієте...

Кублей ствердно кивнув головою.

— Нарцис... Пробачте, Нарцис Августович каже, що людство любить тільки життя і смерть. Більше нічого. А ви погляньте на його інстинкти, які демонструє література. Тепер — кіно й телевізія. Люблять тільки секс і вбивства... Без цього не обходяться ні одні бестселери, вестерни. Світ жорстокий. Він вважає, що світ слід переробити, заклавши в людство тільки елементи життя, радощів, щастя, але не за рахунок смертей і нещастя та іншого... І ви раптом одержали оцю нікчемну цидулку?

— Так! Я другий день сама не своя. Я ненавиджу його! Він мене підло обдурював, читаючи щовечора й щоночі свої теорії про чистоту, вірність, а сам...

— Я вас чудово розумію, але... — Кублей сів за стіл і взяв авторучку та картку для досьє. — Але все це може бути жорстоким жартом ваших сусідів, його співробітників... Ваших подруг...

— У мене немає подруг...

— Тим більше... А поки що мені потрібна ваша адреса. Адреса вашого чоловіка. Де працює, ким, а ще мені конче потрібна його фотографія. Я волів би познайомитися з ним ближче, але поки що через окуляр фотоапарата...

Десь приблизно через годину Ліліан залишила незатишну конуру Кублея. Він довго дивився услід чарівній відвідувачці і думав: "Невже і таку жінку можна зраджувати?!"

Розділ II

— Шерше ля фам, — посміхнувся капітан Дубль і поклав на худеньке плече Кублея свою важку і міцну руку, водночас легенько наступивши йому на ногу.

Приватний детектив Кублей, помітивши в проході переодягненого в цивільне капітана Дубля, удав, що ретельно вивчає вітрину інвалютного магазину, даючи цим зрозуміти, наче в нього у кишені не звичайнісінькі "дерев'яні" купони, а американські долари.

— Шерше ля фам, — повторив капітан. Кублей обернувся і спопелив своїм поглядом Дубля. Запахло у повітрі смаленим.

— Якщо ви так на мене дивитиметесь і надалі, Кублею, боюсь, що моє волосся

закучерявиться на скронях так само, як і у вас...

— Чому ви мені постійно наступаєте на п'яти? — замість конкретної відповіді кинув Кублей, відступивши від вітрини.

— Боюсь, що навпаки. Чи ви забули справу з Сусанною Скипень?

— Це ви переадресуйте собі... Якби ви прискіпливо розібралися в тій справі, мені б не довелося зривати й міняти вивіску та сидіти у вашій дурнуватій каталажці...

— Якби не професор Зуєвський... Його чесне зізнання... Боюсь, ви б витирали своїми худенькими сідницями нари ще й досі...

— Не корчте з себе всезнайку.

— А ви не створюйте комедій, які переростають у трагедії...

— Ви, здається, не для цього мене тут піймали?..

— Не піймав. Натрапив на слід і мене одразу зацікавило — чим цього разу цікавитесь ви? Невже й цього разу ми йдемо по сліду паралельно. Тільки різними шляхами... Признайтесь, Кублею, поки у мене гарний настрій: ви шукаєте жінку?

— Я все життя шукаю жінок...

— І не можете знайти. Не з вашими даними, Кублею.

— Знаєте, що я вам скажу, — спалахнули знову маленькі очиці Кублея. — Не наступайте мені на п'яти!

— Я знаю, що вони у вас ахіллесові.

— Ви, ви просто... Просто... Капітан!

— З якого це часу звання "капітан"... Гм-м, воно набуло, як вам сказати, з вашої ласки негативного відтінку?

— З того часу, відколи я вас знаю... Капітаном.

— Ви мені дорікаєте... Але, чоловіче добрий, якщо мені пам'ять не зраджує, ви на пенсію вийшли прапорщиком?

— Старшим прапорщиком, — уточнив Кублей.

— Хай старшим. Але це все одно не вище навіть молодшого лейтенанта.

— Молодших лейтенантів ліквідували, як клас...

— Ну, гаразд, гаразд... Скажімо, воно не вище простого лейтенанта...

Кублей хотів розтулити рота, але капітан йому не дав:

— Не гнівайтесь на мене, Кублею. Просто в мене сьогодні гарний настрій. Я завершив успішно чергову операцію. Одержав преміальні і гумор сам по собі поселився в моїй душі. Мені кортить трохи повеселитися... Я пригощаю... Ви ще п'єте шампанське, коньяк, віскі з содовою?..

— Звідки така раптова любов до Кублея? Ви ж завжди ненавиділи мене...

— Не перебільшуйте, Кублею. Я раніше, і ви це знаєте, любив вас... Звичайно, якщо ви від мене нічого не приховували і не стояли поперед дороги. Чи, скажімо, третій варіант: не пробували передчасно злякати пташку, за якою ми полювали...

Вони піднялися нагору. Ресторан з іронічною назвою "На сьомому небі" був напівпорожній. За окремим столиком неподалік бару сиділа купка офіціанток і почергово позіхали. Одна з них щось мляво розповідала решті про минулий вечір, і вся

її поза, розповідь свідчили про те, що й у неї вечір минув досить спокійно, як для її віку і навіть нічого цікавого не приснилося. Інша офіціантка, вийнявши нехотя міні-калькулятор, маніпулювала з цифрами, розраховуючи поодинокого клієнта. Тому здалося, що вона нарахувала йому зайве.

— Ой, — нарешті безсоромно посміхнулася дівчина, коли номер з раннім склерозом не пройшов, — я й забула, що то замовлення клієнта з сусіднього столика. Ви й справді нічого не пили. Окрім компоту...

Кублей з капітаном умостилися поруч за сусіднім столиком.

— Це ризиковано, — кивнув Дубль вбік офіціантки з калькулятором.

— Не я ж ризикую — ви.

— Це правильно.

Офіціантка змріяла Кублея вивчаючим поглядом і нічого цікавого в ньому для себе не знайшла, тож пропливла повз столик вигинаючи стегнами, на горішній частині яких можна було сміливо ставити келих вина, не боячись, що він з неї раптом упаде.

— Ну й тумба! — ошкірився Кублей.

— Я вас розумію. У неї за столиком сам комісар Метре, і така зневага до його персони.

— Давайте без претензій на жарт.

— Пробачте, я й справді не правий. Не комісар Метре, а тільки його тінь.

Офіціантка не йшла. Вона склала компанію купці офіціанток і жваво щось розповідала. Здається, трохи розважила своїх колег. Кублей вибухнув:

— Ей ти, красуне, з нафарбованими губами! Може, тут теж люди сидять.

Та огризнулася, відповівши коротко:

— Не бачу!..

— Ти ба, вона не бачить!

— Вона каже, що вас не бачить, Кублею. А мене чудово побачила, але хоче ще трохи здалеку роздивитися. їй одразу з першого погляду не вдалося...

— А капітана ти бачиш? — знервовано кинув Кублей.

— Капітана я бачу. Непоганий був би капітан, аби йому хтось погони ще б позичив...

— Він справжній капітан!..

— Не заводьтесь, Кублею. Для чого оце базікання? — тихо мовив Дубль.

— Ти чуєш? — гукнув Кублей.

— Та чую. Не в твоєму ж віці. Ще не глуха...

Маленький Кублей аж вибухнув. Він за звичкою підскочив на стільці і поліз до кишені за посвідченням.

— Чого ти кип'ятишся? Це ж не мій столик, а Любин...

— Ти ж тільки-но ось тут клієнта обслуговувала...

— А там якраз мій кордон проліг. Автономія — зрозумів, голубчику? Це вже Любин столик...

— А де ж тоді та Люба?

— Вона якраз обідає. Їй теж треба пообідати, як і тобі...

— Так ви ж щойно відкрили ресторан!

— Ну і що?..

Кублей перегорів і знову накалявся як електрична дуга.

— Аякже, вона обідає... Напевне внизу привезли босоніжки, тож вона пішла приміряти. А ця мені мізки пудрить... Старому розвідникові. Ти чуєш, капі...

— Візьміть себе в руки, майоре, — вирішив підіграти йому капітан Дубль.

Почувши сказане Дублем, "тумба" знехотя підвелася з місця.

— Валю, — звернулася вона до своєї сусідки, що провела бурхливу ніч. Рот у неї сам по собі розтулявся, показуючи відвідувачам ресторану, які сиділи обличчям до неї, низку золотих зубів. — Обслужи тих типів...

— Сходи сама, поки Любка прийде. Та міряти буде довго. Ти ж бачиш, я ледве на ногах стою...

"Тумба" повернула важко корпус, ніби він тримався на якихось особливих шарнірах і, ще раз глянувши на капітана Дубля, тихо промимрила:

— Це ж треба, таке миршаве, а таке зле, як старе щеня...

Капітан посміхнувся і подумав: "Щастя твоє, що оте "щеня" заглибилось у вивчення "продовольчої програми", як Кублей називав меню, а то б він тобі показав, яке він старе щеня..."

— Ви також з ним? — запитала вона, звертаючись до капітана, ніби між іншим хотіла запитати: "Як це ви такий молодий і гарний, а водитесь з отаким засушеним і маленьким опеньком під цією величезною кепочкою?"

Дубль кивком голови підтвердив.

— Ви б у ресторані хоч кепку зняли б. Це ж вам не церква...

— Ти краще помовч... Не зачіпай мене за живе, бо я за себе не ручаюсь...

— Я бачу, — глузливо мовила офіціантка. — У вас, мабуть, і довідка є?

— Є й не одна... Після кожної чергової п'ятики дають. Зрозуміла, кізонько Perezrila? Записуй, що тобі скаже капітан і одна нога в буфеті, а друга тут. Ясно?

— Так уже й побігла...

— У мене побіжиш! Може трохи розтрусишся... Бач, як обросла вся жиром?..

Офіціантка раптом вишкірилась, як тигриця, трохи зігнулася і, дивлячись прямо в очі Кублею, просичала:

— А дулю не хочеш викусити? Не хочеш... Ти мене краще, майоре, не зачіпай. У нас тепер свобода й демократія. Хочу — обслуговую, а хочу — відпочиваю від таких, як ти. Та й до того ж це не мій столик. Збігай у підсобку, вижени Любку і хай вона тебе сама обслуговує. Зрозумів, жевжику засушений?..

— У мене літак...

— Полетиш на голодний шлунок. Може це тебе і врятує. Коли падатимеш, то десь вітром і на куці віднесе. Ще виживеш і своїй жінці печінки далі їстимеш...

— А в мене нема дружини...

— Авжеж... Де вона в тебе візьметься? Хто за такого заміж вийде...

Тут Кублей раптом рвучко встав і попрямував до виходу. Здоганяючи його вже у залі для транзитних пасажирів, Дубль кинув:

— Не думав, що ви такі образливі, Кублею. Працюючи в органах провокатором, вам так і не вдалося навчитися терпінню. Де ж ваша форма?

— Я завжди без форми ходив!

— Знаю. Я питаю про вашу психологічну форму.

Кублей несподівано посміхнувся.

— Ось тепер ви мене, Кублею, не дивуєте. Ви справжній кадебіст-провокактор. Щойно вас боляче вдарили по ваших ахіллесових п'ятах, а ви тепер так почуваетесь, неначе вам за вдалу операцію почесний приз вручили, бо на той час у касі грошей не було...

— Тепер вас пригощаю я! — посміхаючись, мовив Кублей і витяг цигарку. — І не в цьому задрипаному ресторані з такою гучною назвою. Я вас запрошую у валютний бар...

— Піду з задоволенням. Хоча б заради того, щоб подивитися, як аристократ з Борщагівки в дрібних доларах здачі не братиме.

— Вистачить з них і центів. Ми ще не такі багаті, щоб чайові залишати доларами.

— Ви кажете про себе, державу, народ?

— Я кажу про все разом.

— Похвально, Кублею.

Бармен зустрів їх професійною посмішкою і Дубль зрозумів, що американські долари — це не купони багаторазового використання. Долари варті посмішки. Навіть на адресу такого жалюгідного типа, як Кублей, подумки розводив Дубль.

Вони всілися на високих стільчиках навпроти бармена. Кублей від задоволення крутнувся на стільчику і, пославши легко й з природною елегантністю цигарку до рота, звернувся до капітана:

— Що будемо пити, пане капітан?

— Не вигадуйте! — посміхнувся у відповідь Дубль. — З якого часу це я капітан?

— У мене чудовий настрій, і я вас можу назвати й генералом. Чи не так, пане бармен?

— Авжеж! — відплатив йому широкою посмішкою бармен. — Можна навіть лордом.

— О'кей! Мені лорд більше підходить...

— Не вам, Кублею, а мені. Саме це пан мав на увазі? — звернувся Дубль до молодого бармена з вуглистими вусиками і пухкенькими щічками та носом над припухлими губами.

— Ні, не так, — вивчаючи глянув бармен на Кублея. — Ви обидва схожі на лордів.

"Як віслиюки на жеребців", — чомусь подумав про себе Дубль.

— Так що питимемо, лорди? Віскі з содовою, шампанське, аква-віту?

— Мені порцію віскі. Якщо можна, з "голд оранж", — прочитав на етикетці банки капітан Дубль.

— А чого ж, у нас усе можна. Тут не бутафорський бар. А вам? — звернувся бармен

до Кублея.

— Моє вічно улюблене іскристе шампанське. Мускатне!

Бармен подав напої і поставив касету з записами популярних мелодій. Тихий бар наповнився м'якою музикою з еротичного відео— серіалу "Емануель".

— Музику замовляли ви, лорде?

— Я замовляв віскі з апельсиновим соком, Кублею. А музику замовляло мені серце Емануель. До речі вам подобається цей фільм?

— Я порнофільмів ніколи не дивлюсь.

— Це не порно, а еротика...

— А для мене воно все одно.

— Пробачте... Це й справді так. Ви мені постійно про це нагадуєте і застерігаєте, що я скотився в західноєвропейське болото... Але зараз мене, Кублею, не це цікавить. Звідки такі переміни на фронті?! Тільки чесно. При ваших скупощах і така щедрість!.. Ви помітили те, що шукали?

— Яке ваше діло?! Я у вас хліба, капітане, не відбираю!

— Не хліба — доларів. І, по-друге, ми ж домовлялись: звертаємось один до одного "лорд". У крайньому разі "сер".

— Кепсько звучить. Особливо в гармонії з вашим прізвищем, сер Дубль. Вам куди йде краще "Дупель пусто".

— Не "дупель", а все-таки Дубль, Кублею. Дубль.

— Прийду додому, обов'язково звірю в словнику...

— Звірте, Кублею, звірте!

— Ще по одній!

— Дякую, розумному досить!

— Дурневі також, — Кублей, глянувши на папірець з рахунком, кинув на шинквас три долари.

— А здача? — запитав уже на виході Дубль.

— Здачі не беремо. Особливо, коли її нема.

— Я так і думав, Кублею. А могли б випити й ще.

— Могли б, якби долари пустив по курсу купонів. Але сьогодні і мені захотілося розіграти інтуриста...

— Так може спробуєте на таксі... Європа-люкс! — капітан Дубль пильно подивився в очі Кублею. Той навіть бровою не повів. Отже, у нього було на думці щось інше. — То як, Кублею?

З бару вийшов останній відвідувач, якого вони залишили один на один з барменом. Не звертаючи ні на кого уваги він пройшов повз них.

— Що як? — задумливо кинув у відповідь Кублей.

— Може на таксі? Подасте себе за туриста. А я вас біля готелю "Либідь" зустріну.

— Краще спробуйте ви. Мені це ні до чого. Та й хто мене без імпоротної валізи і яскравих нью-йоркських ярличків сприйме за інтуриста? Смієтесь, чи що?

— Ви спостережливий, Кублею...

— Отож-бо й воно. Тому й відкрив експрес-бюро з надання послуг населенню.

— Так ви залишаєтесь, ідете, стрічаєте, проводжаєте, слідкуєте?.. Яке найбільш точне з усіх цих слів слово?

Кублей оглянувся. Взяв капітана під руку і повів під синь бориспільських кленів. Навколо них і поруч нікого не було. Кублей сів на давно не фарбовану лавочку і мовив:

— Капітане, я ж у ваші справи не влізаю. Це ви чогось сюди приїхали. І не для того ж, щоб за рахунок бідного Кублея випити...

— Ну, не такого вже й бідного. П'є в барі для іноземців. Розраховується доларами. Здачі не бере...

— Там здачі не було!

— Я бачив, Кублею, рахунок. Два долари і десять центів!.. Не замилюйте мені очі. Звідки раптом такі гроші? І чому аеропортівська зала для інтуристів? Знайшли клієнта американця?

— Ви угадали. Але це професійна таємниця. Хоча й досить банальна...

— Шерше ля фам?

— Шерше ля фам... — кивнув Кублей. — Я шукаю жінку.

— І ви її знайшли?

— Я її побачив, — відповів Кублей.

— Покажіть фото!

— Повірте мені на слово. Таку чарівну жінку треба, як корову, тримати на прив'язі... А він її відпускає...

— Фу, Кублею! Скільки у вас натуралізму. Кажете, що красуня — і таке порівняння.

— Любий мій капітане! Я вам хочу нагадати одну сентенцію. Можливо і ви колись та одружитесь... Як я мав нещастя це зробити у ваші роки...

— Я готовий вислухати, якщо це не довго...

— Зовсім коротко: хочете мати клопіт — одружуйтесь на красунях. А побравшись, одразу наймайте сищика Кублея і час від часу бийте її. По чому хочете. Або ви з красуні зробите таку відбивну, що окрім вас на неї ніхто не захоче дивитися, або вона своєчасно втече до іншого. Так і не давши вам можливості і щастя деформувати її гарненьке личко у звичайнісіньку пику. Втямили? Одружуйтесь на негарних, якщо хочете мати спокій і добрі сни. Послухайте людину з досвідом. А тепер, якщо ваша ласка, злізьте мені з "хвоста". Я надіюсь на вашу порядність, — Кублей зіскочив з лавочки і попрямував у бік аеропорту "Бориспіль".

Розділ III

Серед численних пасажирів міжнародного аеропорту "Бориспіль" важко було помітити приватного детектива Кублея. І все таки інтуїція капітана Дубля підказувала, що він десь тут. Капітан вибрав зручне місце і прострілював поглядом вхід до ресторану, де минулого разу вони сиділи разом з Кублеєм і офіціантка Любка, яка мала обслужити їх, так і не прийшла. Якщо його гіпотетичний здогад не підводить, то саме сьогодні її чергування. І радість, несподівана радість після пам'ятної дикої образи

Кублея навела на думку, що об'єкт слід шукати саме тут.

Капітан Дубль не помилився. Кублей м'яко, як кіт, що намітив здобич, ні на кого не звертаючи увагу, зосереджено йшов до мети — не поспішаючи наближався до ресторану. Капітанові з цієї засідки було видно не лише вхід у ресторан, а й саму його залу.

Переступивши поріг, Кублей усівся за той же столик, за яким вони сиділи минулого разу. Наразі до нього підійшла офіціантка-тумба і, очевидно, впізнавши його, почала прискіпливо допитуватись. Кублей викручувався, розмахував руками і все це кінчилося тим, що вона безцеремонно показала йому на вихід, ніби ресторан належав їй і розташовувався не на території аеропорту, а в її власній квартирі.

Засівши якийсь час у засідці, подібну операцію вирішив проробити й капітан Дубль.

— О, і ви тут, як тут! Той нічого не добився, так прислав друга. Я вже сказала вашому зачуханому партнерові — Любка звільнилася. І квит! Вона виїхала. Надовго і далеко. Ви вже третій, хто цікавиться нею. Що ще треба від мене? Перше, друге, третє чи я вам підходжу на десерт, капітане?

— Я не капітан, то все жарт мого зачуханого партнера, як ви назвали мого знайомого...

— Не треба тут пудрити мені мізки... Досить і того, що я попудрила сьогодні свої щоки. А вам, капітане, не личить взагалі брехати... Ви, видно, совісний чоловік. Не такий, як ото ваш нахаба. Я в людях розбираюся краще, ніж міліція. Зрозуміли?

— Зрозумів!

— Зі мною можна тільки так. Ви відверто, і я відверто. Чи мо' будемо й далі гратися в піжмурки?..

— Ні, будемо відвертими. Я й справді капітан.

— Авжеж, я знаю... Ви знаменитий капітан Дубль. А хто отой зачуханий — не відаю...

— Гм, звідки ви знаєте мене?

— Ви смішний, їй-богу! Хочете стати невідомим — надягніть маску, або більше ніколи не висовуйтеся з екранів телевізора. Я цю вашу кримінальну хроніку кожного разу дивлюся. І вас, капітане, знаю, як облупленого. Дайте автограф, а то нічого не скажу, — вона присіла поряд. Вийняла блокнотик, у якому записувала замовлення і надавала рахунки відвідувачам. Капітан взяв його і своїм гарним почерком написав: "Кращій офіціантці України з її чарівних околиць на усміхнене щастя!"

— Здорово! — посміхнулась вона, прочитавши. — Хай дівчатка позаздрять. Вони всі в вас закохані. Любка також. Знаєте, як її прозвали? "Феррарі"!

— Чому "Феррарі"?

— Цього я не знаю. Одні кажуть, що вона з італійської мафії, тому й "Феррарі". Інші кажуть, що є така італійська машина, і в неї фари заплющуються і розплющуються. У Любки також. Боже, які в неї очі, а які вії!.. Ви б тільки побачили, як вона ними, бісова, кліпає і притягує тих мужчин, як пітон зайчиків, — вона підсунулася до нього ближче. — Ви сьогодні вже третій. Приходив тут перший. Також мужик — те, що треба. Може,

трохи з лица і не такий, як ви, капітане, але... статура я вам скажу... Наші дівчатка з кухні аж з ножами повискакували. Теж усе допитувався, і я йому чесно сказала. "Любці нічого не загрожує", — так він відповів. Гарний чортяка!.. Я йому також одразу повірила... Люблю гарних мужчин... На десерт... Ха-ха-ха! А ви, капітане, ... любите десерт? У нас тут дівчатка... О, бачу — ви не з тих... Ще й досі ото червонієте... Де ви росли?

Дубль дивився на неї і мовчав. Він знав: жінці потрібно дати висловитися до кінця.

— Так, я тому красеню розказала... Можливо, то її рідний чоловік.

— А що бувають і не рідні?

— Скільки завгодно. У Любки їх було, як огірків у діжці. Гарна ж!.. "Гарні — не для сім'ї". Так я йому сказала. "Твоя "Феррарі" — тю— тю. За кордон поїхала. На гастролі... Зрозумів, артисте?"

— А він артист?

— Не знаю. Але дуже схожий на артиста. На оцього, знаєте, Задніпровського[1]... Дуже я люблю цього артиста. Високий, стрункий. А які в нього очі! Також, як у "Феррарі".

— А мені що ви скажете?

— І вам кажу: Люба поїхала за кордон. На гастролі. Вона так і нам по секрету сказала: "Дівчатка, я уклала контракт і на цілий рік відбуваю до Америки. А там і до Канади подамся. Чоловік дав згоду". Як на мене — хай погуляє. А ще завважила, мовляв, не вміє чоловік заробляти бабки, їх заробить його "бабка". Й при цьому ляпнула недвозначно по своєму кругленькому задку. Задок у неї, я вам скажу, хоч печатки став чи відмічай або пиши: "Тут був Вася!"

Капітан Дубль не стримався і посміхнувся.

— Що ви розповіли моєму зачуханому?

— Сказала, щоб мотав звідси, бо в неї дуже ревнивий чоловік і... як його... каратист... Кістки в один момент переламає... Ну й що сам сьогодні за нею також приходив. Так що я йому не раджу приставати до такої дівки... Та й вона його не підпустить навіть на відстань простягнутої руки. Ви ще не знаєте нашої "Феррарі".

— А прізвище? Ви можете назвати її прізвище?

— Яке прізвище? Хіба в Любки було прізвище?.. Вона ж у нас ніколи не працювала. Смішний ви... Просто заплатила нам і все. Сказала, хто питатиме Любку, Любку "Феррарі", кажіть, що працює... Але сьогодні, мовляв, не її зміна... Її тут ніколи й не було. Вона жодного клієнта не обслужила... Я маю на увазі за столиком... А щодо ліжка, то я вам уже сказала. Все, капітане, інтерв'ю закінчено. У мене до вас останнє питання: хто платитиме гонорар?

Дубль поліз до кишені і витяг звідти стокупонну купюру.

— А зачуханий мені долара сунув, — буркнула невдоволено "тумба".

— Він спеціаліст по імпорту, а я...

— Зрозуміло, капітане. Вам преміальні тільки фантиками кидають... То може хоч кави? Людей, бачите, скільки в нас? Усе дорого! Пасажири до нас не йдуть. Жують свої

бутерброди і соплі... Пробачте... Бачу, до таких слів ви не звикли... Ще раз пробачте... Так кави подати? Безплатно... За автограф.

Капітан ще раз відмовився, підвівся, широко їй подякував і навіть поцілував у щічку. Вона зашарілась і капітан зрозумів, що таку жінку готувати довго до постельних баталій не треба... Вона, як піонерка, сама завжди готова. Спалахує, як зірка і згорає, як метеорит, проте її дуже рідко запалюють, зважаючи на її чималенькі габарити.

— Спробуйте перевірити її прізвище в Печерському ОВІРі. Але я вам нічого не казала, а ви від мене нічого не чули... За це з вас ще один поцілунок, капітане, і в ліву щічку. Хай дівчата побачать... Скажу, що брат, якщо бармен питатиме... Він...

Капітан не дав їй докінчити фразу й поцілував тричі, сказавши, що Бог любить трійцю.

У Печерський ОВІР він прибув одразу за Йосипом Кублеєм. Зустрівши його тут, він водночас зрадів і розсердився. Отже, "тумба" йому збрехала. Вона підказала й Кублею звернутися до ОВІРу. "То що ж виходить? Вона й його пустила по цьому сліду? А якщо сказала всім однаково? Виходить, що "тумба" зацікавлена в тому, щоб я йшов по сліду Кублея. Але, питається, для чого мені "Феррарі", коли я розшукую ресторан — підпільний ресторан "Європа-блюз"? Ресторан з чотирьох осіб. Приватний ресторан".

Поки начальник ОВІРу шукав неіснуюче прізвище "Феррарі" у своїй картотеці (так думав капітан), Дубль підсів до Кублея і запитав:

— Хто вас сюди послав?

— Я прийшов сам!

— Неправда! Ви були у "тумби". Вона вас спрямувала сюди?..

— "Тумба" мене ледь не викинула за поріг. Я в неї викликаю алергію, капітане. Я, на жаль, не ви.

— Хто ж у такому випадку той регулювальник, що спрямовує нас обох на одне й те ж перехрестя? — він глянув у Кублееві очі. Його чоло густо заросло волоссям, хоча позаду почало, як колосся, вже висипатися, оголюючи поле й утворюючи виразну лисину, навіть не залишаючи стерні. "Якщо так і далі буде, — химерно й подумки малював Дубль незavidне майбутнє свого візаві, — то невдовзі зарослі сповзуть на самісінький лоб, поповзуть до кучматих брів та зарослого перенісся і повністю вкриють маленьке обличчя Кублея, залишаючи від нього тільки кінчик маленького носа, якщо й він не заросте, і дві дірочки в ньому".

— Що ви мене так розглядаєте?! — спалахнув раптом Кублей.

— Не відволікайтесь від головного, Кублею.

— Це ви не відволікайтесь... Адже ви мене про щось питали, а тепер розглядаєте мою голову, наче бачите її вперше... Ви питали про регулювальника?..

— Так! Хто він?

— Її чоловік!

— Оцей міцний і кремезний красень? — капітан Дубль показав фото.

— Так. Він мене і найняв...

Увійшов начальник Печерського ОВІРу.

— Дама, що вас так зацікавила, паспорт у нас не оформляла. У списку нагороджених її також нема...

— Дякую, я так і думав, — відповів Кублей.

— Слухаю вас, капітане, — звернувся начальник до Дубля, глянувши на його погони, що вигравали золотом на новенькій формі, яку капітан натяг на себе, аби уникнути зайвих питань та формалістики.

— Я відносно тієї ж дами, що й сищик Кублей...

— Мені шкода, капітане, але я все ретельно перевірів — ні заявок, ні паспорта...

Вони подякували і вийшли.

— Але ж ви її бачили в очі, Кублею? — запитав капітан, облюбувавши й сідаючи на лавку в затишному скверіку.

— Так, бачив.

— Тоді, коли ми з вами обідали?..

— Тоді, коли ми з вами, капітане, збиралися пообідати, але нам ніхто не дав.

— Отже, Любка... Так умовно назвемо її...

— Чому умовно? Її так і звуть. Любов Коро...

— Не годуйте мене недомовками, Кублею, доводьте вже до кінця.

— Для чого? Я просто стверджую те, чого ви, бачу, не знаєте... Її так і звати...

— А прізвище?

— О, ви, бачу, і прізвища не знаєте! Що ж ви тоді знаєте?

— Я знаю те, чого не знаєте ви... А ви знаєте те, чого не знаю я, Кублею. Давайте порозуміємося. Ви знаєте текст, припустимо, а я — підтекст. Якщо це об'єднати, вийде пиріг з начинкою... Ваш верх, а мій низ. Ну, то як — піде?

— Я маю кілька хвилин ще подумати... Я розумію, що вам її чоловік не довіряв слідкувати за його дружиною. Це справа приватного детектива, а не міліції. Отже, у нас даних про неї ніяких. Ви вийшли на сліпий слід. Я б сказав, що інтуїтивний. Але нас обох об'єднує те, що одного з нас інформованого, а іншого навіть дезінформованого привела одна й та ж справа до одного й того ж перехрестя... Що ж, валяйте, капітане.

— Спочатку фотографію... Ви ж без фотографій не працюєте...

— Капітане, ви вже бачили одного разу цю красуню. Заплющили б очі, і вона перед вами стояла б усе ваше життя, яке вам відвів Бог. Ви мене зрозуміли?

— Гаразд, гаразд... Її очі, її вії, які закриваються і розкриваються, як у італійського автомобіля, і коли ви потрапляєте в проміння її фар, ви вже безсилі що-небудь зробити з собою. Правильно я кажу?

— Правильно, капітане.

— Тоді давайте все по порядку.

— Порядок простий, як стрій солдатів відділення. До мене прийшов її чоловік — красень, і сказав: "Мене обдурює дружина". Покажіть мені того мужчину, капітане, у якого дружина красуня, і він не рогоносець?! Покажіть мені його, і якщо ви такого покажете, то плюнете в мої маленькі поросячі очі, як кажете частенько позаочі про мене ви, і я вам розповім усю правду...

— А конкретніше можна?..

— Я вам уже майже все сказав. Він зустрів її режисера і запитав: "Як там моя артистка — грає?" Режисер глянув на нього і відповів без еківоків: "Грає, але не в мене". "А де ж? От саме про це я й хотів у вас дізнатися". "Вона від мене пішла того ж дня, коли з'явилася... Подала заявку і більше не з'являлася". Згодом, коли чоловік її запитав про це, вона відповіла, що працює в ресторані бориспільського аеропорту, а точніше, в барі для іноземців. Звідти в неї і валюта. Вона також імовірно збрехала, що тижнями була за кордоном. Паспорт з різними візами у неї й справді є. Але чи гастролує вона десь, чи ні — ніхто цього достеменно не знає. От саме ця інформація і привела мене до ресторану. Очевидно, як і вас... Тільки я не знаю, у якій справі вас...

— Далі! — майже наказав капітан.

— Далі? Ну, що ж... Сьогодні чоловік прийшов утретє до ресторану й запитав, де ж усе таки його Люба Король. Йому відповіли, що вона на гастрольях за кордоном. Підписала угоду на рік з якоюсь чи то американською, чи то канадською фірмою. Саме це вона сказала і чоловікові. У ресторані йому підтвердили. Мене ж "тумба" викинула за поріг, не надавши ніякої інформації...

— Її прізвище Король?

— Це його прізвище, а її дівоче я не знаю... А що у вас, капітане?

— Я знаю, що її прізвище "Феррарі". Прізвище їй таке дали або за її великі очі та вії, що закриваються й відкриваються як фари іномарки, або вона пов'язана з італійською мафією, яка діє десь у районі Бориспіль-Київ, — капітан Дубль витяг свого улюбленого шведського сірника і приклав його до губ. Імітуючи куріння неіснуючої сигари. — Судячи з усього, вона нікуди не виїжджала. Гастролує тут. Не виключено... Не виключено...

— Ми ж домовилися, капітане. Усе начистоту...

— Але це мій тільки здогад...

— Ви хочете сказати, що вона підписала контракт з якоюсь іноземною фірмою, яка тут відкрила підпільний притон... і час від часу її випускає на повітря... адже вона дома останні дні регулярно з'являлася. Доти, поки не сталася ота випадкова зустріч її чоловіка з режисером. Після домашнього допиту вона заявила, що підписала контракт з американською фірмою і днями виїжджає на гастролі. Обіцяла повернутися і, пішовши з дому, більше не прийшла. Тоді чоловік прийшов до мене.

— Тепер для мене дещо прояснюється. Дякую, "комісарі Метре" з Борщагівки.

— А де ж ваша взаєм...

— Хіба вам цього замало? Її звуть у тому підпільному світі "Феррарі". Ось мій підтекст. І ще одне, Кублею, якщо захочете... А втім, у мене виникла геніальна ідея... У вас долари є?..

— Ну?

— Ви б хотіли переспати з "Феррарі"?

— Не відмовився б. Але моя професія...

— А якщо врахувати, що ви стаєте жертвою і потрапляєте в обійми "Феррарі"...

Підкреслюю — "Феррарі", а не Любки Король... Її близнючки. Її двійника...

— Ви хочете сказати, що їх дві сестри і вони близнята?.. Любка і ваша "Феррарі"?!

— Вашу руку, сищику Кублей! Руку з пачкою доларів перед барменом з бориспільського аеропорту.

— Я подумаю.

— Подумайте. Подумайте, Кублею. Думання ще нікому не завадило. Окрім великих учених, які за своє думання часто йшли на плаху... Зате ви потрапите в рай... Хоч один раз у вашому житті ви зустрінете те, про що мріяли все життя. Те, що мають усі повноцінні чоловіки, окрім вас, Кублею...

— Ну і хам ви, капітане!

— Ви переплутали... Я перший син Ноя... Хам, кажуть, мав дещо іншу вдачу, яка майже не відрізнялася від вашої, — капітан Дубль підвівся й потис Кублею руку, на прощання додавши: — Не ображайтеся, Кублею... Інколи в гарному настрої можна образити також загалом гарну людину... Я маю на увазі вас... Ви мені сьогодні допомогли... Я в боргу не залишусь...

Розділ IV

Нетиповий одесит лейтенант Хорт — стрункий білявий блондин, схожий на скандинава, того дня приїхав до Києва фірмовим потягом "Чорноморець".

Він щиро і мило посміхаючись, дивився на капітана Дубля, ніби кажучи:

— А от і я!..

— Ти проїздом чи як?

— Я ж у відпустці, пане капітан. Соромно зізнатися, але я так і не вивчив Київ як слід. Тож хочу ознайомитися з цим чудовим містом докладніше.

— Ну що ж, я тобі покажу Київ. Ти ж мені свого часу показував Одесу і навіть катакомби, райські катакомби.

— Не перебільшуйте, пане капітан. Тоді ви якраз мене познайомили з підземною Одесою. Її земним раєм.

— Не відмовляюсь... Круто заварили тоді кашу одесити. Я й досі згадую знамениту операцію "Золотий апельсин", — він пильно поглянув на Віктора і подумав: "Типовий іноземець. Швед, фіни чи норвежець. А що, як спробувати? Власне, ризику тут майже ніякого. Окрім втрати цнотливості. Але чи маю я на це моральне право? Чи погодиться лейтенант Хорт?.." Останній, як завжди, глянувши в злегка зажурені й аналізуючі очі капітана, запитав:

— Знову якась операція?

— Ти вгадав.

— Я б з вами з великим задоволенням взяв у ній участь.

— Так уже й з великим... А якщо ризик? Постріли, смерть, петля на шії і все таке інше?..

— Хто на що вчився...

— Я перебільшую, — капітан присів. Підсунув до себе чашечку кави, другу поставив перед лейтенантом. Коли секретарка полковника Ситорчука[2] залишила його кабінет, він продовжив, звертаючись до лейтенанта: — Ти надовго до нас? Де зупинився?

— На кілька днів. А зупинився в жіночому гуртожитку медінституту.

— Ти — і в жіночому?! — здивувався капітан. — І що, тебе отак вільно й без проблем пропускає комендант? Чи ти одягаєш спідничку?

— Там є сімейні кімнати, — запиваючи ледь не кожне слово кавою, не поспішаючи, відповів лейтенант.

— Ага, ти одружився!

— Не зовсім, — почервонів Хорт. — У мене тут подруга. Одеситка. Вона запросила в гості. Я живу в її кімнаті, а вона в своїй подруги...

— Сімейність не проходить...

Лейтенант заперечливо закивав головою.

— Суворі дисципліна... Ну і ми тільки придивляємось одне до одного. Вона моя однокласниця... Колись у сьомому класі я її за коси смикав...

— Зрозуміло, — капітан поставив чашку на блюдечко. — Ти мені скажи, лейтенанте, іноземну мову знаєш?

— Яку?

— Будь-яку, крім російської.

— Англійську, трохи французьку...

— А як з англійською? Для анкети, з словником?

— Ображаєте... Я ж себе готував для контррозвідки. Свого часу мріяв стати розвідником.

— Звичайно, резервним.

— Чому ж? Можливо й головним резидентом. Та побачив, що ця професія не знадобилася. Україна і США — країни-друзі.

— Дай Боже... Але сьогодні мова не про політику... Давай від Америки перейдемо до Європи. У нас тут одна пікантна операція намічається. Ми її охрестили "Європа-блюз". Власне, охрестили її не ми, а самі власники цього підпільного кабаре, готелю, притону, але от де вони знаходяться — ми ніяк не можемо вийти на їхню адресу, — Дубль підвівся. — Ми вже вшосте закидаємо блешню і результат — нуль цілих і нуль десятих. На нашу блешню шука не йде.

— А в чому суть справи?

— Розумієш, в аеропорту "Бориспіль" діє група по виловлюванню приїжджих іноземців. Часто в сіті цієї злочинної групи потрапляють і наші ділки, бізнесмени, вчені. Чи то їх приймають за імпортерів українців, чи просто у них один критерій — валюта. Операція, на перший погляд, проста. Як нам стало відомо з газети "Нью-Йорк таймс", прилітаючи в "Бориспіль", ви сідаєте в таксі, щоб їхати там у своїх справах до Києва. До вас підсідає по дорозі пасажир, обкурює вас якимось дурманом, ви засинаєте і розплющуєте очі вже у обіймах двох чарівних юнок. Вас повністю тут обслуговують: годують, поять, купують і подають себе "на десерт". Потім кладуть перед вами рахунок,

і ви змушені виплатити вельми кругленьку суму...

— Це вся сума з наявних купюр у гаманці клієнта? — перебив лейтенант капітана і від того почервонів.

— У тім то й річ, що не вся. Беруть по максимуму відповідно прейскуранта чи меню. Як хочеш, так і називай. Після цього відвозять туди, куди тобі треба. Але це вже на другу чи третю добу. Як тобі таке унікальне "обслуговування"? Розповідь очевидця й потерпілого від такого "обслуговування". Ось таку інформацію ми отримали через міністерство закордонних справ та від представника нью— йоркської місії при ООН.

— Але це може бути й вигадка.

— Так. Цілком можливо. Але ти ж знаєш, земля слухом повниться. Про це сьогодні говорить весь Київ.

— А заявники?

— Жодного! Або вони там дають підписку про мовчання, або... Або їм гідність не дозволяє про таке говорити... Словом, для нас це поки що загадка. Загадка мовчання. А може там не такі вже й великі бакси беруться, що про них бити в дзвони чи бігти до міліції — зайвий клопіт...

— Я зрозумів...

— Валіза в нас є. Власне, кілька контрабандних валіз з етикетками Копенгагена, Амстердама, Осло, Льежа... Знайдеться і валюта для операції... Хочеш погуляти?..

Лейтенант посміхнувся. А по хвильці додав:

— Міліція, як і мистецтво, також вимагає жертв.

— У цьому випадку, гадаю, моральних. Убивств, Вікторе, не зафіксовано. Ми кілька днів проводили уже операцію. Кинули на неї приватного сищика Кублея... Та ти його знаєш по Одесі. Він же кругом суне свого носа. Тут він також його висунув і довелося його прищемити...

— І як?

— З нього іноземця не вийшло. Не клюнули ні на нього, ні на мене. Боюсь, ми обидва вже засвітилися. Або в ресторані, або в барі. Тебе проведемо через депутатську залу. В інвалютному магазині купиш щось там солідне. Звичайно, не "Панасонік" чи "Шарп". Цих товарів там, як сміття. Придбаєш якусь нашу петриківську шкатулку, може кілька баночок ікри. Іноземці це люблять. Наш гарний чи вірменський коньяк...

— Словом, випивку і закуску...

— Як аванс за перемогу в "Європі-блюз"... То як?

— Я погоджуюсь...

Капітан Дубль на мить заплющив очі. Задумався. Перед ним пропливла вчорашня картина, як вони запускали в операцію "Європа— блюз" приватного детектива Кублея. Він ледь стримував сміх, коли той з імпортними валізами в картатому костюмчику з краваткою-метеликом вискочив на бориспільський тротуар і закричав з невідомо яким акцентом: "Таксі!"

До нього одразу підскочило кілька приватних перевізників, і він зовсім розгубився. А потім оговтавшись, почав кожного почергово допитувати: "Ти таксі?"

— А тобі що тільки на таксі треба?

— Тільки на таксі...

— То мотай у чергу... Чого тут розкричався? Ми приватники... Простовбич кілька годин у черзі, тоді й на таксі до Києва доберешся...

Сищик, переодягнений в інтуриста і з фотоапаратом на грудях поплентався в чергу, де чекали люди таксі. Простояв там довгенько, його намагалися підібрати на підсадку, але Кублей не погоджувався...

— Я люблю їхати сам.

Не врятувало становища й наступне. Його підібрав зрештою таксист з третього таксопарку і благополучно довів до готелю "Хрещатик", де на нього уже чекав розчарований капітан Дубль...

— Ніяка сволота на мене не вийшла й не зупинила... Ви, капітане, комуніст?

Дубль посміхнувся і сказав у відповідь:

— Не зрозумів!

— Обіцяли, як більшовики в сімнадцятому році, рай на землі, а що я одержав взамін? Обіцянку-комедію з цим імпортним чемоданом і краваткою-метеликом... Де ж ваші знамениті блондинки, шатенки, брюнетки? Де ж ваша "Феррарі", капітане, і де її чарівні очі?

— От саме про це ми й запитаємо її, як тільки зустрінемо.

— О'кей, капітане! Валюту, яку я щедро розтринькав на зло вам в кав'ярні, барі і за столиком ресторану, ви вже не отримаєте від мене. Вона вся ось тут, — він показав на свій живіт, який від того так і не збільшився.

— Пили маленькими дозами?

— Маленькими. Як ви наказували... Як іноземці п'ють. Ніякого подвійного віскі... Не більше сорока грамів з содовою... І після цього ви чекаєте змін?..

... Дубль, розплющивши очі, продовжував посміхатися.

— Комедія, — мовив капітан. — Оце згадав учорашню операцію за участі Кублея, яка зазнала повного фіаско. Щоправда, ми в цьому майже не сумнівалися... Але інтуїція... Ота дурнувата нав'язлива інтуїція, яка завжди підштовхує: "З Кублеєм вийде. Він щасливчик. На цього дурника обов'язково клонуть..." Підвела інтуїція...

Щиро у відповідь сміявся і лейтенант.

Паспорт на ім'я шведа Карла Свенсона з столичного управління по боротьбі з контрабандою привезли того ж вечора. Кращі криміналісти фотокартку підклеїли так, ніби вона там існувала з дня народження документа.

— Маєш стати знаменитим Карлсоном, — посміхнувся капітан Дубль. — Але шведи в своїх паспортах повідомляють ще й колір своїх очей. У Свенсона, як і в тебе, очі голубі, лейтенанте Хорт. А все решта, як кажуть американці англійською мовою, о'кей... Вночі і виїжджаємо... "Європа-блюз" працює цілодобово...

Лейтенант Хорт ще раз ретельно оглянув себе. На ньому був гарно зшитий голландський костюм голубуватого кольору, модна краватка, чорні замшеві черевики сорок другого розміру, світло-солом'яна зачіска з лівим пробором. Довелося і над цим

попрацювати. Хоч фотокартку й поміняли, але вирішили все таки лейтенанта Хорта трохи загримувати під справжнього комівояжера Свенсона.

— Європа-люкс, — поплескав його по плечу Дубль. — Цікаво тільки, які носи у шведів? Такі ж, як у тебе — короткі, м'ясисті і з веснянками, чи хрящуваті, тонкі і обтягнуті біленькою ніжною шкірою, що й сонця не бачила?..

— Мені пригадується, що в шведів носи обсіпані веснянками.

— Сонця нема в природі, сонця навколо носів. Ти це хотів сказати? Ну, гаразд. "Рено" подано. Номери французькі. В'їжджаємо прямо на аеродром. Сьогодні останній рейс "Люфтганзи" з Франкфурта-на-Майні... З цією групою і вийдеш... Тримайся поважно і трохи розгублено... Так, ніби тебе мали зустріти, але не зустріли, і ти опинився один на один у невідомій тобі країні.

Виїхали вчотирьох: капітан Дубль, сержант Квочка, водій Голубей і, звичайно, переодягнений лейтенант Хорт.

Голубей вів машину вправно. Трьохлінійна автострада на Бориспіль бігла перед їхніми очима, освітлена дорожніми ліхтарями у вигляді авіалайнерів, що піднялися у небо, і зчезала під передніми колесами.

Обабіч дорожніх смуг простягся густий мішаний ліс. Степняку і людині, яка народилася на чорноморському узбережжі, лейтенантові Хорту здавалося, що він не в Україні, а й справді десь у Швейцарії чи Німеччині. Все йому тут подобалося. Як цю гарну трасу, так і Київ він бачив уперше. Їх переганяли "Тойоти", "Мазди", пролетіло повз них і кілька машин знаменитої фірми "Вольво".

— "Вольво" у нас не знайшлося. А то провезли б тебе у "Вольво" з вітерцем. Якщо пощастить, фірма "Європа-блюз" тебе на "Вольво" підвезе...

— А вони що саме цією маркою перевозять своїх "клієнтів"?

— Якби ж то знати... Ні вони, ні марка нам невідомі... Відомо тільки те, що ми тобі сказали...

— А може це все вигадки?..

— Та ні... Є підтвердження, що така "контора" існує. Ми знаємо, здається, навіть ім'я однієї з героїнь...

Раптом Голубей різко загальмував. Лейтенант ледве не вдарився у вітрове скло, а капітан Дубль тільки дивом не опинився у нього на плечах.

— Там щось трапилося, — мовив капітан, коли вони виїхали на узбіччя, майже впершись у металеву сітку-огорожу, що захищала автостраду від лісових тварин: лосів, косуль, оленів, кабанів, які часто намагалися вибігати на автостраду.

— Попереду вбили... Здається... Господи!.. — майже прошепотів Голубей. Капітан Дубль вийшов з автомашини, відчинив передні праві дверцята і запитав лейтенанта:

— Вікторе, як ти? Все гаразд?

— Здається. Хоча могло б бути й гірше...

— Казав, що треба пристібатися... Не слухаєш старших... Ану покажи! О, та тут нема чому до весілля й заживати... От тільки боюсь невдачі... Я страшенно забобонний, як усі подоляки...

Підійшов сержант Квочка.

— Дозвольте доповісти?

— Ти ще мені тут козирни, — прикрикнув на нього Дубль. — Глянь на себе — ти ж не у формі.

— Достеменно так!

— "Достеменно", — перекривив його капітан. — Сідайте в автомашину. Що там?

— Іноземці лося вбили чи збили...

— Що значить "убили" чи "збили"?

— Лось збив іноземців, — виправився сержант Квочка, переодягнений у костюм дипломатичного представника. — Тварина перебігала дорогу, а іноземці в нього на повній швидкості машиною...

— Жертви є?

— Один лось постраждав і автомобіль у... гармошку...

— Гаразд, у нас мало часу... Працівники ДАІ разом з ветеринарами розберуться...

Поїхали!

Вони з'їхали з бровки автостради і лягли на попередній курс — Київ-Бориспіль...

Біля величезної брами, що закривала в'їзд до аеродрому, їх уже з нетерпінням чекали. Згодом вони під'їхали до депутатської кімнати (так за звичкою називали обвите плющем приміщення, сховане від простого людського ока). Увійшли до зали, устеленої дорогими килимами та доріжками, в яких ноги м'яко втопали...

— Тут сам Президент ходив зі своєю свитою, — шепнув капітан Дубль лейтенанту Хорту. — Проведемо успішно операцію, у Київ переведу. Не дадуть квартири, одружимо на багатій киянці, щоб одразу міцно став на ноги... Чи ти хочеш по любові?

— По любові, пане капітан...

— Тоді доведеться жити в Одесі... А з тобою мені хотілося б попрацювати... Що ж, викликати під час чергової відпустки чи за рахунок майбутньої відпустки, якщо ти так любиш романтику... В Одесі на роботі відпочиваєш, у нас, під час відпустки, працюєш. Іде?..

— Іде!

Миловидна жіночка в білосніжному халаті подала справжню гарячу каву.

— Якщо вам з цукром, він на столі... Можемо запропонувати вершки, молоко. Багато хто ласує з вершками...

— Нам також з вершками, — попросив капітан, а коли молодичка відійшла до холодильника за вершками, він вивчаючи оглянув її і задоволено констатував для себе, що "вона ще у віці сунічки з молочком" і, хитро примружившись, додав: — Посмакуємо кави з вершками, якщо не як депутати, то хоч як дипломати...

Квочка цвів, як весняна півонія... Він не спускав очей з гарненької, стрункої ще молодички з прямим і невеличким носиком, з такими ж живими, усміхненими очима, з надзвичайною люб'язністю та приязню і думав: "Цікаво, а за кого вона мене сприйняла: за аташе, дипломата чи дипкур'єра? А більше тих посад, хто працює в посольствах, я, на жаль, і не знаю".

Дубль думав зовсім про інше. Він дивився на цю вродливу жінку і сам про себе міркував, дивуючись: "Чи вони тут у аеропорту конкурси краси влаштовують? Або в них традиція така... Де вони підбирають таких красунь? Дамочка вже не першої стиглості, але... але..." Словом, вона належала до тих жінок, які, здається, ніколи не старіють і навіть у похилому віці зберігають свою привабливість і жіночність... "Хотіли б мати таку "бабусю"? — так і підбивав зсередини чортяка капітана Дубля запитати про це в лейтенанта. — Нічого, матимеш "Феррарі"..." Йому вкотре кортіло сказати Хорту цю фразу. Він уже готовий був повторити її, та в цю мить до зали стрімко ввійшов службовець у формі і коротко повідомив:

— Літак приземлився!..

Розділ V

У барі для іноземців перебувало не більше шести чоловік. Усі чекали переважно своїх запізнілих знайомих чи родичів. Останній нічний рейс, що мав прибути з Франкфурта, запізнився на годину. Саме тому лейтенант Хорт зайшов сюди одразу після "проходження митниці" і присів за стійку бару. Молодий бармен, схожий на цигана вправно витирав білою серветкою високі склянки і привітно всім посміхався в свої чорні вуса. Кругленькі й темні очі бігали, ніби придивлялись, де ж сховався кіт. Ніс картоплиною дещо у ніздрях розпух чи то від пахоців спиртного, чи то від звички принохуватися буквально до всього.

— Що будемо замовляти? — ковзнув він своїми очищами по статурі лейтенанта Хорта, натреновано міряючи й вивчаючи його з голови до ніг. Хоча ніг Хортових і не було видно. Вони надійно сховалися під високою стійкою бару.

— Віскі з содовою, будь ласка! — чітко вимовив Хорт англійською мовою. Принаймні так йому здавалося. Він кинув обережний косий погляд на сусідів ліворуч, що сиділи через дві тумби від нього, але в їхніх очах нічого не помітив підозрілого. Закоханій парі було не до нього. У найвіддаленішому кутку біля самого вікна, що виходило на площу перед фасадом будівлі аеропорту, звідки добре було видно автостоянку і клумбу, щедро засаджену квітами, сидів бравий молодик з такими ж чорно-смоляними вусиками, як у бармена, тільки вертикальними й тоненькими. Дві ледь помітні їх смужечки росли, здавалося, з кожної ніздрі хрящуватого носа і зупинялися над обривом верхньої тонюсінької губи, ніби роздумуючи чи зазирати їм далі, чи зупинитися прямо тут. Очі, в яких відбивалися блискітками нічні прожектори, що освітлювали аеропорт, неонові поблискували й, здавалося, ні на мить не випускали зі свого поля зору бармена. Кошлатість його брів надавала йому якоїсь чи то злості, чи то зосередженості.

Бармен продовжував протирати бокали. Потім, помітивши ще двох іноземців, раптом голосно запитав спочатку українською мовою, а тоді англійською:

— Панове, у кого знайдеться розміняти сто не фальшивих доларів? — при цьому він так щедро посміхався, ніби оті долари збирався в цю мить комусь дарувати.

Кілька чоловік йому відповіли, що у них валюта на картках, молодята навіть не

підвели голови, а Хорт наче відчув, що саме він зараз має подати себе мільйонером і показати всій цій братії купу доларів готівкою в кишені.

— Я, сер! — тихо повідомив Хорт, оскільки бармен найближче стояв до нього.

— О, сенк'ю, містере...

— Свенсон, — підказав йому не задумуючись Хорт.

— Сенк'ю, містере Свенсон! Ви скандинав!

— Ієс, швед!

— О, жовто-блакитний прапор, Полтава, Карл XII...

— Не Полтава, не Карл XII. Свенсон — Київ. Комівояжер. Комерсант. Бізнес.

— О'кей, о'кей! — посміхнувся бармен. — у нас усі подають крупні купюри... Нема дрібних!

— Ієс, я розумію, — посміхнувся у відповідь лейтенант Хорт, відраховуючи дрібні купюри з товстенької акуратно перев'язаної пачки. — Можете взяти і за віскі.

— О'кей, — продовжував посміхатися бармен і раптом той бокал, що так ретельно витирав, поставив на місце, а з буфету взяв високу склянку, розцяцьковану під африканського папугу. На ній урізнобіч розліталися такі яскраві метелики ти маленькі папужки, що, здавалося, здатні осліпити своїми фарбами любого відвідувача.

— У нашому барі шведів ще не було. Ви перший, — не переставав посміхатися бармен. — Нам дуже приємно. Україна — Швеція. Дружба, фройндшафт, — закінчив він чомусь по-німецьки. Тоді налив у високу склянку віскі, додав содової і запитав чи не кинути йому ще й шматочок льоду.

— По-вашому криги? — показав свою обізнаність в українській мові лейтенант Хорт.

— Криги, криги, — посміхнувся вкотре бармен. — Але то переважно кажуть у Західній Україні. У нас кажуть здебільшого лід. Крига то весною. Повінь. Крига, крижини...

— Ви є філолог? — потягуючи віскі, поцікавився Хорт, все глибше, як йому здалося, входячи в роль інтуриста, чи точніше шведського бізнесмена. "Хоча б цей бармен не знав шведської чи німецької, — раптом стрільнула в лейтенантовій голові думка. — Пий віскі і мотай звідси. Тільки не по-нашому — одним залпом". На щастя, до бармена підійшов бровастий і французькою мовою запитав:

— Скільки?

Бармен назвав суму і Хорт помітив, як незнайомиць дав десять доларів замість трьох.

— Здачі не треба! — і не бармен на прощання подякував йому, а він бармена.

Бармен, повернувшись широкою спиною до "Свенсона", уже не звертав на нього уваги й ретельно перераховував валюту, вочевидь думаючи про свої щедрі чайові, а не про суму, яка складає денний прибуток фірми. Лейтенант Хорт подякував, поставив розцяцьковану склянку і вийшов. Бармен навіть плечем не повів. Лейтенант зрозумів, що бармена він більше не цікавить. Лейтенанта Хорта тепер цікавлять інші люди...

Він переступив поріг задушливої зали для транзитних пасажирів і увійшов прямо в освітлену аеропортівськими прожекторами ніч. Небо висіялось зорями, як у серпні.

Пахло медункою і незабудками та навіть росою.

Пасажирів було небагато. Таксі стояли вільні, і лейтенант Хорт наблизився до першої машини.

— Зайнято! — буркнув йому водій, висунувши голову, покриту величезною грузинською кепкою. Лейтенант підійшов до другої. На його запитання така ж коротка й лаконічна відповідь. Це повторилось і біля наступної машини і тільки з четвертої вже знайомий по бару "француз" посміхаючись мовив:

— Мій німець не приїхав, тож можу підвезти. Ви франкфуртським прилетіли?

— Ієс! — відповів радісно лейтенант Хорт. "Отже, я..." — та він не договорив. Раптом йому здалося, що біля сусідньої автомашини опинилась Надійка... Його Надійка Феррарі. Вона була чимось стривожена і начебто всім своїм поглядом й часто кліпаючи довгими віями казала: "Не сідай, не сідай. Тікай звідси швидше. Пересядь в іншу машину..." До нього підійшов водій таксі, взяв валізу й закидаючи її в багажник, запитав:

— Ви швед?

— Так, Свенсон...

— Чув, чув... Я в барі сидів.

— Ієс!

— Вам куди?

— Київ, "Лебідь"!"

— "Либідь", — поправив його "француз" із бару.

— Ієс, "Либідь".

— Так наш готель називається.

— Готель, готель!

— По-вашому також готель...

— Готель, — механічно відповів лейтенант Хорт і подумав, чому тут з'явилася раптом Надійка. Його Надійка Феррарі. Ця мила його серцю дівчина, яка відмовила йому, а проте постійно обнадіює. Ось уже третій приїзд до Києва лейтенанта Хорта. Він з першого разу (розуміє, що необачно) запропонував їй руку і серце, а вона у відповідь:

— Ну куди ти поспішаєш? Ти молодий, гарячий вродливий... Ти ж мене зовсім не знаєш. Охолонь, обдивись... А може я не гідна тебе...

— Ти та, про яку я мріяв усе своє життя, — казав їй Хорт.

У відповідь вона тільки посміхалася.

— Ти ще зовсім не знаєш жінок, Вікторе. Жінки, як валізи. Усі вони з подвійним дном, якщо не потрібним...

— Ти не така...

— Чому ти так вважаєш?

— Раз ти так кажеш, то ти не така...

— Я хочу бути такою!

— Зі мною ти будеш, Надійко!

Вона заперечливо кивала головою з гарною зачіскою і казала:

— Ні, Хорте. Тільки не зараз. Тільки не тепер... Давай ще трохи позустрічаємось. Придивимось один до одного. А тоді вже... Я...

— Але чому, Надійко? — запитував він.

— Ти ж знаєш, Вікторе, я напівіталійка, напівукраїнка. Мій дід італієць. З тих італійців, що воювали на боці фашистів у сорокових роках. Мій дід стояв на квартирі в моєї бабусі. На Вінничині... І в бабусі знайшовся під час війни син. Бабуся не соромилась свого кохання. Незабаром мій дідусь загинув, здається, від рук німців. Італійці начебто відмовилися воювати на боці Третього рейху. Їх усіх розстріляли. Хоч мою бабусю й переслідували вже за советської влади, але вона від прізвища Феррарі не відмовилася й записала мого батька під цим прізвищем. І я Феррарі! Вийду за тебе заміж — запишусь: Феррарі-Хорт. Це заповідала моя бабуся. Прізвище будь— якою ціною зберегти.

— Збережемо! Народимо хлопчиків, і всі будуть Феррарі... Такі ж чорноокі й з такими ж носиками та чорним волоссям...

— Ні, очі в них будуть голубі, Вікторе. Такі, як у тебе. Ти ж у мене блондин!..

Несподівано машина загальмувала. Лейтенант Хорт усім корпусом подався вперед і краєм ока непомітно поглянув у дзеркало. Позаду них світилися вогнями дві автомашини, які йшли одна за одною на невеликій відстані. "Цікаво, а в якій з них капітан Дубль?" — подумалось лейтенантові.

— Нічний пасажир! Візьмемо? — звернувся українською мовою до Хорта водій. Лейтенант удав, що нічого не зрозумів, хоча ледве не випалив українською: "А чого ж!" Та своєчасно стримався. "Шпигунам не позаздриш, — чомусь подумалося йому. — Одне необережне слово і каюк. Амба!" Машина зупинилася. До них підсів довготелесий молодик, одягнений у чорну футболку з написом на грудях: "А твої діти розмовляють українською мовою?" "Мабуть, канадська", — промайнуло в Хорта.

— Він не розмовляє українською, — тихо мовив водій.

— Ти певен?

— Я сидів з ним у барі!

— Ти помиляєшся. Феррарі сказала...

Далі лейтенант Хорт нічого не зрозумів. Пам'ятає тільки, як довготелесий різко повернувся до нього й спрямував пістолет прямо йому в обличчя.

— Ну що, лягавий? За шведа себе видаєш? — і вистрілив... Лейтенант відкинувся назад і сильно вдарився головою об щось тверде, що лежало на полиці заднього скла авто... Таксі різко повернуло праворуч. За ним мчала і задня машина. Ускочили в якусь глуху сільську вузьеньку вуличку, в якій, здавалося, дві підводи не розминуться.

Піднімаючи приспану росою нічну куряву машина мчала на повній швидкості. Задня тільки наблизилася до повороту у вуличку, як прямо із ночі напереріз у світло фар та туманну куряву виринув п'яний чоловік і підняв руку.

— Ідіот! — ударив по гальмах водій задньої машини. — У таку пору!

— Дай закурити! — спокійно попросив у робочій спецівці п'яничка і ледь не впав на капот.

— Ану мотай звідси! Дай проїхати!

— А тобі далі не треба. Сказано ж було — до першої пригоди.

— Ага, я зрозумів! Тоді відчалюй від борту! — сказав уже спокійніше водій. — Моя місія виконана? Так?

— Мабуть, так. Як і моя... — чоловіча, який щойно грав п'яничку, відійшов спокійно від авто, сказав на прощання "гуд бай!" і поплентався у напрямку саду.

Водій дав задній хід. Але тут же загальмував. Його засліпили фарами з потужним світлом.

— Якого біса! — лайнувся він, висовуючись з вікна автомобіля. — Повилазило?

— Міліція! — тихо повідомив капітан Дубль і приклав до скроні водія дуло пістолета. Відчувши холодний доторк дула, водій обм'як і весь його агресивний запал почав угасати разом з нічною курявою. — Документи!

Водій мовчки подав.

— А тепер розвертайтеся і за нами. А втім, одну секунду. За ними!

— Куди за ними?

— Ти знаєш! — сердито мовив капітан, ховаючи пістолет.

— Я так знаю, як і ви.

— Не прикидайся дурником!

— Чесне слово, як вас там?

— Можеш називати капітаном.

— Чесне слово, пане-товаришу капітан! Той з вусиками підійшов до мене і спитав: "Хочеш заробити п'ять доларів, не беручи з собою жодного пасажира?" "А хто не хоче?!" Але що робити? Якщо автом задавити людину, то мені твої п'ять доларів не потрібні". "Нікого давити не будеш. Просто поїдеш за оцим таксі з четвертого таксопарку. Зрозумів? До першої пригоди". "Якої пригоди?" — запитав я. "Там побачиш. Нічого страшного. Тільки будь уважним. А тоді мотай додому чи продовжуй зміну... Твоя печаль"...

Зі світла фар випірнув сержант Квочка з незнайомим чоловіком.

— Дозвольте доповісти?

— В автомашину його, — наказав капітан. — Здай назад автомобіль і на кілька хвилин зупинись отам подалі від села, — продовжив Дубль. — А ти слідуй за нами, — кинув таксистові. Коли вони зупинилися біля молодого колективного саду якогось товариства, капітан наказав таксисту пересісти в їхнє авто.

— Це все чесно? — грізно запитав капітан Дубль переляканого таксиста.

— Ось п'ять доларів!

— Водія того таксі знаєш?

— Уперше бачив! Там ще молоденька баба коло нього крутилася. Її бачив не раз. На неї кажуть Феррарі.

— Феррарі?! — вихопилося в капітана.

— Феррарі, — спокійно відповів таксист. — Вона в аеропорту часто вештається. Її майже всі таксисти знають. Файна дівка!

— Чим вона займається?

— А хто її знає? Кажуть, ніби з іноземцями тільки діло має. Один мій приятель зустрів її в готелі "Русь". Бачив у неї на коліні напис: "25 доларів, 50 марок, 200 грн., 1000 рублів"...

— Ось до якого рівня впав російський рубль! А ти? — звернувся капітан до затриманого Квочкою чоловіка.

— Що я?

— Чого ти тут вештався на дорозі?

— Мені запропонували... Підійшла до мене в селі дівчиця кілька годин тому. Може й ця, про яку тут ішла мова. От вона й запитує: "Хочеш випити?" А хто ж не хоче?.. Маєш — наливай. Вона й налила. "Це тобі, — каже, — аванс. А решту доп'єш, коли одну справу зробиш". "Яку справу?" "Простеньку. Через годину з'явиться там то й там дві автомашини. Може й три. Вони в'їдуть на тихій швидкості. Як тільки пройде перша повз хвіртку, на фари другої вийдеш і вдасиш, що тобі море по коліна... Одержиш повну пляшку і сотню гривень. Чи ти доларами береш?" Я й кажу: "Баба Мотря доларами за самогон не бере. Мені краще гривнями".

— А що далі?

— А далі? Далі вона сказала, мовляв, можеш іти спати до своєї молодиці, якщо вона тебе допустить... Ну, я так і зробив...

— Усе?

— А! Ще мав щось водію нагадати. Ага, повинен сказати: "Оце і є твоя перша пригода. А тепер мотай"...

Капітан відпустив таксиста, записавши всі свідчення. Перед цим запитав:

— Номер і серію таксі ви випадково не запам'ятали?

— Чому ж? Це у нас професійне. Четвертий таксопарк. Номер 42-12 КІЄ.

Усе збігалося. Саме ці номери записав і капітан.

— Водія не знаєте?

— Ніколи не бачив.

Вони розпрощались.

— А ви, дядьку, проїдете з нами.

— Але я все сказав!

— Куди поділась ваша дівка?

— Яка вона моя? Я її вперше бачив. Я ось і цю пляшку іноземну...

— Гривні при вас?

— Так, але я їх чесно заробив! Ризикував життям!..

— Що ризикував, то ризикував, — посміхнувся презирливо капітан. — Аби в цій куряві наїхали...

— Дівчиця сказала, їхатимуть повільно, тож встигну. І все вийшло по її...

— Куди вона поділась?

— Здається, сіла до тих, хто їхав у першому авті. По-моєму, біля воріт Харитоновича, мого сусіда, машина й зупинилася...

— Отже, поїхали й покажеш, де Харитонович живе. Може він випадково не спав...

— Харитонович не спав, кажете? Він ще звечора ковтнув оковитої і тепер його й атомною бомбою не збудеш... Таке скажете! Харитонович не спав... Хе-хе-хе!.. Це я не спав, бо дурень... А ви кажете, що Харитонович не спав...

— Слухай, ти довго крутитимеш свою платівку? — подав свій голос сержант Квочка.

— Сержанте, — озвався капітан, — у нас свобода і вже демократія. Хай виговориться чоловік. Що ви йому рот затуляєте?..

— От, от. Це вам не за советської влади. Зараз усі говорять. Майже всі, тільки мільйонери працюють...

— А чого ж ви не працюєте?

— Так у нас же свобода, як ви сказали, капітане. На капіталістів я працювати не буду...

— Будете за пляшку під колеса автомобілів кидатися?..

— Це перший такий випадок. Зупинив машину і взяв зароблене. Тільки квитанції не видав, але гроші в кишеню. А хіба це погано? Я б щодня так зупиняв...

Капітан подумав посміхнувшись: "А що — ідея гарна. Може й справді влаштуватися автоінспектором?.."

Раптом фари їхнього авта вирвали під кущем фігуру людини з зібганими до живота ногами в картатому костюмі, з краваткою-метеликом на обірваній шнурівці...

— Лейтенант Хорт! — вихопилося в сержанта. Водій Голубей різко загальмував. Капітан вискочив з машини й торкнувся чола лейтенанта. Воно було холодне, як лід...

Розділ VI

Рівно через добу лейтенанта Хорта спіткало ще одне нещастя. Ледь оклигавши від пострілу газового пістолета, яким довготелесий вистрілив йому прямо в ніс, він зустрівся зі своєю Надійкою Феррарі і вийшов на прогулянку. Вона вела себе так, ніби вчора нічого такого й не трапилося. Безтурботно сміялася, була щаслива. На натяки про аеропорт не реагувала. Він витяг брунатний клаптик паперу, обірваний з якогось вантажного мішка і показав Надійці. Там було написано попередження: "Лягавий, наступного разу стрілятимемо по-справжньому, якщо й далі видаватимеш себе за шведа-комівояжера. Європа-блюз!.. P.S. Валюта пішла на дітей-сиріток. Гуд бай! Свою смердючу валізу, напхану ватою та макулатурою, можеш пошукати в кущах. Паспорт приватизуємо. Пригодиться й нам".

— Що ти мені показуєш? Це тобі писали? — спитала вона, коли прочитала папірець.

— Мені, — відповів Хорт. — Після того, як мене викинули з машини, я його натрапив у кишені піджака.

— Тебе викинули з машини? Хто викинув?

— Так, мене викинули з машини по дорозі з аеропорту.

— Коли це трапилося?

Віктор пильно глянув у її великі круглі очі. А вона в свою чергу дивилася на нього так щиро й відкрито, нібито питала, чого ж це він не розповів їй про цю прикру пригоду

вчора.

— Якщо бути точним, то ця пригода сталася ще позавчора вночі. А ти хіба нічого не знала?

— Я? — ще ширше округлила від здивування свої круглі очі дівчина. — Звідки? Чи може по радіо передавали?.. Вибач... Так я його ніколи не слухаю...

Вони повернули в Протасів Яр. Надійка Феррарі любила ці місця. Знамените Байкове кладовище... Знамениті люди, що давно і недавно жили тут, у столиці... Виступали на її театральних сценах, трибунах, мітингах. Декого дівчина ще пам'ятає. Тих, що зовсім недавно відійшли в кращі світи. Палких патріотів, що згоряли щохвилини за волю України. Хто в тюрмах сидів, хто був у вигнанні... В екзилі, як кажуть українці з-за кордону. Феррарі любила прогулюватися центральними алеями кладовища. Інколи просиджувала там біля могил, над якими височіли гарні пам'ятники, що увіковічнювали знаменитих і не зовсім людей. Часто зовсім молодих і вродливих людей, яких вона, здається, тільки тепер по-справжньому побачила й оцінила. Феррарі дивилася на них своїми великими очима й думала, що й ці люди колись так само закохувалися, розчаровувалися, плакали й сміялися... Раділи своєму земному щастю і ніколи не задумувались тільки над одним, що все тут на цьому світі скороминуще. Все тут тимчасове, і до них, як до всіх інших, прийде невблаганна смерть, і всі ми там, на тому світі, будемо... Вона взяла Віктора за руку. Їй хотілося йому щось сказати. Сказати про те, щоб люди часто приходили на кладовища. Вони, як і театр, людей роблять іншими. Театр благороднішими, а кладовище — добрішими, задумливими, філософами...

Їй хотілося й самій бути добрішою. Вона хотіла поцілувати лейтенанта. Свого лейтенанта. Але не наважувалася. Їй здавалося, що цілуватися на кладовищі розцінюється як святотатство... Їй цього ніяк робити не можна. Що подумає про неї бабуса?.. А її дідусь? Дідусь-італієць... Чи зустрілися вони там на небі? Чи є в ним там своя Італія, Україна?.. Свої кордони... Чи там одне тільки чисте й голубе прозоре небо, в якому пурхають, як невидимки, людські душі, добрі, сором'язливі... А злі просто згорають у полум'ї пекла, добрі ж навечно залишаються у безмежному всесвіті потойбіччя. У всесвіті, де нема ні кінця, ні краю і в якому всім поколінням вистачить місця. Всім добрим душам, а не злим... Може саме тому Бог закликає і просить бути милосердними, терпимими і не вкорочувати один одному віку...

— Давай підемо звідси, — тихо мовила Надійка Феррарі. — Вже вечоріє. Скоро ніч. Душі вийдуть зі своїх домовин і розпочнуть вічний танець життя і смерті...

— Що ти кажеш, Надійко?!

— Так, так, я бачу ці танці щоночі. Я бачу ці душі — гарних чоловіків, жінок... Вони виходять зі своїх могил і виконують щоночі ритуальні танці...

— Не вигадуй! Це все тому, що ваш гуртожиток біля самого кладовища. Ти собі навіюєш... Мені здається... — лейтенант Хорт раптом осікся...

— Що тобі здається?! — вона спробувала до нього пригорнутися, обхопивши обома руками його лікоть.

Несподівано він відчув, як хтось його з силою шарпнув за іншу руку. Відірвав від нього Надійку. Це був кремезний незнайомець.

— Ти що — на цій сучці женишся? Це я тебе питаю! — і щосили заїхав лейтенантові в обличчя. Хорт похитнувся і від несподіванки впав на кущ чи то глоду, чи терену. Та над цим було ніколи роздумувати. Молодик, який був на кілька років старший за лейтенанта, намірився нанести черговий удар йому в пах.

— Василю, Василю! — кинулася до нього Феррарі. — Василю, ти помилився. Це я — Надя, а не Любка.

Та Василь видно цих слів або не чув, або ще не вгамував своїх емоцій. Він ударив удруге, але удар прийшовся на стегно лейтенанта, який вивернувся і в свою чергу так ударив молодика, що Василь не зчувся, як опинився на землі, прооравши носом чорнозем і випльовуючи землю разом з травою, що потрапили в рот. Відчув присмак крові. Нижня губа була розсічена об камінь чи скло.

— Отак буде краще, — мовив Віктор, сидючи на спині свого противника.

— Василю, — нахилилась над вухом молодика Феррарі, який розпластався на землі під великим кущем. Віктор, заломивши руки його за спину, клацнув наручниками й наказав:

— Тепер можеш встати. Будеш брикатися, опинишся знов на тому місці, де щойно лежав. Зрозумів?

— Василю, ти помилився. Це ж я, Надя. Ти переплутав!..

— Надю, пробач. У цю халепу мене втравив плюгавий. Я тепер і сам бачу! — він повернувся до лейтенанта. — А ти мені пробач і зніми наручники. Я думав, що це Любка. Чортзна-що...

Віктор переглянувся з Надійкою. Очима спитав: "Можна йому вірити?" Вона мовчки кивнула. Лейтенант зняв наручники...

Капітан Дубль негайно розпорядився знайти сищика Кублея. У кабінеті вони сиділи вчотирьох: капітан, лейтенант Хорт, Надя Феррарі й Василь Король — сестри чоловік.

— Дещо я вже знаю про вашу дружину, — не поспішаючи заговорив капітан Дубль. — І хто вона за професією...

— Акторка! Але театр збанкрутував і вона опинилася на вулиці. Держава на культуру дотації не виділяє і їх розігнали. Потім вони утворили артистичну групу і начебто виїхали на гастролі...

— Днями ви зустрічалися з режисером, і він вам сказав, ніякої групи не існує. Тож Люба в театрі не працює, бо його просто нема, і ви запитали в дружини, де ж вона працює. Так?

— Саме так, пане капітан. Вона мені відповіла, що працює в аеропорту "Бориспіль" у ресторані. Я відвідав ресторан, але й там мені сказали те ж саме. Коли я про це повідомив дружині, вона мені сказала, що звільнилася з ресторану і уклала контракт на кілька тисяч доларів. Тож виїжджає за кордон...

— І що ж ви?

— Я її не відпускав. Забороняв. Кричав, що розлучусь, покину. Вона відповідала:

мовляв, твої турботи. Якщо покину, у неї є коханець, який її по-справжньому кохає і не зраджує...

— Ви часто зраджуєте свою дружину?

— Я б не хотів на це питання відповідати при Наді...

— Надю, вийдіть, будь ласка...

— Та хай каже. Ніби я не знаю... Я ж скільки разів його підловлювала з іншою, а проте все одно Любці нічого не казала. Знала, що всі чоловіки однакові, — і глянула на лейтенанта Хорта. — Принаймні після того, як одружаться...

— Що ви на це скажете?

— Справді, як усі чоловіки, поступав... Майже, як усі... Потім відчув, що й Любка до мене охолола...

— Не Любка, а Любчик, — вибухнула раптом гнівом Надя. — Ти ж її завжди Любчиком називав! Мій Любчик, мій цьомик...

Василь почервонів.

— А Любчик дійсно охолола. Я відчував, що вона збайдужіла до мене. Коли я лягав з нею в ліжку, казала: "Ти знаєш, я морально не готова. Не зачіпай мене, я тебе прошу". Або у неї нібито піднімався раптово тиск. Словом, я зрозумів — у неї є також інший чоловік. Вона завела й собі коханця. Я ревнував, не міг цього навіть собі уявити. Уявити, що моя дружина в обіймах чужого чоловіка. Чужому віддається, з чужим спить. Чужі руки глядять її чудове тіло, чужі уста цілують її руки, її великі очі...

— Ви що — близнята з Любою? — запитав капітан Надю Феррарі, перебивши молодика.

— Так, близнята, — відповіла та. — Нас тільки по голосу розрізняють. Бачите, навіть Василь помилився.

— Як же це трапилося?

— Я ж вам уже казав. Я пішов до приватного детектива. Цього Кублея... У мені щось жило і підказувало, що Люба, пробачте, Любчик нікуди не виїхала. Вона живе в Києві... У свого коханця... А ті долари, ті долари, що вона мені залишила нібито від угоди, підписаної з якимось канадським чи американським імпресаріо, все це не що інше, як вигадка... Вона сказала: "Я даю тобі останню можливість отямитися. Або ти перестанеш бути бабником, або я більше до тебе не повернуся... я виїжджаю на гастролі. Побудемо трохи окремо, відпочинемо один від одного. Або розлучимось назавжди, або, якщо ми справді не можемо один без одного, повернемося назад і розпочнемо життя таке, про яке ми з тобою мріяли побудувати й закінчити..."

— І що ж далі?

— Я дав сищику фотографії. Дві. Заповнив анкету, де вказав звички дружини, її слова-паразити, улюблені місця, страви, родимі плями, якщо є... Ну, все, що в тій анкеті зазначено... Відповів на всі питання. Сищикові заплатив аванс. Він кілька днів нишпорив в аеропорту. А вчора повідомив мені, що Любка... Пробачте, Любчик зустрічається з якимось одеситом, і він на них натрапив на алеях Байкового кладовища. Вона вже кілька днів поспіль зустрічається з тим хлопцем біля могил, — він

важко зітхнув.

— Але ви ж знали про існування сестер-близнючок?

— Звичайно, знав. Але мене той плюгавий сищик запевнив, що то моя дружина. Розумієте, в них до того ж ще й однаковий одяг. Купують усе на себе разом, не зважаючи на те, що Любчик одружена, а Надійка ні. Хто що з них натрапить на оригінальне в магазині, той і телефонує іншій, а тоді вже купують все однакове. Відкладають завжди одна одній дві пари. А коли сукня чи спідничка одна в магазині — ніхто з них не бере.

Надя ствердно кивнула головою, мовляв, це справді так.

"Так от кого я бачив в аеропорту! — подумав у цей час лейтенант Хорт. — Але звідки могла знати Люба, що я не швед? Чому вона мене попереджала? Це завдячуючи їй я сьогодні живий і здоровий... А не по-справжньому розстріляли"...

— Дозвольте одне слово, пане капітан?

— Будь ласка, лейтенанте...

— Надійко, скажи, ти маєш зв'язок з Любою?

— Про це ти міг би запитати мене сам на сам! — вибухнула раптом Надійка.

— Але я не знав, що в тебе є сестра близнючка. Я гадав...

— Досить, лейтенанте... Ви ж просили одне слово, а скільки поставили?.. Я вас далі слухаю, пане Король, — звернувся капітан до Василя.

— Ну а далі вже вечоріло... Я глянув на цю пару, — він показав на Надю і Віктора. — Очі в мене загорілися ревністю і ненавистю. Та ще й сищик цей мене запевнив, переконував: "Я знайшов, знайшов... Ми даремно гроші чужі не переводимо... Давайте решту — і будьте щасливі! Тільки не дуже бийте... Таке личко треба берегти... а особливо подаровані Україні очі на довгу згадку від братньої Італії..." Словом, з'ехидничав. Загалом малоприємний тип... Але нахабний, як мінібульдозер...

— Гарно ж ви характеризуєте сищиків...

— Не ображайтеся, пане капітан, але ви й мене зрозумійте...

— Ну а гуляти ви вже кинули?

— Кинув! Аби тільки Любчик Феррарі повернулася до мене...

— Вона носить прізвище Феррарі?

— Король-Феррарі!

Лейтенант Хорт про себе подумав: "А інша — Хорт-Феррарі"

— Он як! Отже, ви вважаєте, що вона не за кордоном?

— У Києві?

— Ви когось підозрюєте? Її близьких, друзів, залицяльників?..

— Вона була по-італійськи сувора до всіх. Вона не любила чоловіків... Принаймні в цьому вона завжди запевняла мене. Вона любить дивитися на жінок...

— Василю! — вихопилося в Наді.

— Надійко, — лагідно мовив капітан, — я вас прошу. Нам усе потрібно знати. Це у ваших і наших інтересах... Якщо ви соромитеся за сестру, чи просто вам ніяково, ви можете з лейтенантом вийти...

— Ні, я тут посиджу, поки ви мене не виженете...

— Гаразд, продовжуйте, пане Король.

— Вона тримала цілу колекцію жіночих фото. Останній часом вона купила кілька великих дзеркал, розмістивши їх у кімнаті й розставивши під кутом так, щоб вони вихоплювали всю фігуру з усіх боків. Роздивляючи себе, приміряла панчохи, міняла трусики, одягала різноманітні пеньюари...

— Василю, для чого ти це всім розповідаєш?

— Надійко, цього разу я накажу вам вийти з кабінету...

— Гаразд, я мовчу... Але ж це інтимне...

— Нас цікавить усе...

— Найчастіше Любчик тренувалася зранку. Я вдавав, що сплю і крадькома спостерігав за нею. Вона милувалася своєю фігурою. Приймала ті чи інші пози... Роздивлялася чужі фотографії, а тоді копіювала зображених на світлинах... Присідала на низенькі стільчики, пуфики... Я закипав, розумів, що в неї є інший мужчина... І вона хоче йому сподобатися. А одного разу вона мене несподівано викрила й присоромила: "Ах ти безсовісний! Ти підглядаєш?.." Тоді я накричав на неї, мовляв, вона має хахалю і викаблючується перед дзеркалом, готуючись до зустрічі з ним. Вона відповіла, що ще не знайшла, але коли я буду з нею так поводитись і надалі, то обов'язково нехайно знайде. "А ці пози для чого?", — я запитав. "Не забувай, що я артистка. Мені потрібно тренуватися, щоб не втратити форми. Й до того ж мені дали грати роль повії з кабаре. Я маю виконувати стриптиз", — відповіла вона. "О Господи!" — тільки й вихопилося в мене. "Не треба! Вибрав артистку собі в дружини, то примирися..." І я продовжував удавати, що примирився... Я втовкмачував собі в голову, що ніякого кабаре не існує в Києві, де б демонстрували подібний стриптиз. Принаймні мені так хотілося думати. Я обходив усі нічні клуби й еротичні театри. Ніде нічого подібного не зустрічав. Але не зустрів там і свою Феррарі. Вона ніби крізь землю провалилася...

У двері постукали.

— Прошу, заходьте! — гукнув капітан.

На порозі з'явився сяючий як начищена мідна копійка сержант Квочка з обкуреними цигарковим димом величезними вусами.

— Дозвольте доповісти — привіт!..

— Не привіт, а я сам прийшов. Добровільно!.. — огризнувся приватний детектив Кублей.

— О, знаменитий наш детектив "Мегре" з експрес-бюро і самовдоволений сержант Квочка! — вихопилося в капітана Дубля. — Що ж ви так необачно зганьбили себе, пане сищик? Знову "дупель пусто", як ви любите висловлюватися? "Тепер гроші на бочку! Фірма гарантує...", — покепкував з Кублея капітан. — А проте "фірма", як бачу, нічого не гарантує і ледь не скалічила мені лейтенанта. Знайомтеся: лейтенант Хорт і його подружка Надійка Феррарі...

— Нічого не розумію! — чесно признався Кублей і кілька разів закліпав своїми очима-мишками. — Чудасія, та й годі! Ви ж Людка!..

— Нічого подібного, я Надія! А хто така Людка, я не знаю, — відповіла дівчина.

— Але ж "тумба" сказала в ресторані: "Людка в нас уже не працює"...

— Це вона так усім відрекомендовується. Я ж вам казав! — спалахнув Василь. — Вона соромиться свого імені... Тому при знайомстві називає себе Людкою. Читати уважніше заповнену мною анкету потрібно, — дорікнув Кублея молодик.

— Отак-то, "сищику" Кублей! Така важлива деталь у ланцюзі ваших пошуків, і ви її раптом так бездарно обірвали... Гай-гай, молодший сержанте Кублей!

— Я старший прапорщик!..

— Це після інфляції... Все ж зросло у десятки, якщо не сотні, разів. Та ви не соромтеся так. Он Наполеон, Гітлер також мали ці почесні звання. Маршальський жезл у вас маячить перед очима... Що ви на це скажете?

— Я скажу, що знайду вашу Людку-Любку, якщо ви мені дасте ще кілька днів і якщо вона дійсно перебуває в Києві чи його околицях... В яке б вона глибоке підпілля не пішла...

— Мені подобається ваш оптимізм, Кублею. Але є одне-єдине застереження. Якщо раптом мені для експерименту знадобиться прогулятися з Феррарі, ви не будете натравлювати на мене вашого клієнта — тренера по тенісу, щоб він і мені деформував мою фізію? Бо якщо так і далі піде наше співробітництво, то ми змушені будемо невдовзі значно скоротити наш штат і кілька людей піде передчасно на пенсію по здоров'ю...

— Ну, поки що цього не трапилося. Лейтенант живий і здоровий. Як ви кажете, абсолютно не деформований, чого не скажеш про мого клієнта, який, очевидно, з цих хвилин стане пацієнтом медслужби, — Кублей іронічно і нахабно глянув на розсічену й набухлу губу у Василя Короля та його сильно подряпаний ніс, на якому запеклася кров, водночас зловтішно подумавши: "А гроші я тобі не поверну. Якщо ж таки доведеться віддавати, то поверну за банківським курсом у гривнях. Долари ж твої тю-тю! У бармена... Точніше не твої, а твоєї колишньої Феррарі. Долари — це твій останній спогад про неї..."

Василь буквально спопелив своїм поглядом Кублея.

— Я з цієї хвилини розриваю з вами угоду! — твердо заявив Король.

— Не поспішайте, — нахабно продовжував посміхатися Кублей. — Ви ж самі винні. В своїй анкеті забули вказати, що у вашої колишньої дружини є сестра-близнючка...

— Сестри-близнючки, — уточнила Надійка, якій не сподобалася така інтерпретація.

— Хай будуть і близнята. Але ж не вказав і сам пустив мене по хибному сліду. Чи не так?. А потім у мене всі козири в руках... Я знаю, де шукати вашу... сестру (він хотів сказати: шлюшку, але не наважився, глянувши на Феррарі молодшу). Ви ж і справді молодша?

— Звідки ви взяли?

— Ну, раз не одружені...

— Не корчте з себе блазня, — гнівно мовив Василь. — Моя Люба старша за Надю всього на якусь там хвилину.

— Яке це має тепер значення? Я знаю, що ваша Феррарі є таки старша, а ця Феррарі — молодша. Оце й усе. Капітан цього не знав. Чи не так, капітане? Тільки чесно.

— Авжеж, не знав, — посміхнувся Дубль, здогадуючись куди він гне.

— Бачите, Василю. А ви отак одразу: "Розірву угоду!" Нашу угоду, як і дружбу, слід лише зміцнювати. У нас і так чимало міжнаціональних конфліктів.

— На що ви натякаєте? На те, що я єврей?

— А чого поганого в євреїв? Що це ви всі відхрещуєтеся від єврейства? Євреї — найрозумніші люди на всій планеті. Принаймні вони самі так стверджують...

— Я не єврей!

— Знаю, ви абіссінець. Тож судячи з вашого характеру я б не хотів, щоб через якогось випадково уцілілого абіссінця спалахнула раптом війна між мирними державами — Україною та Італією. Та ще й із-за ба... Із-за молодиці. — Кублей підвівся.

— До мене, капітане Дубль, ще питання будуть? А то в мене роботи по горло...

— Лейтенант і ви поки що залишаєтеся. Ви ж, — глянув на Надю і Василя, — зачекайте на нас у коридорі. Ми тут дещо порадимось...

Розділ VII

— Ну що, Кублею, — розпочав капітан Дубль, коли вони залишилися втрьох: він, Кублей і лейтенант Хорт, — ваша халатність, як не дивно, привела нас до позитивного результату і дещо полегшила нашу роботу. Звузила, так би мовити, до мінімуму. Ми вам вдячні Кублею!

— Йосип Віссаріонович, — уточнив Кублей.

— Ви досі не соромитеся носити це ім'я по-батькові? Чи не краще вам, скажімо перейменуватися на Леоніда Макаровича?.. Ну, в крайньому випадку, на... Леоніда Даниловича... Тепер це також модно...

— Ближче до тіла, як казав колись мій знайомий, розповідаючи про свої подвиги на жіночому "фронті"...

— Ви, як завжди, вірний собі, вульгарний і цинічний, Кублею...

— Ви гадаєте, що шлюшка, за якою ви ганяєтесь, варта чогось іншого?

— Давайте без художніх відступів...

— І ліричних...

— Авжеж, Кублею! Що ми сьогодні маємо? По-перше, дві сестри Феррарі. Одна з них, хочеться вірити, добропорядна... Будемо так вважати, лейтенанте, але яка може стати також шлюхою, якщо вийде заміж за чоловіка, якого вона також любить, та який раптом після одруження стане ловеласом, що погониться за першою ліпшою спідницею... Так, лейтенанте? — звернувся капітан Дубль і виразно глянув на лейтенанта Хорта.

— Так точно, пане капітан!

— Феррарі старша, як визначив сищик Кублей, пустилася берега. Знайшла тепленьке гніздечко у підпільному притоні. Назвемо його умовно "Європою-блюз"...

Принаймні саме так вони себе називають... Члени цього "клубу" чи...

— Я б сказав, притону, — наполог Кублей.

— Так, це більше підходить до вашого стилю... Члени цього притону виловлюють в аеропорту іноземців з готівкою в іноземній валюті і щезають у невідомому напрямку. Ставши "клієнтами", вони обирають його, але не до нитки і відвозять за бажанням постраждалого. Цікава деталь, Кублею, ні один клієнт чи відвідувач цього "закладу" не заявляє у міліцію про притон і навіть не звертається до приватного детектива. Чи не так, Йосипе Віссаріоновичу?

— На жаль, так воно і є. Заяв від постраждалих не поступало, і це мене наводить на певну думку...

— Про ваші думки потім... Напавши, припустимо, на їхній слід, що ми бачимо? Ми бачили машину для прикриття. Авто береться вибірково. Просто за чайові, і вона супроводжує членів "Європи-блюз" до вузесенької вулички села Велика Олександрівка... Там з'являється начебто випадковий п'яничка і перетинає машині прикриття дорогу, в такий спосіб зупиняючи її та перекриваючи шлях для подальшого переслідування нами головних винуватців... І ми залишаємося з носом...

— Є ідея! — вигукнув збуджено Кублей.

— Що ж давайте, "Архімеде"! А то ваш склероз...

— Вертоліт!

— Згода! Я вже й сам про це подумав. Можна перекрити й вихід із села, але там вуличок більше десятка... В'їжджають, приміром, вони в одну вуличку, а вирватись можуть усіма п'ятнадцятьма. Ось питання. Вертоліт підходить... У кого ще які думки? У вас, лейтенанте?

— Ви певні, що люди, котрі начебто переслідували і перекривали шлях одній з їхніх машин, випадкові люди?

— Абсолютно, лейтенанте! У чому тут фокус? Їхні люди розкололися б на першому допиті. Тож своїх їм пускати в діло ризиковано. Це все одно, що віддати на поталу міліції. А тут ніякого ризику, лейтенанте: вони нічим не жертвують. Окрім десятих доларів і пляшки горілки. Перший водій за п'ять доларів супроводжує головну машину, інший випадковий чоловік перетинає дорогу... Цим він збиває нас зі сліду, а злочинці вискакують назад на автостраду і знову в потоці машин...

— А номери, пане капітан?

— У тім то й річ, що номери — пенал!

— Що значить "пенал"?

— Це означає, що в них повний набір фальшивих номерів. Вони їх спритно міняють, як рукавички, десь на узліссі і вискакують на шосе вже з іншими номерами...

— А номер таксопарку?..

— Боюсь, і тут усе просто. Спеціальними фарбами нашвидкуруч пишеться на кузові, а потім легко стирається... Ясно одне: вони на "Волзі" жовтого кольору їздять. Найпоширеніший колір серед наших київських таксі...

— Мені цікаво знати: хто міг видати мене як офіцера міліції?

— Лягавого, — посміхнувся капітан, згадуючи записку в кишені лейтенанта. — Це мене також наводить на думку, яка вам, лейтенанте, може не сподобатися...

— Ви хочете цим сказати, що я бачив в аеропорту Феррарі Надію, а не Людку-Любку?

— Ні, лейтенанте. Я так далеко, як сищик Кублей, ще не зайшов...

— Бачу, ви мене ніяк не можете залишити в спокої...

— Ви куняєте, Кублею... Не можу ж я дозволити вам перетворювати мій кабінет у готельний номер... Йосипе Віссаріоновичу!..

— Не наголошуйте мені на цьому так часто... Це вже вчорашній день.

— Тому прохання — не проспійте сьогоднішній, — капітан взяв один з олівців, що скидалися на маленькі різнокольорові козацькі списи, які стирчали тонко загостреними в теракотовій псевдоантичній вазочці. — Я так зовсім не думаю, — повторив капітан Дубль, — але чомусь певний, що зв'язок між Надійкою і Любою тут існує. Не може не існувати. Втративши чи покинувши свого чоловіка, людину, яка була їй найближча в цьому майже тримільйонному місті, вона не могла так само легко залишити сестру, котра стала відтепер їй чи не найближчою... Звичайно, за умови, що вона не вийшла заміж... Але це відпадає. Вона подала б на розлучення і зажила б мирним життям. Вона ж навпаки — дала можливість отямитися своєму чоловікові, якого, очевидно, ще кохає, проте поки що чисто по-жіночому платить йому тією самою монетою. Тобто мстить, лягаючи в ліжку з іншими чоловіками.

— І ці інші...

— Цими іншими могли б стати і ви, Кублею. Якби пощастило і ви, лейтенанте, могли б потрапити в обійми рідної сестри своєї нареченої. Тож моліть Бога, що вам вистрілили в ліву ніздрю з газового пістолета і залишити спати під кущем бузини.

Лейтенант мовчки хитнув головою.

— Я вас розумію, лейтенанте. Якщо у вас серйозні наміри до Феррарі-молодшої, як визначив сищик Кублей...

Кублей знову прокинувся, перед цим таки міцно клюнувши своїм кирпатим носом письмовий стіл.

— Що ви робите вночі, Кублею?

— Шукаю Феррарі. Вони ж, як сови — на полювання з'являються опівночі!..

— Ви маєте рацію!

— Маю, а що?

— Вам доведеться поспати під звуки рації кілька днів у дворі нашого п'янички з села. Проведемо операцію "Траса".

— Вертоліт! — повторив Кублей.

— З гелікоптером устигнемо. Та й де гарантія, що вертоліт уночі не втратить слід?

— Прожектор над лісом, селом...

— Ваші думки, пропозиції, ідеї, Вікторе? — повернувся капітан Дубль до лейтенанта-красеня.

— Гм, по-перше, я хочу поцікавитися в Надійки про її зв'язки з сестрою.

— Припустимо, але й не забуваймо про таке: він односторонній. Тобто Феррарі-старша телефонує молодшій... Що далі?

— Так, тоді це відпадає.

— Ну, не зовсім... Можна запеленгувати телефон. Влаштувати чергування і т.д. і т.п. Ми це не виключаємо. Які ще пропозиції, думки?..

— У мене спостереження...

— Так, лейтенанте, я вас уважно слухаю.

— З ними тісно пов'язаний бармен. Я чомусь у цьому впевнений.

— Підстави? Хоча ми здогадуємось. Нам про це з Кублеєм також говорила "тумба"

— офіціантка з ресторану...

— Це вам говорила, — огризнувся Кублей. — А мене вона просто послала до ... моєї мами...

— І це правда. Мені говорила... А ваші спостереження, лейтенанте?

— Їх кілька! Бармен спочатку збирає необхідну інформацію. Вираховує потрібного іноземця. Він трохи знає англійську, французьку, німецьку... Потім виявляє, в кого є наявна валюта і в достатній кількості... Просить розмінити крупну доларову банкноту... На що я відгукнувся... Тоді міняє склянку і подає спиртне тому, хто розмінював йому купюру. Тільки вже в кольоровому бокалі. Той, хто сидить у барі і слідкує за всім, що діється, одразу визначає, кому подано кольоровий і яскравий, як папужка, бокал. Водій "таксі" (з банди "Європа-блюз") платить йому втричі більше, ніж зазначено в рахунку і йде геть...

— Гаразд! Як вони потрапляють саме в авто "Європи-блюз"?

— Дуже просто! Перші три машини, як правило, пасажирів не беруть, поки не від'їде "Європа-блюз" разом з машиною прикриття...

— Ну й діла, що пахнуть прокурорською справою, — позіхнув Кублей.

— Я це помітив, — мовив капітан, не зреагувавши на репліку приватного детектива.

— Але як вас викрили, що ви лягавий?

— Вам не соромно, капітане? Така самокритичність! — посміхнувся Кублей, не приховуючи своєї іронії.

— Я цитую записку на згадку, залишену в кишені лейтенанта, — відповів капітан Дубль.

— Гадаю, їх попередила Люба Феррарі! — висловив своє припущення лейтенант.

— Звідки вона знала?

— Ось цього я й не знаю як. Я сам сьогодні дізнався, що вони сестри-близнючки. Тобто я знав про сестру. Справді старшу. Так принаймні Надя казала. Але щоб вони були близнята...

— Чим же ви викрили себе? Розміром купюри? Можливо, іноземці не клують на такий гачок?! А мо' вас бачили в депутатській кімнаті? Невже й там у них "своя" людина?..

— За долари у нас тепер усі "свої", — кинув в'їдливу репліку куняючий Кублей.

— Не будьте фіглярем, Кублею! Не треба по собі міряти усіх інших людей.

— Обережніше, капітане! А не то я за гривні ночувати один у селі не буду.

— З вами ми сусіда Харитоновича посадимо. Для компанії. На цьому й розійдемося... Вас, лейтенанте, за дверима чекає Надійка Феррарі. А ваше, Кублею, розчарування — Василь-абіссінець. Обніміть його і заспокойте... Ну й змастіть йому там губи йодом. Такий інструмент і на ремонті, а людині працювати треба...

— У теніс можна і з побитою пикою грати!

— Ну й вислови ж у вас, Кублею. І це про ваших небагатьох клієнтів, що щедро підгодовують вас, дякуючи своїй ревнивій вдачі... Таких клієнтів леліяти треба. Тримати у формі... А проте судячи з того, що зробив з нього худорлявий на вигляд лейтенант Хорт, ваш останній клієнт надовго її втратив і перейшов з однієї вагової категорії в іншу... Значно більшу...

— Ви помиляєтесь, капітане... Він якраз втратив вагу, а не перейшов...

— Уявляю тоді його у вищій вазі і нашого молодого лейтенанта під ним, — перебив капітан Кублея, посміхаючись...

Вони залишили капітана одного в кабінеті сам на сам. Дубль, поклавши перед собою свіжий журнал з кросвордами, замислився. Він ніколи не заповнював клітинки кросвордів. Просто дивився на них і механічно проглядав питання як по вертикалі, так і по горизонталі і думав: "Що нам відомо і чого нам не відомо?"

Нічого нового до того, що було сказано вдень, він не міг придумати. Увечері виїхали в черговий раз до Борисполя. Дорогою не забули залишити в хаті п'янички сищика Кублея.

Лейтенант сидів перед відеомонітором, на який надходила з бару відеоінформація від камери спостереження. Знайомий йому бармен прямо з екрана посміхався йому в обличчя, ніби щось питав чи відповідав, пересипаючи свій український суржик поганенькою німецькою і французькою мовами. Інколи переходив на іспанську, італійську, але з останніх двох мов він знав по одному слову: "аміго", "грація"...

— Грація, грація! — повторяв він найчастіше.

Бровастого "француза" з "Європи-блюз" Віктор не помітив у барі. Капітан Дубль, переодягшись і натягнувши на голову чорний берет та начепивши на ніс чорні окуляри, крутив на вказівному пальці ключі від машини і всім своїм виглядом демонстрував, що нетерпляче чекає на клієнта. Коли до нього підходили пасажири, він відповідав:

— Зайнято. Чекаю рейс, — і називав номер рейса, літак якого ось-ось мав приземлитися. На щастя, надокучливих клієнтів було обмаль. Це йому давало можливість якнайкраще роздивитися водіїв таксі (свою увагу він зосередив саме на них). Бачив мерзенні пики, милувався приємними на вигляд водіями переважно похилого віку, але ще кремезними й міцними. Дивився і на третій сорт і скрушно шкодував, що таких допускають до керма. Їм би, мовляв, тримати в руках ножі-фінки і виходити на Житомирський тракт. До таких пик небезпечно й у авто сідати. Хоча знав, що серед них чимало відчайдушних і гарних водіїв. Чимало їх накладає головою. Особливо останнім часом, коли в столиці з'явилися цілі, м'яко кажучи, загони

кавказців. Перестрілки, вбивства, угони автомашин... З розтrocеними головами таксисти в кюветах чи прямо на обочинах шосе. Все це ставало відомо капітану наступного дня, і управління з розслідування вбивств працювало майже цілодобово. Доводилося й йому нерідко підключатися до цієї справи.

Аеропорт жив своїм життям. Одні кудись бігли в пошуках швидкого транспорту, інші навпаки, нудьгували, очікуючи своїх рейсів, які з невідомих причин затримувалися. Треті вештались просто так чи з надією підробити, піднести валізи іноземцеві за одиндва долари, щоб тут же пропити їх. Четверті гнали їх утришиї, мотивуючи свої дії зоною їхнього впливу. П'яті здирали дань зі столиків-розкладок з різноманітним крамом: з дешевою пригодницькою російськомовною літературою, еротичними альбомами, українським "Ковбоєм" — з ліричною назвою "Лель", начиненим голими красунями[3]. Хтось, напикши у себе вдома біляшів, пончиків і пиріжків викидав на "тимчасовий ринок", заробивши кілька десятків гривень. Комусь перевертали лотки, столики, які ще не знали правил поведінки в аеропорту... Сутенери шукали клієнтів для своїх дівчаток і в барі після вдалої "операції" пропивали свої проценти...

Все це йшло у своєму потаємному, прихованому від стороннього ока, руслі життя. Капітан відав про це, але на все не вистачало рук. Та й не у всіх його колег чисті були руки. Особливо "старалися" працівники дорожньої автоінспекції, які постійно полювали на іноземні авто з іноземними номерами, нахабно вициганюючи в їхніх власників марки, долари, крони, імпорتنі цигарки, запальнички, жувальну гумку та інші дрібнички. Капітана огортав від того сум. Йому ставало соромно за цих "жебраків" у погонах. Він навіть заочно червонів і казав:

— Віднесли багату Україну до країн третього світу. До Гвінеї— Бісау, Анголи, Сомалі і ще Бог зна до яких країн... — Від цього йому ще більше пекло від сорому...

Раптом він помітив автомобіль "Москвич"-комбі. Крізь заднє скло промайнула знайома мармиза. "Хто б це міг бути?" — подумав було. Здається лише вчора він бачив це лице. Капітан підійшов ближче, але вдавав, що його зовсім не цікавить, хто там знаходиться в салоні авта. Водій у картатій кепочці — пикатий брюнет з товстими губами й пластиром на верхній губі — пильно вдивлявся в натовп біля таксі, перебираючи, очевидно, очима жіночі обличчя.

"Василь! Король Василь — чоловік Феррарі-старшої. Що він тут робить? Розіграє комедію, призначив побачення чи висліджує свою колишню кохану?.." Капітан зайшов у аеропортівський скверик і сів на свіжопофарбовану лавочку. Звично завертів у руці ключами. Авто "комбі" розташувався позаду його автомобіля. До одного з водіїв таксі, що сидів у салоні, підійшов сержант. Наказав показати документи. Водій йому подав. Потім щось подав Василь. Сержант козирнув і відійшов геть.

"І цей узяв подачку! Цікаво, в чому: в гривнях, доларах?" На землю опускалися сутінки. Василь вийшов з авта і пішов прямо на капітана. "Невже пізнав?" — перше, що майнуло в голові капітана. Але Король пройшов повз капітана і зупинився під густим кущем. "Слава Богу, лише приспичило. Тепер йому не до мене..." Через мить Василь

вийшов з гушавини, навіть не глянувши на Дубля і знову сховався в свій "комбі". На горизонті знову без змін. "Щось потрібно робити", — подумав Дубль і несподівано сам собі сказав: "Бармен! Треба запросити бармена. Ні, спочатку "тумбу". А й справді краще її"... Капітан Дубль почав пригадувати її прізвище. Якесь морське чи кавалерійське. Згадував свою звичку запам'ятовувати прізвища асоціативно. Це завжди йому допомагало. Не треба й у записник заглядати. "Меч? Риба-меч? Ні, наче не меч. Яке ж прізвище? Спис, Шабля. Точно, Шабля! І риба така є, і зброя. Анюта Шабля".

На капітанове щастя цього дня Анюта Шабля чергувала. Директор ресторану — молодий, бородатий і вгодований молодик — належав до тих ласунчиків, які не тільки люблять висококалорійні страви, а й повненьких жіночок, сидів як кіт на сонці і мружив від задоволення очі. Капітан Дубль йому одразу сподобався. А коли той показав посвідчення, й поготів.

— Мене цікавить одна ваша підлегла, — мовив капітан і не чекаючи запрошення, всівся на стілець перед маленьким приставним столиком з голубою гвоздику у жовтій вазочці, що стояла посередині столика.

"Корчить із себе патріота. Гвоздику й ту вифарбував у голубий колір. Червоний революційний, бачте, вже став йому символом тиші і неба", — подумки зловтішався капітан.

— Хто саме? У мене їх багато, — запитав молодик.

— Анюта Шабля.

— О, цікаво, що вона там скоїла? Обрахувала вас, нагрубилла, викинула з зали?! Ох мені ця Анютка! Одні клопоти мені з нею. Якби не справлялася з роботою, я б її викинув...

— Отже, при таких даних ви вважаєте, що вона справляється з роботою?

— Вона ж ніколи не хворіє, не знає, що таке бюлетень. Що таке маленька дитина, дитсадок — і постійно на роботі... Навіть тоді, коли не її зміна... Живе рестораном...

В останньому капітан Дубль не сумнівався.

— Вона вас образила? Не вірю... Таких нарцисів, як ви, вона не ображає. Каже: "Страшенно люблю гарних мужчин". Тож якщо вона вас образила, ви в її списку перший...

— Ні, я просто її знайомий, — мовив капітан.

— О, навіть так!.. Цікаво. Вона ніколи мені не розповідала, що серед знайомих має лягав... Пробачте! — він несподівано запнувся на початку невдалого жаргонізму...

— Продовжуйте, продовжуйте... Цим слоганом ви багато чого сказали... Звичайно, про себе...

— Пробачте, я й справді не люблю міліціонерів. Дріб'язковий ваш брат... То поїсть нашармака, то відкупишся від нього через якусь дрібничку. Замість порядку, постійні безпорядки, провокації через них... Особливо від переодягнених...

— Надіюсь ви не на мене натякаєте?

— Боронь Боже, ви — виняток. Щасливий виняток, пане капітан!

— Я вам вдячний хоча б за це... А зараз покличте на кілька хвилин Анюту.

Анюта-"тумба" не примусила довго себе чекати.

— Привіт, — по-дружньому привіталася вона. — А мені директор так і сказав: "Там красунчик на тебе чекає. Правда, з міліції..." А мені яка різниця звідки красень?.. А це мій капітан. Чим можу служити? Подати каву, бутерброд з ікрою паюсною, склянку з шампанським чи коньячком?.. Директор натякнув... Мовляв, ти його там спробуй пригріти...

— А хіба за директором якісь грішки завелись? — запитав капітан, легко підхопившись зі стільця.

— А за яким директором вони не водяться? — питанням на питання відповіла Анюта. — Директори, як жінки. Всі грішні. І ті, і другі...

— А ви, Анюто?

— Ви вже знаєте, як мене звати. А прозивали тумбою.

— Я не називав...

— Ви може й ні. Бо ви культурний. А от той миршавий... Той так і казав: "Ти, тумбо, я до тебе ще доберусь..." А це, слава Богу, ви добралися... Тож що вас привело до нас?

— Відверто?

— Відверто! Начистоту.

— Скажіть, Анюто, ви маєте якісь зв'язки з Феррарі?

— З Феррарі? Людкою? — вдала здивований вигляд Анюта.

— З Людкою, хоча її звуть Любою. Але вона чогось цього гарного імені соромиться...

— Ну, то її клопіт, — Анюта чогось почала м'яти колись свіжовибілений фартушок. — Можна присісти?

— Можна, прошу пані! — капітан галантно вклонився і сам нарешті присів на стілець.

— Це ж не в міліції. Там, кажуть, сидати небезпечно. А тут... Все таки кабінет директора.

— Тож розповідайте, будь ласка, Анюто...

— А що тут розказувати? Я її не знаю, хто вона й що. Кажуть, Феррарі... Одні кажуть, що повія, інші — агентка. Хто її знає? Влаштувалася до нас на роботу. Але жодного дня не працювала. Директорові, кажуть, заплатила доларами... Аби у відомості писав, що така-то й справді працює, справно виходить на роботу... А виходить, що за неї працюю я. І все... Здається, все. Ага, іще! Чоловік останнім часом прибігає. Вчиняє напідпитку скандали. Ревнує. Директор йому каже, що дружину треба біля себе тримати, а не пускати по чужих руках... Що він і сам би хотів її бачити. Так вона ж на роботу не з'являється... У нас, кажуть, і її книжка трудова лежить...

Капітан узяв олівець у руку, відірвав аркушик паперу з записної книжки і намалював хатку. Більше, здається, нічого і не вмів. Ну, ще хіба там сонце чи соняшник. Так і те в нього виходило однаково.

— А у вас з нею ніяких зв'язків? — з байдужим виглядом повторив удруге капітан Дубль.

— Спритна вона дуже! Інколи сама телефонує... А свого телефону не дає. Питає, що тут у нас, як ідуть справи... Чи багато іноземців обідає в нас. Як розплачуються — валютою чи нашими гривнями... Я їй завжди кажу: Здебільшого гривнями, на які міняють свою валюту на чорному ринку. Їм це вигідно. Обід за сімдесят центів!.." Вона лається. Каже: "Ну і паскуди!" А я їй кажу, що не всі такі. Є і порядні люди — доларами дають. Беремо на око. Хто три, хто п'ять доларів за обід. А в касі обміну валют міняємо потім на гривні...

— А як бармен?

— А ви й про нього знаєте? Що ж вам розповідати, коли ви знаєте більше, ніж я?!.. Бармен... — раптом двері відчинились і на порозі з'явився директор з тацею в руках.

— Дозвольте?

— Я прошу пробачення, пане директор, якщо ваша ласка, але ще кілька хвилин, і я вам дам змогу пообідати чи вже повечеряти...

— Що ви? Я не за себе турбуюся... За вас... Знаю, ваші завжди голодні...

— Дякую, я не голодний, — відповів капітан, ледь стримуючи своє обурення.

Директор, задкуючи з тацею, зачинив двері з того боку...

— Невже підслуховував?

— Ну що ви?! Тут подвійні двері. Та й він мене все одно питатиме, чим ви цікавилися. Я йому все розповім, бо брехати не вмію...

— А якщо я вас попрошу?..

— Ну, якщо попросите, то не все скажу...

— А якщо я вас дуже попрошу?..

— То зовсім йому нічого не розкажу. Скажу тільки, що то була державна таємниця...

— Чудово!.. Так от, що там у нас із цим барменом?

— З Володькою Калужинським? То їхній холоп. Інформатор. Як тільки яка "торба" з'являється, він одразу папугу підіймає...

— Не зрозумів?

— Що ж тут розуміти? "Торба" — це іноземець з купою грошей. А папуга — особлива й велика склянка червона в барі... Він наливає в неї тільки тому, хто в кишені має туго набитий гаманець валютою...

— А не простіше когось конкретно проінформувати?..

— Кому повідомити?.. Володька навіть не знає, чи є хтось з хлопців Феррарі в цей час у барі...

— А "француз"?

— Який француз?!

— Ну той, що видає себе за француза...

— Нема в нього ніякого француза...

Капітан Дубль розповів їй коротенький епізод, коли лейтенант Хорт бачив, як "француз" підійшов до бармена і дав йому пристойні чайові...

— Це напевне випадковий відвідувач чи знайомий. Володька і справді не знає

нікого з хлопців Феррарі. А може той кілька разів і сидів у барі. Володька й запримітив. Але все одно, хто той француз, Володька не знає... Вони йому дають чайові тільки за "торбу" і "папугу". При цьому вони не "світяться" перед Володькою...

Капітан Дубль підвівся і подякував Анюті за інформацію.

— І все? — кокетливо й з докором запитала Анюта. — Скільки голову тут мені морочили і ... спасибі...

Капітан поліз до кишені.

— Дурненький, — Анюта з викликом наставила щічку і вказала товстим пальчиком на ямочку лівої пухкенької щічки. — Ось сюди один поцілунок — і я два тижні не змиватиму.

Капітан охоче задовольнив її бажання. Анюта засяяла, як щойно начищена срібна чи золота монета...

Розділ VIII

Через чотири дні, коли лейтенант Хорт збирався вже покинути не зовсім гостинний для нього Київ, Надійка повідомила йому, що об'явилася Люба. Між сестрами відбулася телефонна розмова. Люба зателефонувала під вечір:

— Передай, сестро, своєму лягавому, щоб мотав звідси, поки живий! Ми закриваємо лавочку, і хай він спробує щось довести...

— Так ти в Києві?

— Будеш багато знати — скоро постарієш і не вийдеш заміж навіть за лягавого.

— Любо, я тебе не впізнаю! З ким ти зв'язалася? Для чого все це тобі?

— Слухай-но, не корч із себе Макаренка[4] в спідниці і менше ляпай язиком. А то ти мені не сестра!..

Відчувалося, що Феррарі-старша добряче напідпитку. Та й говорила очевидно в присутності когось із своєї "компанії", явно граючи "на публіку"...

Наступного дня в одній з київських підворіть у самому центрі капітан Дубль, лейтенант Хорт і сержант Квочка натрапили на відомого українського бізнесмена. Він був п'яний як чіп. Сидів прямо на асфальті і варнякав, ледве повертаючи язик.

— Ви, любі мої мусора, можете мені тільки позаздрити. Європа — люкс...

Аби не оці останні слова, капітан Дубль навіть уваги б не звернув на п'яного бізнесмена, пристойно одягненого, при краватці й з дорогим шкіряним "дипломатом" у руці... Він продовжував свій п'яний монолог:

— Я міг би їм утричі більше заплатити. Не обслуговування — люкс! Тобі, — звертався до капітана чоловік, — чуєш, тобі навіть у сні такого не снилося, — ледь зіп'явшись на ноги і обійнявши стовбур молодого каштана, говорив він. — У сні, чуєш?.. І все це за якихось триста доларів! Жаль, що не лишили своєї адреси... Одна ніч — і дві Європи!.. Одна — "міс Італія", а друга — "міс Європа"... Європа краща і ... ширша... Набагато ширша! "Міс України" не було...

Його взяли під пахви.

— А про решту я мовчу... Моє слово — закон... Мовчу як риба... Сказали тільки,

якщо сподобалося, самі подзвонять мені і обслужать на дому... Зрозумів, мій генерале — на дому!.. — звернувся до сержанта Квочки чоловік.

— Я не генерал, а сержант...

— Такі вуса і лише сержант... А що тоді казати генералам?..

У кріслі, куди його всадили, він ледь тримався, щоб не впасти і, звертаючись до капітана, все промовляв:

— Слухай-но сюди, генерале!..

— Я вам не генерал!..

— Пробач — пане генерал!.. А чому в тебе вісім зірок на погонах? На етикетці з-під пляшки коньяку, гик-к-х, і то п'ять... Ти генерал армії?..

— Ви справді п'яні чи тільки прикидаєтесь?

— Я п'яний, генерале... П'яний від щастя, від кохання... Ти чув коли-небудь вірш "Так ніхто не кохав"[\[5\]](#)?..

— Не святотатствуйте!.. Ви ж культурний чоловік, інтелігент...

— Я бізнесмен, генерале!.. Чесний бізнесмен... Глянь, скільки валюти в мене в дипломаті!.. Жаль, не пам'ятаю тільки зараз шифр від замка... Але тобі стільки і не снилося... А вони, дурні, взяли з мене тільки триста баксів. По преїскуранту, генерале!.. А я сказав... Як чесний бізнесмен. Український бізнесмен... Сентиментальний! І чайових кинув їм по сотні! Хай знають наших... Таке обслуговування!.. Казали, якщо сподобалося, вони на дому обслужать, тільки щоб залишив телефон... Але вдома не вийде... Я приїду ще раз до них, а як ні, то можна і в офісі, моєму офісі. А чого — не можна?!.. Пообіцяли подумати, генерале... Тебе коли-небудь обслуговували отак?.. Дві дами відразу... "Міс Італія" і "міс Європа"... Європа краща... Ширша і ... краща...

...[\[6\]](#)

— Е-е-е, генерале, цього я тобі не скажу!..

— А якщо ми примусимо?

— Не примусиш, генерале. По-перше, ти не гестапо, по-друге, не кагебе, по-третє, генерале, я не знаю... Доставка додому... Валюта і краватка — все на місці...

— Штани також!

— І штани, генерале, і трусики... Все на місці... Нічого не відірвано, не відкушено, ги-ги-ги, ... ги-к-к-х...

— Не блазнюйте!

— Я не блазнюю, — п'яно посміхався чоловік. — Обслуговування — люкс!.. Люкс-Європа і люкс-Італія!.. Тобі, генерале, і не снилось... Чесні благородні люди... Я спочатку напустив у штани, а коли вони мене помили — чин-чинарьом!.. Приготували ванну, сніданок... Ікорка там, банани, ананаси, коньяк, шампанське!.. І все таке інше... Благородно... Хай живуть... Чесно заробляють валюту. А чого?.. І головне — люкс-обслуговування... Знав би адресу, генерале, тобі, як другу, по секрету дав би... А так не знаю... Інквізиція не пройде, а пройде — не знаю, генерале... Навіть щоб хотів мамі рідній признатися — не признаюсь... Адресу там не дають... Кажуть, ми вашу візитку

маємо... Самі подзвонимо... Тільки без хвоста... Слово бізнесмена, слово — закон... Чекаю дзвінка, генерале...

Ключучи об стіл носом чоловік продовжував п'яно варнякати одне і те ж. Капітан Дубль з його слів зрозумів усе. А головне, що бізнесмена захопили не в бориспільському аеропорту, а в Жулянах. Отже, все те, що Феррарі-старша передала молодшій — блеф!.. Усі зусилля, кинуті на Бориспіль, виявились марними, як і дні марно спливли. Вони знайшли запасний варіант...

Поки затриманий не прийшов до тями, сержант Квочка склав акт, перерахувавши речі і долари потерпілого бізнесмена в "дипломаті". Капітан Дубль перевірів наявність квитка, в якому був зазначений маршрут "Запоріжжя-Київ". Перевірів паспорт, де була відмітка, що він одружений і мешкає в Києві по вулиці Генерала Наумова... "Може звідси в нього й звичка величати кожного генералом?" — припустив подумки капітан, а вголос запитав:

— Так у чому ж секрет вашого мовчання?

— У люксі, генерале! У люксі... Обслуговування — люкс, а головне, що живий лишився!.. П'яний, але живий... Європа-люкс. В Америці такого не зустрінеш... Їхній Президент, як там його, красеня?.. Ага, Клінтон! Так от, красень Клінтон може тільки позаздрити. І ти, генерале... Ти також заздриш мені...

Капітан наказав відвести затриманого п'яного бізнесмена в камеру попереднього ув'язнення.

— Коли завтра прийде до тями, поговоримо з ним на тверезу голову...

— Ображаєш, генерале, я не п'яний... Давай зараз. Я тобі все скажу... Хочеш, опишу італійку або "міс Європу"?.. Італійка — палаюча брюнетка, а "Європа" — блондинка. Не жінки — лебедині!.. Стрункі, довгоногі... Скрізь золоті ланцюжки — на шиї, на ногах, на руках... І руки, як крила лебедині!.. І вся ота небесна краса за триста доларів плюс чайові... Добровільно, ввічливо... Ніхто не примушував... Я почав було сперечатися, мовляв, даю чотириста, а вони ввічливо так: "Ні, пане, нам зайвих не треба"... Я дав їм по столінику на... бюстгальтери... Бюсти ж які!.. Пальчики оближеш!.. Не жінки, а тропічні орхідеї під пальмами... Пуховички, пальмочки, фрегат і все таке інше... Голуба лагуна... Джакузі... Плаваючі орхідеї, мій генерале... Позаздриш голубою заздрістю чи жовто-блакитною...

— Не блазнюйте!..

— Я український бізнесмен... Я патріот, генерале! Слава Україні! Героям слава!.. "Міс Європі" слава!.. "Міс Італії" також...

Сержант Квочка відволік бізнесмена в камеру. Капітан залишився з лейтенантом Хортом.

— Отже, лейтенанте, Жуляни! Запасний варіант знайшли, негідники... А завтра ж у нас ще й "Київ пасажирський". Нічний рейс — Берлін-Київ, Будапешт-Київ, Варшава-Київ... А кадрів конче не вистачає!.. Біда!..

— Тут і ще питання: там така ж схема? Свої бармени, свої інформатори. Чи також задіяні таксі з четвертого таксопарку?..

На ранок капітана Дубля викликав до себе "на килим" полковник Ситорчук.

— Як там "Європа-блюз"? Зер шлехт?..

— Для мене зер шлехт, а для бізнесмена — люкс... Принаймні учора він почувався чудово.

— Я прослухав запис... Цікаво і все зрозуміло. Він уже очуняв?

— Очуняти то очуняв, але краще б він п'яним залишився... "Нічого не знаю, нічого не пам'ятаю, нічого не говорив..." Як папуга каркає...

— А з записом його знайомили?

— Прослухав той запис і заявив у знущальній формі: "І дурневі зрозуміло, що п'яне варнякання. Це не я говорив, а горілка в мені..."

— І все?

— Поки що все. Проситься додому! Готовий заплатити будь-який штраф. Не відмовляється й від меценатських послуг і таке інше... Про "Європу-блюз" більше ні слова. Каже, приснилося... Біла гарячки... Чого, мовляв, з п'яної голови не наплетеш...

— Цікаво. Вони ж йому не погрожували?

— Не погрожували, — мовив капітан. — Принаймні з його п'яної розмови відчувалося, що над ним якогось тиску чи насильства не чинилося. Все чисто, як він каже, благородно. Вилучили в нього триста доларів та щедрі чайові, які він зголосився сам по своїй волі заплатити. І будь ласка, куди, мовляв, його доставити?.. Щоправда, в добрячому напідпитку... Боюся, щось у спиртне додають, бо скаржився наш потерпілий, що в потилиці тупий біль... Ми дали йому "трійчатку" — каже, полегшало...

— Отже, давайте, капітане, дійте! Вертоліт у вашому розпорядженні. Піймати шахраїв за будь-яку ціну!.. Потрібна підмога?

— Так, хотілося б розставити більше своїх людей в обох аеропортах, на залізничному вокзалі...

— Що ж ми маємо? — запитав полковник Ситорчук і сам собі відповів: — По-перше, жовті таксі з начебто четвертого таксопарку й з повним набором номерних знаків... А мо' й намальовані. Сажею!..

— Сажею? — здивувався капітан.

— Так, звичайнісінькою сажею з газового котла. Ніколи не бачили, капітане? А ви спробуйте. Візьміть квач, розведіть сажу й нанесіть через трафарет... Виходить майже бездоганно. Ніби старі, вицвілі на сонці номери!.. Ми якось затримали одного такого автолюбителя. Всі номери в нього написані були сажею... Легко малювати, ще легше стирати! Пошліть сержанта Квочку, нехай перевірить номери. Особливо четвертого таксі...

— Дозвольте йти, пане полковнику?

— Ідіть і виконуйте! У випадку чого негайно доповідайте...

На ніч виїхали з тією ж командою. У аеропортівському барі знайомий бармен був на своєму місці. Так само посміхався і також однаково наливав. Хотілося помітити "торбу" і "папугу". Не довго довелося й чекати: після приземлення літака австрійської авіакомпанії, бармен попросив клієнтів розмінити йому сотенку німецьких марок. Зголосився

якийсь пастор, що забіг на хвилинку випити апельсиново-ананасового соку. Мовляв, не турбуйтеся, пане, нема проблем — розміняємо... Він вільно володів українською, оскільки був австріяком українського походження, тільки католиком.

Бармен нашвидкуруч протер склянку-"папугу" й охоче налив чоловікові соку. Пастор випив. Лейтенант Хорт шукав очима бровастого "француза", схожого на Брежнєва, однак його в барі не було...

— Просто виконує свою звичну роботу, — мовив капітан, звертаючись до лейтенанта. — Якщо вірити Анюті Шаблі... На всяк випадок запам'ятовуйте якомога більше обличчя відвідувачів. Ви берете правий сектор, а я лівий.

— А чотири спини? — запитав лейтенант, вказуючи поглядом на відвідувачів, які сиділи спинами до них.

— Зверніть увагу на дзеркало! Вони чудово відзеркалюються в ньому, як живі...

Лейтенант Хорт поглянув у бік буфета. І дійсно було чітко видно обличчя відвідувачів, яких спочатку не міг ідентифікувати він. Правда, в кожного з них фрагментарно лише простежувалася та чи інша частина обличчя. Четвертою була дівчина з яскраво нафарбованими до неможливості губами. Товстими й противними.

Нічого особливого не кидалося в вічі. Пастор поставив "папугу" на стійку бара, подякував. Бармен, як завжди, навіть не обернувся. Пастор ображено гукнув до заклопотаного бармена. Той нарешті повернувся до нього й мовив, подарувавши стандартну посмішку:

— Данке шон!

Коли пастор-іноземець покинув залу, бармен звернув увагу на прилавок і побачивши купюру кинув услід гостеві:

— Бітте шон!..

— Я беру пастора на себе! — мовив поспіхом капітан і вийшов за ним. Пастор підійшов до купки жінок-черниць та чоловіків-монахів. Розчарований капітан Дубль зрозумів, що з пастором нічого не вийде. Шахраї "працювали" тільки з самотніми іноземними вовками-пасажирами.

"Отже, бармен про всяк випадок подав інформацію, чесно відробляючи свої дивіденди", — подумав капітан, збираючись іти до авто, коли несподівано підбіг сищик Кублей і щось показав йому на пальцях.

— Що ви мені хочете цим сказати?

Кублей так само мовчки вирвав один аркушик паперу з записника і показав капітанові.

— Де ви взяли цю сажу? — запитав Дублей, розглядаючи забруднений сажею вирваний аркушик.

— З номерного знака четвертого таксі. Австрієць-пастор уже вкладає свої валізи, а інші члени делегації їдуть автобусом.

— Пане Кублею, негайно беріть моє авто і мчіть на всіх парах до Харитоновича в село. Тільки ніяких випивок і вискакувань напереріз авто з пастором.

Він повернувся на сто вісімдесят градусів і, піднявшись до лейтенанта, наказав

сісти за кермо "Пежо", що стояло осторонь.

— На капоті багажника авто нанесена мною спеціальна фосфорична пляма, — пояснив капітан. — Тож я сідаю у вертоліт і буду за вами слідкувати й контролювати з висоти. Зрозуміли?

Лейтенант кивнув ствердно головою і запитав дозволу йти.

— Не йти, а бігти, юначе! — наказав капітан.

Таксі з пастором уже вирулювало поза величезною клумбою. Інший таксомотор розвернувся за першим і поповз не поспішаючи аеропортівською площею. "Пежо" з пасажирами певний час вичікувало, а тоді пропустивши ще одну поперед себе машину, рушило за ними. Попереду йшла сталюого кольору "Вольво" з дипломатичними червоними номерами.

Вилетівши на трасу, "Вольво" вирвалася вперед зліва, обігнавши два таксомотори і тільки видно було, як швидко зменшуються задні стоп-сигнали. Лейтенант з молоденьким водієм, який зовсім недавно повернувся з армії і вирішив продовжити службу в органах внутрішніх справ, мчали впевнено й легко. Хорт спробував було виглянути з вікна авто, але так нічого й не помітив. Вітер у вухах і гул автомашини заглушував шум гелікоптера, якщо той і летів десь там над ними.

А тим часом капітан Дубль, не випускаючи з поля зору "пежо" з фосфоричною міткою-плямою, йшов заданим курсом.

От і село. Поворот таксі праворуч. Невдовзі і знайома капітану вуличка. "Чи встиг Кублей? — подумав Дубль. — Здається, встиг". Машини спокійно пересікли "гирло" вузької сільської вулиці і, злегка знімаючи куряву, повзли селом. Проминули хату Харитоновича, який у цей час спав, не відаючи, що коїться в його селі. І раптом що це? Несподівано зупинилися два задніх легковика. "Невже повторюється старий номер?" — захвилювався капітан. Пілот гелікоптера тримав машину над селом, зависнувши на якусь мить і вичікуючи, що ж буде далі.

Перший автомобіль з пастором, видно тимчасово паралізованим, благополучно вискочив на автостраду. Невдовзі влився в потік авто і непомітно загубився. Капітан будь-що намагався тримати його в полі свого зору, але це йому не вдалося, коли авто на мить зникло під мостом. Він втратив свій орієнтир. Передані номери на пости "ДАІ" нічого не дали, оскільки вони були фальшиві. Кілька машин затримали, проте ні пастора, ні водія-шахрая в них не було. Як крізь землю провалилися!..

Капітан наказав повертати назад. Автомашини задкуючи виповзали у бік автостради.

— Що трапилося? — запитав капітан лейтенанта Хорта, що підійшов до гелікоптера.

— Трактор, — скрушно мовив лейтенант. — Звичайнісінький сільський трактор, що перегородив вулицю...

— А що каже тракторист?

— А що може сказати той негідник? Те ж саме: попросили, найняли... Не міг відмовити. Сказали, що конче потрібно їм, щоб він перегородив вулицю...

— Саме в цей час?

— Так. А водієві таксі наказали відстати від першої машини і рухатися селом повільно. Трактористові дали п'ятдесят гривень і він, псяюха, перегородив нам дорогу. Водій першого таксі наказав заглушити мотор і чекати, доки не з'явиться ще якась машина... А наостанок сказав: "Ти почекай, а я збігаю до хлопців!.."

— Отже, це була не Феррарі...

— Швидше за все "француз".

— Зрозуміло, — мовив капітан і підкликав до себе затриманого водія таксі.

— За п'ять доларів погодилися?

— А що робити? Не кожен вечір заробиш, та ще й без пасажирів... Водій у великій як аеродром кепці підійшов і попросив супроводжувати його до села, мовляв, без запаски їде. А потім порадив розвертатися і їхати в Бориспіль. "Поки митницю пройдуть, гляди й пасажирів ще якось прихопити вдасться", — обнадіяв мене... А воно, бачите, як вийшло: цей трактор... Я мав проїхати ще метрів зі сто і повернути в найближчу вуличку...

— Водія першого таксі як слід знаєш? — запитав капітан подумавши: "Невже "француз"?.."

— Звідки? Вперше бачу такого! Принаймні такого в нашому таксопарку нема. А я своїх назубок знаю. Як і багатьох з інших таксопарків. А цього вперше зустрічаю...

— Який він із себе? — між іншим поцікавився Дубль.

— А ви хто? — поцікавився у свою чергу водій.

— А ти не здогадуєшся?

— Та здогадуюсь, але все-таки... Покажіть, будь ласка, посвідчення і все таке інше... А то в моїй практиці вже було. Прийняв за міліцію, а виявилось, що журналісти з газети...

Капітан показав посвідчення і попросив детально змалювати портрет водія першого таксі.

"Француз"! — одразу ж здогадався капітан. — Сто відсотків — це він!.. Але чому ні я, ні лейтенант Хорт не помітили його в салоні таксі?.."

Розділ IX

Пастора в напівшоковому стані натрапили під готелем "Либідь". Він сидів на східцях ні живий, ні мертвий і клявся, що він перший і останній раз тут в Україні. Він любить її і любив, але ж не такою...

Коли його підібрала міліція, знайомий старший лейтенант зателефонував капітанові Дублю і повідомив, що затримано пастора з Австрії. Той негайно прибув до дільничного відділка міліції. Ознайомившись при яких обставинах було затримано пастора, він розпорядився відпустити нещасного.

— Усе гаразд, — мовив пастор, коли вони переступили поріг номера готелю. — Ми приїхали з місією миру і дружби... Сестри низько кланяються вам...

Капітан довго й терпляче слухав сповідь пастора і мовчав. Він знав, що люди, які потрапляють у такі екстремальні умови, намагаються виговоритися після стресу й

навіть виправдатися в чомусь... Правда, в деталі і уточнення він не вдавався.

— Ви можете мені довіритися?

— З мене того, що я пережив, досить, — мовив пастор махнувши рукою й скрушно киваючи сивою головою.

— Це був рай?

— Навпаки, це було справжнє пекло! — ледь не закричав священник. — Ви з мене, мабуть, глузуєте, герр офіцір.

— Ніскільки, але я волів би знати деякі подробиці...

— Ніяких подробиць я вам не розповім...

— Вас били, погрожували, катували?.. Я хотів би оглянути ваші руки. Оголіть, будь ласка, ваші руки вище ліктя...

— Навіщо?

— Вас не штрикали, не робили ніяких ін'єкцій?

— Ні, в мене все гаразд. Просто мені насильно, мабуть, забагато залили вина чи горілки... А я ж зовсім не п'ю...

— Чи вам щось у склянку домішували?

— А хіба вони мені в цьому зізнавалися? Вони лише казали, щоб я нічого не боявся... Щоб був спокійний, як на сповіді... Вони блазнювали... Казали, є в них діва Марія, якій кортить від мене зачати... Я вам більше нічого не скажу! Я й так сказав забагато!.. Я сі прошусь негайно до Відня! Того мені Києва задосить, де я довго не був і ще довго до нього ся не спішитиму. Я вас прошу, герр офіцір... Скільки хочете, дам вам шилінгів. Мені зовсім не жалко. Слава Господу, вони хоч у цьому були люди чесні і взяли за послугу... Я вам віддам усі до одного шилінги і дуже прошу відвезти мене до аеропорту. І я буду вже за півтори години у Відні... Це був другий Чорнобиль... Можете мені повірити...

Капітан Дубль дивився на пастора і не знав, що йому робити: сміятися чи поспівчувати. Пастор безперечно викликав у нього співчуття, але як тільки капітан уявляв собі голого святенника-пастора перед двома "євами", його мимоволі розбирав сміх.

— Вам то напевно смішно, герр офіцір... Чи не так? І ви про те неподобство щось таки знаєте, але нічого не робите... А мені то є мука... Кара Господня... Господи, за що мене так? За які такі гріхи?..

"Ви пізнали неймовірні тимчасові земні радощі", — так і кортіло сказати капітанові, але він стримався, аби тільки не наражатися на міжнародний скандал.

Він спробував було заспокоїти пастора і запевнив, що не сьогодні-завтра вони затримують шахраїв-здириків. Капітан з хвилини на хвилину чекав добрих вістей від сержанта Ягідки, який чергував на залізничному вокзалі. І Ягідка не забарився. Він урочисто повідомив, що на вокзалі затримав міс Феррарі власною персоною, і вона зараз спокійнісінько сидить у міліцейському "уазику" й нахабно усміхається, стверджуючи, що буде розмовляти тільки з капітаном Дублем.

— Так і каже?

— Саме так, пане капітан! — відрапортував сержант по телефону.

— Гаразд, везіть до відділку й чекайте на мене, — наказав капітан і, поклавши слухавку, глянув на пастора. "Даму "вашого" серця затримано", — висіло в нього на кінчику язика, але він повідомив по-іншому:

— Ми її піймали, пане пасторе!

— Слава тобі Господи!.. Горіти їй в гієні вогненній...

— Ви б хотіли її бачити?

— Якщо ваша ласка, тільки одним оком... Я б хотів її наставити на путь істинну... Це мій святий обов'язок...

Спускаючись ліфтом з дванадцятого поверху, капітан Дубль був уже не радий, що одягнув форму, бо відчував, як пронизують його десятки пар очей іноземців і очевидно вкрай здивовані та спантеличені тією обставиною, що він робить у компанії з пастором-іноземцем. Коли вони наблизилися до міліцейської машини, з автобуса-"Мерседеса" повисовувалися з віконець ледь не всі пасажери.

— У нас, герр офіцір, коли йдуть на подібну операцію поліцаї, форму, перепрошую, не одягають...

— У нас також! — різко відповів капітан. — Але я не на операції. Я прибув до вас як офіційна особа, щоб принести вам наші співчуття, а також висловити свої вибачення...

Пастор, поклавши Біблію на свої гострі коліна, що стирчали з-під сутани з чорного ситцю, не сказав у відповідь нічого. До відділку приїхали за сім хвилин. На подвір'ї відділку міліції, почувачи себе героєм дня, стояв гордий з хвацько закрученими вусами сержант Ягідка і сяяв обличчям, як новий срібний п'ятак. Йому хотілося, аби всі бачили тут, у відділку, як капітан Дубль потисне руку й урочисто поздоровить з успішно завершеною операцією. Сержант повів бровою, потім скосив свої карі очі на вікна другого поверху, оповиті зелено-багряним, як восени плющем і не побачив жодної зацікавленої пики його побратимів. Капітан і справді підійшов до сержанта Ягідки, потиснувши мовчки йому руку. Згодом запитав:

— Де вона?

— В камері номер тринадцять!

— Як це вам, сержанте, вдалося?

— Дуже просто! Я побачив, як вона запізнювалася на поїзд. Вибігла на перон, комусь помахала квітами, що купила в переході. Поки чекала на здачу, поїзд — тю-тю!.. Коли поверталась, я її й затримав. Вона навіть не пручалася. Тільки заплакала і сказала спересердя: "Тільки вас тут не вистачало! Я ж йому мала сказати все..." "А ти скажи нам!" "Дзузьки!" — і тицьнула мені, щоб ви думали? — дулю! І це при виконанні службових обов'язків... Образи честі мундира!..

— Гаразд, гаразд. О котрій годині це трапилося?

— О 19 годині 30 хвилин за київським часом, пане капітан!

— Тоді все зрозуміло, сержанте, — капітан навіть не потиснув руки і повернувся до пастора, запитуючи: — Ви б хотіли поговорити з Феррарі?

— Її прізвище Феррарі? — здивувався пастор.

— Так, отче, якщо сержант Ягідка не помилився.

— Так вона італійка?

— Не зовсім. У неї дід був італійцем, а вона вже українка, правда, з італійськими очима. Так ви бажаєте з нею поспілкуватися? — перепитав капітан.

— Перепрошую, герр офіцір... Ні, ні... Я вже на неї надивився... Хіба що одним оком, — розгублено мовив нещасний пастор.

"Там якраз і вийде одним оком", — усміхнувся подумки капітан, згадавши одне-єдине вічко в сталевих дверях тринадцятої камери, а вголос запитав:

— А ви її зможете впізнати?

— О, звичайно... Звичайно... Я її запам'ятав на все життя. Її і пані... Перепрошую, ну ту, що звати Юля...

— Юля?!

— Так, герр офіцір!.. Блондинка Юля... Неперевершена краса і така ницість... А ту, яку ви назвали Феррарі, звати Люда...

— Там ще хтось був?

— Двоє чоловіків...

— Ви б могли і їх назвати?

— Прошу, герр офіцір... Одного звали начебто Борисом, а іншого — Захарієм. Так, то був Захар...

— Гм, — капітан аж зупинився на порозі і глянув уважно на пастора, обмацуючи своїм чіпким поглядом згори донизу. — Цікаво! Чому ж ви мені одразу не сказали?

— О, герр офіцір, так ви мене про їхні імена й не питали... А потім... Ніхто ж з них не був затриманий і я, перепрошую, боявся... Вони так і без жартів попередили: "Будеш п'яткати, ми тебе й у "Либеді" чи Відні дістанемо..."

— Отже, ви згадали їхні імена: Борис, Люда, Юля, Захар... Так от звідки дивна назва притону — "Європа-блюз"!.. Ось воно!.. Театр чотирьох акторів! — розмірковував уголос капітан Дубль...

Опустившись у напівпідвальне приміщення, де знаходилися камери попереднього ув'язнення, капітан, сержант Ягідка і пастор зупинилися біля масивних металевих дверей, пофарбованих у білий колір, з закритим наглухо вічком. Дубль наказав відкрити вічко. Сержант Ягідка негайно виконав наказ і попросив пастора підійти ближче, щоб той подивився у вічко. Святий отець статечно підійшов і припав до отвору. Наче прикипів... Нарешті неохоче відірвав свій погляд і ствердно ледь не вигукнув:

— Вона! Грішниця!.. Людмила... Боже, а яке воно, на перший погляд, невинне ягнятко!.. Проте якою вона фурією була там... Прости і не згріши, Господи!..

— Треба казати: "Прости і помилуй, Господи", — м'яко поправив капітан Дубль пастора.

— Перепрошую, герр офіцір! У мене знову запаморочилося в голові. Бачили б ви її в одязі Єви...

Вони повернулися знову в кабінет капітана. Дубль мовчки вказав на стілець пастору і той сів. Попросивши вибачення, капітан вийшов на хвилину й причинивши за

собою щільно двері, звернувся до сержанта Ягідки, який стояв як вкопаний біля кабінету свого начальника:

— Я вам, сержанте, виношу догану. Поки що усну. Наказую відпустити Феррарі, та не забудьте попросити вибачення в неї за свою невдалу витівку з затриманням, від мого імені і від усіх нас... І навіть за лейтенанта Хорта...

— Але пане капітан!..

— Ви мене чули, сержанте? — грізно глянув капітан Дубль. — Ви бачили в неї на сукні золотого жучка?

— Достеменно так, пане капітан!

— Це подарунок лейтенанта Хорта з Одеси своїй нареченій. Так, це його наречена Надя, а не Люба. Це вона не встигла на поїзд, який мав відходити з нашого вокзалу до Одеси в дев'ятнадцять тридцять. Це фірмовий потяг "Чорноморець". Чи ви й цього на його фірмових вагонах не помітили, сержанте?

— Помітив, пане капітан!

— Тож якого біса ви тримаєте наречену — можливо майбутню дружину лейтенанта Хорта?.. Можна сказати, нашого майбутнього колеги... Вона ж йому так хотіла сказати... Сказати те слово, про яке він скільки днів і ночей мріяв... Негайно відпустіть!.. Посадіть її у моє авто і відвезіть додому. Передайте їй вітання і скажіть, що я з лейтенантом Хортом зв'яжусь і все поясню. Хай не хвилюється. Виконуйте!..

— Єсть! — хвацько відкозиряв сержант Ягідка і миттю щез у проїмі напівпідвальних дверей...

— У мене до вас буквально кілька слів, ваша святість, — зайшовши до кабінету, звернувся капітан до незвичного гостя і в незвичний для себе спосіб та присовуючи до пастора ближче свій стілець. — Ми зараз негайно накриємо всю групу. Я вже надав наказ сержантові Квочці доставити сюди всіх чотирьох шахраїв...

— Чотирьох? — схвильовано запитав пастор. — Ах так, цілком можливо! Їх таки, мабуть, там четверо. Правда, четвертий не з'являвся в кімнаті, але я постійно відчував його присутність у сусідній кімнаті...

— Ви мені детальніше тепер можете описати, що ж з вами сталося і як? І де ви ту драматичну добу перебували? Вас шантажували, залякували, били?..

— О, ні! Не били... Погрожували... Але не били... Перепрошую, здебільшого просили... Я заявив, що у мене, перепрошую, піст... Вони питали... Питала власне пані Юлія... І не сміялася... Мовляв, якщо у вас, батюшко, піст... На це я відповідав, що не батюшка, а австрійський пастор. Ні в якому разі не московський батюшка... Вона сміялася й казала, що їй все одно... А далі допитувалася: "Якщо у вас піст, то чи можна тим, хто не поститься їсти нескоромне?" Я відповідав, що то є великий гріх... "А якщо ми атеїсти? — питала ота Феррарі. — Якщо нас так виховала советська влада й марксизм— лєнінізм..." Вони безсоромно сміялися... Обидві, перепрошую. При цьому перебували, перепрошую, в чому мама їх народила...

— Що ж було потім?

— Ви мене, перепрошую, змушуєте розповідати про те, що я тяжко пережив...

— Ваша святість!..

Пасторові, очевидно, подобалося таке звернення капітана Дубля, і він не заперечував.

— Ваша святість, але для загального добра. Для вашої справи. Ми маємо їм висунути звинувачення. Ми зовсім не знаємо, для чого ці люди затримували іноземців, що вони з ними роблять і чому ці іноземці мовчать... Не подають скарги в міліцію...

— Пане капітане... А як ото таке скажеш?.. Як то воно зовні виглядатиме? Ну, як би вам про це сказати?.. Благопристойніше... Це було насильство... Вони затягують вас насильницьким чи заманливим методом в те лігво... Вони його, перепрошую, називають "театром чотирьох". "Європа-блюз"... Стверджували, що матиму втіху і задоволення. Вони спочатку, перепрошую, купають вас у ванні... Можна було, звичайно, відмовитися, але вони заявляють, що ванна вам уже приготовлена і це входить в рахунок. Вони проводять медобстеження... Пані Юлія є лікар. Саме вона оглядає. Тоді після ванни вам подають білий махровий халат, шапочку, капці... На ваш вибір зубна паста, парфюми, дезодорант... Усе, як в кращих австрійських готелях... Потім... Я перепрошую, потім вас запрошують до сніданку... То, я вам скажу, є вишуканий стіл... Банани, ананаси, трускавки (по-вашому суниці)... Ікра різна... Є царська риба, різноманітні салати, соуси, тістечка, морозиво, кава... Вишукані напої... То є як у дорогих ресторанах... Вас обслуговують, перепрошую, у чотири руки. Пані Юлія каже, що Монте-Карло і Ніцца можуть відпочивати... Що то означає, я не знаю... Пані Люда говорить, що їм заздрить навіть президент Клінтон... То я не можу стверджувати чи пан президент США був там... То є напевно самореклама... Ходять вони лише в коротеньких фартушках, одягнених на голе тіло, що прикривали сороміцьке місце, і все то подають на дуже файно розмальованих тацях... Чорних з червоним і зеленим... То є петриківський розпис, я вам скажу, — пастор попросив води. Капітан Дубль подав пасторові склянку популярної мінеральної води "Миргородська".

— Знаєте, пече з учорашнього дня... Вони щось у воду додають... А потім примусили мене ще й випити... Я їх запитав: "Пані Юліє, — кажу, — ви мене за ці шилінги не вб'єте? Може я вам віддам шилінги, а ви мене відпустите?" А вона у відповідь, посміхаючись: "Ми не грабіжники якісь і ні в кого не заробленої копійки не беремо. Ми хочемо, щоб ви, вперше приїхавши в Україну, трохи відпочили, розважилися. Запам'ятали, що ми не якась там дика країна. Ми є Європа... У нас такі традиції і ми дуже гостинний народ. Ми бідні, бо дуже багаті". Вона сміялася мені прямо у вічі. Вона постійно підкреслювала, що то не є Центральна Африка, а Центральна Європа і наголошувала: "У нас, перепрошую, канібальства нема... Убивств також. Ми надаємо лише солодке задоволення"...

— І що ж далі?

— Далі, коли я вже випив і мені почало наморочитися в голові, вони поклали мене в ліжку... Та я, перепрошую, ще міг опиратися, бо мав сили... Вони казали, що то обов'язково входить у їхній прејскурант і шилінги за це дійство все одно вирахують... Феррарі стверджувала: "Так що, батюшко, ліпше скоритися..." Вони мене знов обізвали

батьюшкою... Мені це московське звернення в печінках, шляк би їх трафив!.. То дуже мені не сподобалося, і я сказав, що рішуче протестую... Вони тоді почали до мене звертатися шанобливіше, як ви, герр офіцір: "Ваша святість!.." І я дещо заспокоївся. Але в ліжку лягати не погодився. Тоді Феррарі мене запитала, що було несподівано: "Ви імпотент чи алкоголік?" Я дивився їй прямо в великі її й лупаті очі, а проте вона не сміялася... Тож змушений був відповісти, що я імпотент, аби хоч якось від них відкараскатись. Та вона сказала, що ця обставина для них також вельми цікава, і вони можуть мені допомогти перебороти імпотенцію. І тут у ту гидотну гру вступила лікар Юлія... Вона мені сказала, що мають випробувати ефективний "живий журнал" і цим перевірять, чи я насправді імпотент... Перепрошую, але дайте мені ще води! — звернувся пастор до капітана. Дубль подав склянку з мінералкою, і австрієць випив залпом. Але навідріз відмовився продовжувати свою розповідь...

— Я вас дуже прошу! — спробував капітан Дубль умовити пастора.

— Ви їх нині затримуєте, тож ліпше розпитаєте у когось із них... Я перепрошую, але розповідати про ту гидь у мене язик не повертається...

— Ваша святість, якщо ми не будемо знати всієї правди про їхні діяння, то вони так і не зізнаються. Адже жодній нашій людині так і не вдалося проникнути в їхнє лігвисько...

— О, так! Вони дуже хитрі... То є лисиці! У них є талановитий режисер. То є Борис. Це найцинічніший фантазер! То є талант. Нереалізований ... Йому і ставити п'єси, кіно, а він...

— Ваша святість...

— Я мушу розповідати все?

— Так, ваша святість, — підлив елею капітан Дубль.

— Я перепрошую, але вони мені показували той мерзенний "живий кіножурнал". Пані Юлія викликала Захарія, чорного як циган і на моїх очах роздягла його, а Феррарі в свою чергу демонструвала своє гріховне тіло. Потім... Потім вони вживали мильний порошок...

— Як це? Для чого? — вихопилося в капітана Дубля.

— Та я хіба знаю? — відповів пастор, закотивши очі до стелі. — Потім Захарій входив... у неї... Відбувався страшний суд... Пані Юлія повзала по килиму в екстазі і кричала: "Отче, ну як там у вас тепер з імпотенцією?" І все намагалася впіймати мене, оте капосне й сатанинське поріддя, за грішне місце...

— І скільки тривав отой ганебний "спектакль"?

— Бачите, так продовжувалось аж до вечора... На сніданок, на обід і на вечерю... Я змушений був передивитися, перепрошую, всі три "живі кіножурнали"... Тоді вони змусили мене передивлятися численні фото, з зображеннями любовних богохульних оргій... Потім пред'явили рахунок і сказали, що за сніданок, обід і вечерю, дві ванни, за три перегляди "кіножурналів" і фотографій я винен їм п'ятсот доларів. Сюди входить і доставка в готель "Либідь"... Я їм відрахував у шилінгах і запропонував їм ще трохи, аби вони мене відпустили якнайшвидше... "Чайові — ваша добровільна справа, — відповіла

пані Юлія. — Ми вас доведемо до готелю, як і домовлялися. Гаманець, документи, коштовності, валізи — все у повній цілості. Бережи вас Бог, отче!" Ви бачили, скільки то є блюзнірства, герр офіцір?..

Задзвонив телефон. Капітан Дубль схопився з місця, попросив вибачення і взяв слухавку.

— Говорить полковник Ситорчук!

— Слухаю, пане полковнику!

— Щойно мені передали запис телефонної розмови з офісу бізнесмена...

— Орендочки?

— Так, Орендочки. Ну й чудернацьке прізвище, Господи прости! Так от, ви знаєте, що ми встановили з дозволу прокурора прослуховування в кабінеті постраждалого бізнесмена. Півгодини тому зателефонували. Очевидно, Феррарі. Вона запитала, чи той не має наміру знову відвідати їх, якщо він запевняв їх у тому, що йому дуже сподобалося попереднє "обслуговування". Він охоче дав згоду і попросив передзвонити. У нього, мовляв, гостює американський колега, і він хотів би й його взяти з собою, якщо той, звичайно, погодиться. Просив певних гарантій від різних неприємностей, наприклад, не споювати їх до "білочки". Вона запевнила, що буде все на вищому рівні і за їхнім бажанням. Жодного насильства. Окрім одного: вони мають їхати із зав'язаними очима, щоб не здогадалися, де вони і в якому районі перебуватимуть... Щойно зателефонували знову. Рівно о 22-й нуль-нуль авто стоятиме біля під'їзду офісу Орендочки. Вони попередили, що у випадку заяви до міліції, на нього очікує серйозна неприємність, тобто вони мають повний компромат на Орендочку (фото в непривабному стані, телефон, домашня адреса, ім'я дружини Орендочки, негативи), який зберігається в надійному місці... Що ви можете сказати, пане капітан, з цього приводу?

— Якщо ваша ласка, пане полковнику, я відвезу пастора до готелю, переодягнуся й до операції готовий...

— О'кей! — кинув улюблене слівце по-англійськи полковник Ситорчук і зв'язок перервався...

Розділ X

Орендочка вийшов з власного офісу рівно о десятій вечора. Спускаючись з високих сходів, що вели з офісу, оповитого молодим виноградам і повзучими трояндами, він подав руку трохи вищому на зріст молодика з зализинами, що стояв на ґанку й чекав на нього з нетерпінням і мовив:

— Обережно, тут яма. Так недовго і ноги зламати. Казав, щоб залатали, але віз і нині там...

Американець українського походження Бодьо Михлик, а простіше Богдан, розкрив велику парасольку і обережно ступив на освітлену одним тьмяним ліхтарем місцину. Дощ лив як з відра. Асфальт, покритись маслянистими калюжами, пузирився бульбашками, що беззвучно лопались, як маленькі гейзери і свідчили: цей дощ надовго.

— У таку погоду хочеться теплого затишку, трохи вина чи віскі, і... жінок, — прицмокнув своїми товстими губами Орендочка.

— То може не поїдемо? Та й люди вони якісь загадкові... Все це нелегально...

— Це вірно: в нас проституція ще не легалізована. Але ми їдемо не до проститутток, а до моїх гарних знайомих. Таких дівчаток в Нью-Йорку, Бодьо, ти не знайдеш. Тож не переживай. За мій рахунок!..

— А де гарантія?

— Гарантія повна! Це я тобі заявляю. Фірма — вищий клас! "Європа-люкс!" Це тобі не якийсь там задріпаний американський бордель...

— Ти сказав "люкс"?

— Обслуговування люкс, а "театр чотирьох" називається "Європа-блюз".

— Чудасія, та й годі!.. Це що — духовий квартет?

— Там є все, — загадково відповів замріяний Орендочка.

— Може взяти з собою якісь сувеніри — цигарки "Мальборо", "Кент", віскі?..

— Дорогий Бодьо, у них є все!.. Нам лише залишиться заплатити баблом. Про що ти говориш? Які ще сувеніри?.. Облиш... Там такі дівчатка — пальчики оближеш!.. Пахнуть ароматами Всесвіту... Райські кущі у вигляді пальм і орхідей. Єви без фігових листочків!.. Побачиш, сам захочеш стати Адамом... Ранчо "Багаті також плачуть". Сльоза прощання і таке інше...

За зеленою живою брамою блимнули фари авта, осліпили Орендочку й американця, а потім раптово потухли. Вони оминули велику калюжу, перестрибуючи через малі й наблизились до легковика. Назустріч, також перестрибуючи калюжки, в яких віддзеркалювався ледь помітно жовтавий блиск ліхтаря, до них підбігла граційна Феррарі, цмокнула Орендочку в щічку, як свого давнього знайомого і, глянувши своїми великими очима на американця, защебетала:

— А ваш гість нічого! Губи самі просяться до поцілунків, — Вона безцеремонно взяла того за підборіддя своїми довгими музичними пальчиками і поцілувала американця прямо в товстенські вуста, залишаючи слід від помади. — Це для першого знайомства. Я жартую. Побігли, мої солоденькі хлопчики! А то ще хтось сяде нам на хвоста, та й лле як з відра, — Феррарі взяла американця за руку, і вони побігли до машини.

Сіли в авто і машина тихо рушила.

Капітан Дубль, ковзнувши поглядом по номерах таксомотора, наказав комусь по рації:

— Зв'яжіться з черговим по ДАІ. Негайно дізнайтесь, кому належить автомашина під номерами 66-66, серія КИТ!..

Жовта "Волга" виїхала на освітлену вулицю, але вже без ознак таксомотора, і взяла курс у напрямку печерських пагорбів. Вискочила на знамениту Набережну біля фунікулера, минула річковий порт і помчала на всіх парах вздовж Дніпра. Ось уже далеко позаду залишилась древня Лавра, "баба" з мечем, міст Патона, Видубецький монастир... Їхали обухівською трасою. По рації попередили пост ДАІ біля села Чапаєвка,

щоб не зупиняли ні в якому разі жовту "Волгу" КИТ 66-66.

По шосе їхали не швидко. Капітан Дубль тримав дистанцію і не спускав свого пильного й професійного погляду з авта, що рухалось попереду, водій якого дотримувався всіх правил дорожнього руху й ніде не порушив. Повз черговий пост ДАІ проїхали зі швидкістю сорока кілометрів на годину...

"А вони навдивовижу дисципліновані злочинці", — ні до кого не звертаючись і посміхаючись подумав капітан Дубль.

Минули Кончу-Заспу, Кончу-Озерну, а за санаторієм "Жовтень" повернули ліворуч і в'їхали в рідкий ліс. Лісовою дорогою вискочили на дніпровську дамбу і рухались по ній. Потім знову повернули ліворуч і опустилися вниз до дачного селища, що розкинулось на берегах притоки Дніпра.

Дош, що так щедро поливав вулиці Києва, тут не йшов. Над дніпровським горизонтом висіло освітлене небо. На його тлі виднілась гарна двоповерхова дача з незвичним для цих місць дахом. Машина проминула кущі верболозу, в'їхала в сосняк і зупинилася. Освітлена з усіх боків дача була чимось схожа на Ластів'яче Гніздо, тільки без гостроверхих куполів і веж. Вона розташовувалась біля озерця одразу за сосняком. Жодне вікно в ній не світилося. Тільки відблиски від нічних ліхтарів переливались у великих вікнах ранчо.

"Ранчо!" — зблиснув здогад у голові капітана. Невже це і є те ранчо, дорога до якого часто обривалась для машин оперативників. Він глянув нагору. На даху у вигляді чотирикутника, гарно обрамленому жовтавим, очевидно, щедро прооліфленим штахетником, ріс молодий карликовий ліс. Рожевий і білий цвіт дерев ставав ще яскравішим під яскравим світлом від неонових ламп, і скидалось на те, що то не цвітіння молодого саду, а деревця, усіяні маленькими новорічними лампочками-гірляндами й пофарбованими у жовто-золотий та срібно-білий колір.

Автомашину переслідувані поставили під трьома могутніми соснами, серед яких одна нагадувала велетенську ліру. Вийшли з авта четверо і відчинивши ключем замкнену хвіртку, попрямували до ґанку будинку. Це були вже знайомі для капітана бізнесмени, Феррарі та незнайомий чоловік — чи то водій, чи просто супутник — важко було стверджувати однозначно. Отже, невідомо чи хтось залишився в машині. Капітан і цього підтвердити поки що не міг.

Спостерігали здалеку, щоб не настрахати переслідуваних шахраїв. Тож чекали, коли у вікнах спалахне світло. На ґанку вже нікого не було. По боках його звисали вазони, схожі на розрізані навпіл кулі: знизу одна півкуля з квітами, а друга над нею з ліхтарем.

"Збудував якийсь дивакуватий естет, — подумав капітан. — Ніколи б не міг припустити, що тут такі архітектурні шедеври є..." З нетерпінням чекали спалаху світла, та вікна продовжували грати відблисками зовнішніх ліхтарів, миготінням двох високих і крилатих горіхів, які час від часу кланялись вітрові, і знову все затихало на мить довкруг. Ліворуч і праворуч у більшості з дач світилося у вікнах, що свідчило про перебування господарів. Десь чулася музика. Хтось уже відмічав суботній день або

якесь своє свято, затаючи п'яними голосами популярну пісню "Хмелю, ти мій хмелю..."

Капітан почав було хвилюватися. "Мабуть, оте дійство проходить у них при щільно зашторених вікнах", — чомусь подумалося настороженому, як завжди, капітану Дублю. Він наказав сержанту Ягідці вийти з машини і, вдавши з себе запізнілого дачника з палицею від собак, пройтися повз машини шахраїв до найближчої сусідньої дачі. Той нашвидкуруч переодягнувся в спортивний костюм і рушив у бік ранчо.

Потріскувала під ногами пересохла хвоя, тріщала в кабіні рація...

— Сьомий, сьомий! В районі Червоного Хутора бійка. Лунають постріли. Всім, хто чує мене, — лунало з рації. — Негайно на Харківський масив... — далі подавалася докладна інформація про адресу... Повідомляли про дві зухвалі крадіжки: на Печерську пограбували квартиру, а в Старо-Київському районі хтось поцупив дорогий автомобіль — "Форд-каравеллу". Капітан чекав повідомлення про жовте авто марки "Газ-2410", що стояв у кількох метрах від нього. Нарешті старший лейтенант Гайдай відгукнувся.

— Тринадцятий, тринадцятий, ви мене чуєте? Прийом...

— Третій тебе чує чудово! Доповідай!

— Автомашина належить професорові математики Зулуському. Номери, марка і колір — усе сходиться. Професор запевняє, що його авто стоїть під вікнами його квартири, і він його бачить через вікно.

— Чортівня якась! Автомобіль-двійник, дівчата-двійники... Нічого не розумію! — вихопилося в капітана. — Негайно їдьте до професора і з'ясуйте на місці особисто. Як мене зрозуміли? Прийом...

— Я вас зрозумів. Прийом...

Повертався сержант Ягідка. Він підійшов до напіввідчиненого вітрового скла з боку капітана й пошепки повідомив:

— В автомашині ні душі! Машина відчинена. Ключі і все причандалля на місці. Навіть документи в "бардачку". Ось, будь ласка, техпаспорт, права водія...

Капітан присвітив ліхтариком і присвиснув. Документи були на ім'я професора Зулуського Вікентія Павловича...

— Нічого не розумію! Щойно Гайдай повідомив, що автомобіль професора стоїть під вікнами його квартири. Зв'яжіться негайно з Гайдаєм, — наказав капітан сержантові. — Що далі в ліс, то більше дров, — він вийшов з автомашини. — Таке враження, що авто вони полишили. Голубею, — звернувся капітан до свого водія, — підеш зі мною. А ви, сержанте, коли зв'яжетеся зі старшим лейтенантом, приходьте на підмогу...

Перелазили з боку глухої й без вікон стіни будинку. Прислухались. Причаїлися на мить під вікнами, куди не проникало проміння від ліхтарів.

— Схоже на те, що в будинку взагалі нікого нема, — прошепотів Голубей.

— Схоже, — погодився капітан. Десь тихо продовжувала грати музика. "Блюз", — здогадався капітан Дубль і сам не знаючи чому. Але музика грала десь у крайньому сусідньому будинку чи на озері. Враження таке, ніби в човні рибалки грає тихо транзистор, який сидів посеред темного плеса в надії все таки піймати сома чи якусь

іншу хижу рибину, що клює й серед пізньої ночі.

Над головами висіло небо, всіяне міріадами зірок. Гасли вогні у вікнах дач. У деяких з них мерехтів голубий вогник — працював кольоровий телевізор. Ті, хто не спить, дивилися еротичні чи пригодницькі фільми. А тут відбувається жива драма-феєрія. А чи відбувається?.. Бізнесмени бавляться за якихось кілька кроків з вродливими дівчатками, віддаючись земним гріховодним утіхам...

"Земним, — повторив машинально про себе капітан. — Земним... А може тут у них і справді втіхи ті проходять під землею? Без вікон, без дверей, повна хата людей", — згадав він дитячу загадку ще з шкільних літ, а то й ще почувши дошкільням.

Підбіг, зігнувшись у три погібелі, захеканий сержант Ягідка.

— Ну що?

— Караул, пане капітан!..

— Давайте тільки без ваших ребусів і кросвордів...

— Професорова "Волга" і справді викрадена!

— А що ж він нам голову морочив, мовляв, вона стоїть у нього перед вікнами квартири?!

— Клявся, божився, що й без грама бензину... Вона під брезентом... Підійшли, розкрили брезент, а там жовте таксі... Ось і весь ребус...

— Ох і артисти!.. Відмички з вами?

— Так точно, пане капітан!

— Пістолет?

— І пістолет, пане капітан!

— Ось вам ще й маска!

— Не зрозумів, пане капітан!..

— Одягайте і слухайте. У мене є підозра, що оргії відбуваються десь у підвалі. Під землею! Тут, мабуть, є підвал, де й знаходиться підпільне кабаре, чи що там у них... Кінозал, готель, притон... Як хочете, так і називайте... Відчиняйте входні двері й одягніть маску. У них газові пістолети... Ви ж знаєте. У випадку чого стріляйте вгору... Судячи з їхніх інтелігентних штучок, тут усі "артисти". Усі... І "режисер" Боря, і "сценарист-драматург" Захар чи Захарій і "артистка" Феррарі, і "лікарка" Юлія Грецька... Я вже тут дещо розвідав про них. І ніхто з них на ніякі гастролі до Канади не поїхав... Валюту вони "заробляють" тут, не відходячи далеко від дому... Василь Король гуляє... А Феррарі затялася віддячити йому тим самим. Урешті-решт, як усі жінки...

Капітан замовк. Десь запрацював автомобільний мотор на всю потужність. Позаду ранчо, трохи внизу аж між верболозами, де придніпровська дамба, вони побачили, як від'їжджав легковик. Він блиснув тільки своїм лискучим кузовом, піднявся на дамбу і покотив у бік траси, приглушено стукаючи шинами коліс, як по рейках, цементними плитами, викладеними на поверхні дамби.

— Хтось уже відгуляв, а ми тут нидіємо, — мовив солодко позіхаючи Голубей.

Капітан не звернув на його репліку уваги.

— Можете діяти сміливо, сержанте, хоч і обережно. Тилові вікна ми прикриємо...

Хай тільки-но хто з них сюди поткнеться, — підбавьорив Ягідку капітан.

Сержант пішов виконувати операцію. Чекали довго. Було тихо, як у порожній коробці з-під сірників. Нарешті спалахнуло світло у вікнах ранчо, освітивши все довкруги. Капітанові Дублю та Голубею не залишалося нічого іншого, як випростатися на землі на весь зріст, щоб не видати себе. Та вікна не розчахувались, лементу й крику ніякого не було чути, а також ніхто нівідкіля не вискакував. На ганок вийшов сержант, тримаючи в одній руці маску, а в іншій пістолет.

— Агов, капітане! — гукнув він. Ідіть-но сюди!..

У капітана Дубля мимовіль щось під лівою лопаткою йокнуло. Він уже про все здогадався. "Ну, режисер!" — лайнувся подумки капітан, а вголос мовив:

— "Агов" — це у вас нове звертання до старшого по чину замість "пан капітан" чи як?

— Прошу пробачення, пане капітан! Але в будинку нікого нема!..

— Як? — вихопилося в Голубея. — Я ж сам бачив своїми очима, як вони заходили в ці двері...

— Як зайшли, так і вийшли, — відповів сержант, криво посміхнувшись. — Давні маленькі хитрощі... Ви коли-небудь натрапляли на авантюристів-шахраїв в універмагах, магазинах? Легковірних обробляють, обіцяють дістати дефіцитний товар, беруть з вас гроші і... вислизують через чорний хід на сусідню вулицю. Тобто залишають вас з носом, але без грошей...

— Досить, сержанте... Це відомі речі. Доповідайте...

— Ніякого підземного бару-кабаре тут нема. Є підземний перехід до гаража. Вони зайшли в цей будинок, зачинилися зсередини, пройшли через кухню, спустилися в гараж і вийшли собі спокійно по той бік будинку, залишивши нас з носом... Зате авто нам залишили на згадку, а професорові на радість...

— Ми можемо пройти по їх слідах?

— Ні, пане капітан. Гараж зачиняється з того боку. Тож нам треба обійти садибу і вийти на нижню дорогу, що також веде до дамби.

— Це туди, звідки від'їхала машина...

— Достеменно так, пане капітан! Існує також виїзд з того боку.

— Ну й фокус! — вилетіло в Голубея.

— Поки що викличте професора. Нехай забирає свою "Волгу", а ми з молодшим лейтенантом проїдемо від гаража нижньою дорогою і далі...

Голубей сів у свою машину і вони з капітаном рушили. Під'їхали до гаража. Освітили його зелені металеві двері і помітили свіжі сліди авта, що йшли з гаража.

— Легковик викотили вручну і покотили далі не заводячи двигун. Бачите чіткий слід на піску?

— Так, і не один, — відповів Голубей.

— На жаль, не один. Пройшло кілька машин.

Вони повільно, на другій швидкості, освітлюючи піщану дорогу, котили в напрямку притоки Дніпра. З верболозів і вільх ударило світло. Вони зупинилися. Голубей двічі

блимнув фарами, переходячи на дальнє світло. З-за вілх повторили сигнал. Капітан Дубль вийшов. Підійшла машина. Дубль про всяк випадок намацав руків'я пістолета й заспокоївся. Авто зупинилося. Хтось, не відчиняючи дверці, висунувся з машини і гукнув:

— Якого біса?

Капітан Дубль підійшов ближче і спокійно мовив:

— А ввічливими вас не назвеш. Добрий вечір!

— Так ви ж стали посеред дороги... Нема як і розминутися.

— Ми заблукали, — спокійно відповів Дубль, помітивши в автомашині чотири силуети. — Ви не підкажете нам, куди ця дорога веде?

— Якщо вам на Київ, то повертайте назад і за нами. Ми вас виведемо. Ось сюди на дамбу і праворуч, — махнув рукою водій. — А там Обухівське шосе, і ще раз праворуч...

Це був явно не знайомий голос.

— А якщо ми поїдемо прямо?

— Воля ваша. Виїдете прямо до води, а далі вплав... А ваш 2Москвич" хіба плаває? — поцікавився ехидно водій.

— А до води далеко? — запитав капітан, проігнорувавши шпильку водія.

— Ви що, братани, хочете рибку половити? Я вам не раджу, — почули з салону також чийсь чужий голос. — У нас тут кілька членів Партії зелених. Можуть швидко продірявити дубельтівками шини. Краще розвертайтеся й мотайте звідси! У нас цей номер не пройде. Окрім як вудками і спінінгами тут не ловлять. Інші снасті заборонено. І до того ж не сезон.

— Один тут ятерами ловив, так його швидко з кооперативу виключили, — хтось інший кинув з салону авта.

— А чиї тут дачі?

— А ви що не знаєте?

— Ми тут уперше...

— Київські чи обухівські? — запитав капітан Дубль.

— Київські!

— Працівників Міністерства закордонних справ... Тут самі дипломати, — кинув водій-незнайомиць.

— А є дачі, що пустують?

— Авжеж! Але ті, що пустують, доглядають колеги чи родичі. Мій сусіда он до Женеви з сім'єю відбув. А деякі здають знайомим або тим же родичам, — подала голос і жінка з салону авта.

— Дякую, — кинув капітан Дубль.

— Будь ласка. А ви з міліції? — перепитав водій.

— А що — невже видно?

— Так, бо професійно ставите питання. Видно, когось шукаєте? Бачу, що не заблудилися...

— Приятелів своїх шукаємо, — мовив лукаво посміхаючись капітан. — Десь сюди

заїхали, а ми знайти не можемо...

— Якщо сюди вже заїхали, то звідси вони і виїздити будуть обов'язково. Тільки я щось не бачив тут ніяких машин...

— А нам відомо, що одна десь з години тому проїжджала — імпортна...

— А-а, так це з дачі Пересунька... Полила родичка квіти й поїхала... Ну, може чай попили, біля каміну погрілись чи ще щось... З хахалем! — засміявся хтось із пасажирів авта.

— А до неї далеко?

— До дачі? Так до них уночі ви не потрапите... Удень потрібно і то з родичкою, — хихотнув хтось басом із салону машини. — Доступ там закритий, панове. А тепер дозвольте проїхати!..

Голубей підрулив аж під самі кущі. Правий бік "Москвича" вгруз у болотяну траву і авто перекошило, але лівий бік твердо стояв на вже злежалому піску, перемішаному з дрібним щебенем, що залишився тут після будівництва дачі.

Дачу-острівця відомого дипломата Пересунька, що бовваніла на фоні темно-голубого неба, як маяк, вони визначили одразу. Вона стояла високо, мов чапля на тонких ногах — довгих палях. Довкола неї скрізь була вода — з чотирьох боків. Відокремлена від суші широким триметровим штучним ровом, вона виглядала неприступною фортецею. На маленькому островці росли якісь кущі — чи верболози, чи смородина — біс його розбере в темряві... Дорога до дачі обривалася прямо перед рівчаком, через який перекинута дерев'яний підйомний місток, як у старих фортецях, схожий на звичайну кладку. Про це свідчили два глибоко вкопані металеві стовпи з двома лебідками та тросами. Лебідки під металевими куполами від дощу і сторонніх очей були під замком. Судячи з усього на дачі хтось був, хоч світла у вікнах і не було видно.

— Панство полягало спати, — тихо мовив Голубей.

— Швидше за все панство виїхало, — заперечив йому сержант Ягідка.

— Але кладку не прибрали, значить там хтось таки є, — уточнив капітан Дубль.

— А таки хтось залишився, інакше б уплав, — вставив своє слово здогадливий Ягідка.

— От ви, сержанте, і проробите цю операцію, — мовив в'їдливо капітан. — Я пожартував. Не вплав...

— Скидай штани, — посміхнувся і собі молодший лейтенант Голубей. — Заодно й перевіриш яка температура води...

— Досить, зараз не до жартів, — перебив капітан. Голубей замовк.

Майже зневірившись, капітан Дубль уже втратив упевненість, що й у цьому будинку, схожому на маленьку фортецю, вони когось знайдуть. Мовчала, приспана ранком і втомою його знаменита інтуїція. Зате солов'ї не вгавали і здавалось, що змагалися з "духовим оркестром" болотяних жаб, які, надуваючи свої повітряні кульки-тромбони, сповіщали про гарну після дощу погоду.

Сержант Ягідка не довго вовтузився з замком і невдовзі тихо покликав своїх колег.

Капітан ступив на вологу й слизьку кладку, оббиту гумою і подумав: "А чи це той дім? Невже саме тут проходять ті п'яні оргії з сексом-гвалтуванням товстосумів?.. А чого — безлюдне місце... Поблизу ніяких зайвих очей. Суцільні болота, усіяні неопалимою купиною. Б'ють у свій нічний бубон бугаї, ніби цим зайвий раз підтверджуючи — нікого поблизу. Аби не це раннє пробудження весни, можна собі легко уявити "безлюдний острів" з пустим будинком, давно покинутим його господарями і розкладеними часом та хробаками трупами..."

Капітан піднімався крутими металевими сходами в американському стилі, що йшли до входних дверей. Сержант Ягідка стояв і чекав на капітана, тримаючи міцно в правій руці пістолет напоготові, а лівою притримуючи важкі металеві двері. Думалось, що й на цей раз вони нічого тут не знайдуть окрім бридкої вогкості. Будинок мертвий і давно покинутий своїми господарями...

Надворі світало. Деся за обрієм виповзали нагору червоні плями на світло-голубому небі. Піднімалося сонце і ось-ось наступить день. "Отак прийде і Ісус Христос, — чомусь подумалось капітанові Дублю. — Серед темної ночі освітить раптом усю землю з усіх чотирьох сторін світу і ступить на неї, грішницю, вдруге, щоб покарати всіх нас".

Скрипнули двері, що вели до передньої кімнати. "Як у "Волзі" полковника Ситорчука", — подумав удруге капітан. Зайшли в передпокій, де тихо грала музика, що лунала з радіоприймача. На диво в кімнаті вогкістю не пахло, а лише парфумами, дезодорантом, фруктами й каміном... У каміні й справді ще ледь жевріли зотлілі дрова. Музика стихла і голос диктора повідомив останні новини, розраховані для слухачів Канади, США та Австралії: "'Росія в черговий раз грубо порушуючи Ялтинські домовленості провокує Україну на військовий конфлікт", — повідомляє анонім з Міністерства закордонних справ..."

Знов скрипнули двері в інше приміщення, куди ввійшов сержант Ягідка. Капітан помітив, як на підлогу впав деформований квадрат жовтавого світла. Потім він вирівнявся і освітив усю широчінь прочинених навстіж дверей. Перед очима капітана постали тисячі й сотні тисяч мерехтливих свічок, що догоряли в якомусь неймовірно казковому зеленому саду з екзотичними деревами. І поміж цих кипарисів, пальм, тису, орхідей, гіацинтів блукали сотні сержантів... Ягідок з пістолетами в руках... Догоряли свічки, пахло гарячим воском і ладаном, хвоєю і димом від імпортних цигарок та сигар, губною помадою, коньяком та цитрусовими... На великому столі валялись розкидані й надкушені помаранчі, банани, ананаси... Багато неприбраної шкірки від екзотичних солодких делікатесів. Ще здавалося була теплою недопита й запашна кава в маленьких філіжанках...

Сержант Ягідка проминув велику дзеркальну кімнату і вийшов на балкон через розчинені скляні двері, що погойдувалися на двох маленьких петлях і також скрипіли. Здавалося, вони ось-ось зірвуться з петель і полетять униз, де панувала вода. Сержант підійшов до ажурної огорожі, глянув униз і ледь не обімлів. Широко розплющеними очима на нього дивилася молода і надзвичайно вродлива жінка, що лежала розкинувши руки, як крила, на м'якій шовковистій траві, наче хотіла злетіти, але передумала. Вона

була гола і ... мертва...

Розділ XI

Уранці бізнесмена Орендо́чку запросили до управління внутрішніх справ. Наш знайомий спочатку обурювався, обіцяв поскаржитися прокурору і все запевняв, що міліція, мовляв, як за советів, так і сьогодні дозволяє собі все, що їй заманеться. А щодо порушення прав людини, то взагалі це питання гідне підняття у штаб-квартирі ООН — і не нижче. Однак дешевий шантаж не пройшов.

Коли "кип'ятильник" його душі охолов, капітан Дубль спокійно запитав:

— А тепер розкажіть нам, будь ласка, де ви були вчора вночі, починаючи з двадцять другої години?

— Вам потрібно моє алібі?

— Так, — незворушно відповів капітан.

— Я когось убив, підрізав, отруїв, задушив, повісив?

— А якщо я скажу, що утопив?

— Утопив?!

— Авжеж, утопив! Спочатку переспав з вродливою дівчиною, потім, щоб не було свідків, напоїв і утопив...

— Я утопив?! Кого, де? Ви що, капітане? Український бізнесмен?.. Та ви знаєте, що мене знає вся Європа, Америка...

— "Європа-блюз"? Ви це хотіли сказати?..

Бізнесмен Орендо́чка при словах "Європа-блюз" несподівано вкляк. На його чолі з ледь помітними залісинами виступили краплини поту, і біляве волосся навіть трохи потемніло від вологи, як солома після сильного дощу.

— У вас цигарка знайдеться?

— Я не курю і вам не раджу.

Орендо́чка роздумував. Він крутнувся в один бік на стільці, крутнувся в інший, наче шукав допомоги. Потім схопився з місця, потер свої зволожені долоні, відчув, що раптом пересохло в горлі. Знову сів, намагався ще раз для чогось схопитися, тоді повернувшись до капітана запитав:

— Мені хоч тут вставати, ходити можна? Чи в міліції тільки сидять?

— Сидять, чоловіче, в тюрмі, — відповів ледь усміхнувшись капітан. — А в міліції...

— Я розумію... О Боже, а душа ж відчувала моя: щось таки має скоїтись!.. Але щоб так... Мені Бодьо казав: "А може не треба?" Так ні, я його запевнив, що все буде о'кей... Мені так хотілося, знаєте, по-європейськи... Ну, як у Європі... Здивувати Америку. Я його й справді здивував. Він мене запевнив, що нічого подібного не мав, не відчував... Як випив, казав: "О романтика!.. Кір смайлінг! Геньо, посміхаймося!.." А тепер що мені накажете — плакати?! Накажете плакати? — в Орендо́чки перехопило в горлі, і він схопився з місця.

— Ми нічого не наказуємо. Ми вас просимо поки що сісти...

— Ага, поки ви просите сісти, а тоді посадите невинного. Коли ж знайдете того, хто

вбив чи утопив, мене якраз випустять із тюрми. Я вже таке десь читав у газетах... А хто мені поверне молодість? — Орендочка аж схлипнув. — Ви кажете, алібі... А де ж я його в біса для вас дістану? Де?.. Стільки зараз? О Боже... Рівно дев'ять двадцять!.. Зателефонуйте в Бориспіль, я вас дуже прошу!.. Тільки запізнення літака мене може врятувати... Бодьо летить літаком "Люфтганзи". Спочатку до Франкфурта, а потім далі, на Майямі... У Флориду... Я прошу вас, пане капітан! Чи я маю казати тепер: "Громадянин начальник?" — Орендочка спробував було підхопитися. Та щось згадав, присів, протер руки носовичком, витер спітніле чоло, шию. — Бодьо полетів на Франкфурт. Може літак запізнівся? — прошепотів наче в маренні.

— Німецькі літаки не запізнюються. Німці — пунктуальний народ...

— Я розумію, і все ж таки, я вас дуже прошу... Зателефонуйте... Дозвольте я...

— Гаразд, — погодився капітан Дубль і натис на кнопку виклику.

На порозі кабінету з'явився сержант Ягідка.

— Сержанте, зателефонуйте, будь ласка, в аеропорт "Бориспіль" і дізнайтесь чи не вилетів рейсовий літак німецької авіакомпанії "Люфтганза" курсом Київ-Франкфурт-Маямі. Якщо він ще там, то розпорядіться, щоб негайно зняли з рейса громадянина США Богдана Михлика і затримали без пояснень...

— Єсть! Дозвольте йти?

— Йдіть, сержанте!

Бізнесмен Орендочка здивовано глянув на капітана і водночас перелякано, шморгнувши своїм м'ясистим носом.

— Ви й про Богдана знаєте?

— Ми тут усе знаємо. Ви краще давайте, Орендочко, відверто й щиро зізнайтесь про вчорашнє. Ви з ким були в ліжку — з Феррарі чи Юлією?

— З Юлією, — він опустив очі.

— Сьогодні її вранці знайшли мертвою...

— О Боже, пане капітан!.. Як же це могло статися?

— Ось про це я й хотів би від вас почути...

— Ви сказали, що це я її втопив?

— Я такого не стверджував. Але ж ви мене запитували: "Я когось убив, підрізав, отруїв, задушив, повісив?" Я вам у відповідь кинув: "А якщо я вам скажу, що утопив?!"

— Прошу пробачення, капітане... Чи я можу так до вас звертатися?

— Можете, тільки давайте все по порядку...

— Я з радістю... О п'ятій вечора... Може це було й трохи пізніше... Ні, таки о п'ятій мені зателефонували... Я почув жіночий голос... Так, це був приємний жіночий і бадьорий голос... Жіночка пояснила, мовляв, турбують із театру "Європа-блюз"... Це був своєрідний пароль. Вони мені так сказали, коли я був у них раніше... Ну, ви розумієте про що я... Завважте, що того разу я не був у них по своїй волі... Ну, як повернувся з Лондона...

— Ви уже це мені розповідали минулого разу. А нас цікавить тільки вчорашній вечір, ну і ніч відповідно... Розумієте?

— Так, так!.. Мені запропонували відвідати "Європу-блюз", як і домовлялись тоді... Я сказав, що з радістю і запитав чи можна прихопити з собою американського приятеля. Бодьо, та ви вже все про нього знаєте... Вони не заперечували... Він мав сьогодні відлітати на Маямі. Тож я хотів йому встигнути хоч щось зробити приємне, на згадку... Ну, щось таке приємне, яке б йому запам'яталося надовго... А тут "Європа-блюз"... Я попросив, щоб вони мені передзвонили, а я пораджусь з Бодьо. Той же жіночий голос пригрозив: "Тільки не з міліцією. Бо компрометуючі матеріали і негативи в нас зберігаються ви знаєте де"... Я запевнив, що все буде о'кей... Через півгодини той самий голос повідомив коли й де їх треба чекати... Знаєте, такий доволі приємний ввічливий... Контральто чи скоріше мецо-сопрано... — Орендочка поглянув на капітана. Дубль щось за звичкою малював олівцем і склалося враження, що він бізнесмена й не слухає. — Я щось не таке кажу?.. Вам не цікаво?

— Нам цікаво все, — підвів на нього колючі й холодні очі капітан Дубль. — Продовжуйте. Але якщо можна, то без мецо-сопрано...

— Я спробую... Так от, Бодьо не хотів їхати. Я бачив, що він не наважується... Тож підбадьорив його... Мовляв, це театр одного глядача — "Європа-люкс"... Перепрошую, "блюз"... Ну, "блюз" для нього поняття зрозуміле... І він зрештою погодився... Я його запевнив, що він там може брати участь у грі, а може просто дивитися, як грають інші актори... Це профі... Вони потрапили під скорочення, бо держава не дала дотації і вони заснували свій приватний театр і грають...

— Це ви кому розповідаєте? — перебив його нетерпляче капітан Дубль.

— Бодьо... Пробачте, Богданові... Це я йому розповідав про театр. А вони мені минулого разу пояснювали... Мовляв, вони ніякі не повії, а артисти... Закінчили всі театральний... Держава не платить, от вони й змушені... Живемо ж у ринковій системі... Словом, вовка ноги годують... Це я все Бодьо, перепрошую, Богданові розповів... Він сказав: "О'кей!" І ми вийшли на вулицю. Рівно о 22-й годині. Йшов дощ як з відра. Я встиг ще трохи й намокнути. Сорочка до спини аж прилипла. Боді сказав, просушимось біля каміну. Він запропонував прихопити щось з їстівного та питва з собою, але я заперечив. Мовляв, там усе є попити й поїсти... Ну, ви ж знаєте, він не дуже хотів... Усе повторював, що через день уже буде вдома... Біля любої дружини, діток. У нього троє діточок... Мовляв, де гарантія?.. Чи нічого не привеземо такого звідти? Якусь заразу... Я запевнив, що все буде люкс...

— Звідки у вас була така впевненість?

— Пані Юлія не лише акторка, а ще й доктор медичних наук...

— Це вона вам таке казала?

— Так, вона. Перевіряла. Роздивлялася, допитувала. А вже тоді... Ну, ви здогадуєтесь...

— Ви сіли в автомашину...

— Так... Я вже це вам казав... Жовта "Волга". Номерів не пам'ятаю, вірніше, не звернув на них уваги... Ми вирушили... Феррарі сиділа з нами в салоні. Щебетала, як пташка небесна... Вона запитала, чи мій американський друг розуміє українську мову.

Бодьо сам відповів, що він українець американського походження. Батьки йому дали файну освіту. Він знає кілька європейських мов... Тепер він успішний бізнесмен...

Хтось постукав у двері. Капітан кинув: "Заходьте!" Ввійшов сержант Ягідка.

— Рейсовий літак "Люфтганзи" півгодини тому, як піднявся в небо. Пасажир Богдан Михлик відлетів до Франкфурта. Уточнили в реєстратурі!

— О Боже! — тільки й видихнув розпачливо Орендочка.

Сержант Ягідка козирнув і вийшов, щільно зачинивши двері.

— Що ж тепер буде? У мене тепер нема алібі...

— Розповідайте далі! — коротко наказав, як відрубав, капітан.

— Так от, пані Феррарі тоді сказала, що це добре, тобто не доведеться перекладати. А ще запитала, чи Бодьо орієнтується в Києві. Він дав зрозуміти, що в Києві вперше, а я підтвердив... Одначе панянка наполягла одягти чорні пов'язки на очі, пояснюючи це тією обставиною, що вони не хочуть розголошувати адресу та рекламувати свій театр. Боді це не сподобалося, він хотів протестувати...

— Хотів чи запротестував?

— Запротестував, але його Феррарі попередила, що він, мовляв у чужій країні і тут закони, писані й неписані, диктують господарі, а не гості... Проте запевнила, його ніхто не образить і все буде о'кей. Запропонувала випити з одноразових стаканчиків коньяк, щоб заспокоїтись. Бодьо випив і я не відмовився. Це був таки гарний коньяк... Пані Люда потім піднесла нам по дольці лимона. Нігтики такі довгі й лаковані у ніжний колір...

— Гм, а як це ви помітили нігтики, коли очі були зав'язані?

— Бачите, коли вона подавала, машина трохи загальмувала й пальчики її разом з долькою попали в мій рот... А потім уже, коли приїхали на місце, я побачив ті казкові пальчики... Смію запевнити вас, що ними посуд ніколи не мили...

— Тільки без мецо-сопрано та художніх відступів, — зморщив чоло капітан. — Я ж вас уже попереджав. Конкретно про маршрут і що було далі...

— Пробачте... Приїхали ми у сосновий бор. Нам зняли пов'язки і сказали, що ми можемо виходити з авта. Я роздивився і побачив, що зупинились біля якоїсь модерної будівлі у стилі ретро, схожої на фортецю. Дуже гарна! Я ще подумав: "Мені б таку!..." Хоч я її й не встиг як слід розгледіти... Вона освітлювалась з усіх боків ліхтарями. Ми піднялися на ґанок... Пам'ятаю, що з обох боків там висіли вазони-люстри й також світили дивним світлом. Зайшли в просторий холл. Світла не вмикали. Як пояснила нам чарівна пані Люда, господарів нема, бо вони за кордоном, тож світло відключили. Присвічував нам Борис (водій) маленьким але потужним ліхтариком. Трималися за руки... Так пройшли одну кімнату, другу, здається, пройшли через простору кухню, потім спустилися по вузьких і крутих сходах та вузькому покатуному коридорчику в підвальне приміщення. Це був власне гараж. У боксі стояв досить великий автомобіль. Принаймні більший за нашу "Волгу". Це був "Форд" чи "Мерседес", а втім я в автомашинах не розбираюся. Борис присвітив, відчинив двері гаража і викотив авто на вулицю. Перед нами зблискувало якесь невелике озерце... Потім водій зачинив гараж,

а ключ від дверей поклав у "бардачок" авта. Ми сіли в салон і Борис вижав педаль зчеплення. Не вмикаючи мотора безшумно покотили вузькою дорогою кудись униз і без світла. Над нами висіло небо, усіяне мірадами зірок. Було тихо, лише жаби кумкали та солов'ї заливалися десь поблизу в кущах. Подавав зрідка свій голос і бугай у болоті... Я пригадую, запитав: "А як же з "Волгою" буде?" Мені відповіли, щоб я не переймався цим, мовляв, машину заберуть, кому слід... Якщо чесно, я нічого не розумів. Бодьо втаємничено шепнув мені: "Конспірація!.." Та я й сам уже здогадувався, але не надавав особливого значення. Зате Бодьо знову стривожився. Його запевнили, що все буде гаразд. Сказали, це на той випадок, коли лягаві, пробачте, міліція, — сяде їм на хвіст... Чарівна Люда знову запропонувала нам випити коньяку. Ми не відмовились і охоче випили, закусивши дольками лимона... Лише за поворотом Борис запустив мотор, увімкнув світло і ми поїхали піщаною дорогою. Обабіч були як збудовані, так і недобудовані дачі. Я спробував було визначити наше місцезнаходження, але вгадати не міг. Навіть не можна розгледіти чи ми знаходились біля якогось озера, чи річки — притоки Дніпра... Одне було ясно: це не Дніпро... Доїхали ми до кінця піщаної дороги і вперлись у дачу, надійно захищену з боку в'їзду досить широким і напевне глибоким штучним каналом. Борис вимкнув двигун, пригасив фари і, вийшовши з машини, підійшов до двох стовпчиків, від яких на той бік було перекинуто тонкі сталеві тросики, натягнені як струна. Щось там недовго помудрував і через хвилину-другу подав дощату кладку, оббиту зверху гумою. Потім він замкнув машину і ми перейшли на той бік, ступаючи обережно по слизькій від вогкості кладці, де стояв дерев'яний двоповерховий будиночок на залізобетонних палях, що стояв на острівці серед безмежжя річкового плеса, оточений кущами й очеретами. Так мені здалося. Крутими сходами піднялися на другий поверх будиночка, пофарбованого, здається, в зелений колір. Уночі було погано видно. Бакенів на воді я не помітив, тож остаточно зрозумів, що ми не на березі Дніпра. Хоч річка чи озеро були широкими, і протилежний берег губився десь далеко, — Орендочка зітхнув. — Нас зустріла пані Юлія, випромінюючи чарівну посмішку. Прикрашена лише одним картатим фартушком (тобто була... гола-голісінька!), вона піднесла нам на таці чарки з коньяком, а також ківі, банани, ананаси... Борис повернувся вниз, прибрав кладку... Отже, ми були надійно відірвані від цивілізації... Розповідати далі? — запитав Орендочка. Було видно, що він трохи стомився.

— Ви хотіли, щоб я надалі розповідав вам? — кинув єхидно у відповідь капітан Дубль.

— Що ви, пане капітан... А далі нас примусили прийняти душ у присутності Бориса й Захарія — режисера й оператора. Так принаймні нам сказали. Потім вони вийшли і спустилися кудись униз, а ми... розділили між собою "ролі": право вибору я залишив за Бодьо. Він вибрав Феррарі... А мені дісталася Юлія...

— А минулого разу? Тільки чесно...

— Минулого? Я не пам'ятаю, пане капітан...

— А якщо гарно попорпатися в пам'яті?

— Мене... мене "обслуговували" по черзі обидві...

— Гаразд. Що трапилося потім?

— Потім дівчата покликали Бориса й Захарія. У мене склалося враження, що вони нікуди й не виходили. Спостерігали за нами... Вони зайшли оголеними. "Оператор" згріб одразу Феррарі, і вони почали показувати нам "живий спектакль". Так у них це "дійство" називається... Юлька... Він її кожного разу називав Юлькою... Він наказав їй ставати в партер, але вона відмовилася... Ми попросили дозволу вийти... Боді стало гидко...

— А вам?

— Мені навпаки... цікаво...

— Отож представник загниваючого капіталізму засоромився, а ви, будівничий широко розвиненого соціалізму, почали на очах Феррарі і Юлії швидко і остаточно розкладатися...

— Я був п'яний, пане капітан... Стояв, як стовп і дивився... Раптом до мене підскочила Юлька і закричала: "Ну чого вилупився?.. Треба було на себе дивитися. Навколо тебе були ж дзеркала..." Я вийшов...

— Так то була дзеркальна кімната?

— Дзеркальна... Багато дзеркал!.. Від підлоги до стелі... Під пальмами, туями, капарисами... Не кімната — мініатюрний ботанічний сад... Кавові дерева, лимонні, апельсинові. Тільки бананових не було... Від дзеркал таке враження, наче перед тобою безмежжя всесвіту, рай і тисячі пар в сексуальному екстазі...

— Досить, пане Орендочко, — капітан поморщився. — Що трапилось далі?

— Далі ми одяглись. Юлька винесла рахунок — по чотириста доларів... Бодьо накинув ще п'ятдесят. Юлька їх одразу заховала за фартушок і повернулася до дзеркальної кімнати... Там щось трапилося... Скидалося на сварку... Очевидно, Борис знайшов ту купюру, що дав Бодьо, бо він кричав: "Ти що, суко, від колективу чайові ховаєш?" "Це мені американець дав", виправдовувалася Юлька. "У загальну касу і всім порівну!" Але Юлька відмовлялася віддавати і тоді я почув зойк... Очевидно, "режисер" вдарив її сильно або так штовхнув, що вона не втрималася і вилетіла через відчинене широке вікно, полетівши вниз, у рівчак... Ми всі вийшли і попрямували до кладки. Борис перекинув кладку. Ми перетнули рівчак і сіли в авто. "Режисер" прибрав кладку на місце, замкнув і кинув "оператору": "Поїхали!" Бодьо здивувався: "А пані Юля?" "Пані Юля трохи в воді охолоне і тверезішою стане... Перебрала наша пані Юля сьогодні," — мовив Борис і засміявся. "Бунт на кораблі", — і собі засміявся Захар- "оператор". "Але ж вона може втопитися!" — заперечив Бодьо. "Такі не тонуть, — відповів "режисер". — Та й це не вперше з нею. Вона до такого душу вже звикла. От коли навчиться поводити себе, як Феррарі, отоді й холодну ванну відмінимо..." Феррарі обійняла Бодьо й заспокоїла: "Не хвилюйтеся, сер, Усе буде о'кей. Іес! Жаль, що у вас мало часу. Я б також хотіла мати чайові". На що "режисер" пожартував: "Мабуть, колись казала, що хотіла б дитину, а тепер волієш отримати чайові", — і засміявся. "Я завтра вилітаю до Майямі", — мовив Бодьо. "Візьми й мене з собою. Я там ходитиму, як

Єва. Тільки одну квіточку начеплю. Навіть останній листочок зірву. Візьми мене, Адаме!" "Я не Адам, а Бодьо". "На Майямі я тебе називатиму Адамом"... Поверталися тією ж дорогою. Повз ту дачу, схожу на стару фортецю... "Оператор" запитав у свого друга: "Візьмемо "Волгу"?" Але "режисер" рішуче заперечив: "З краденою "Волгою" треба кінчати. Щастя наше, що в країні паливна криза і в того професора нема бензину... А то б уже давно набрав по 02 і викликав міліцію"... Потім нам знову наклали пов'язки на очі. "Пардон, таке се ля ві, — мовив оператор. — Менше знатимете, менше відповідатимете". "Хоч більше питатимуть", — засміявся "режисер"... Оце і все, пане капітан...

— Куди вас привезли і о котрій годині?

— Десь о другій годині ночі чи трохи пізніше. Доставили прямо в мій офіс. Я зателефонував дружині і сказав, що заскочимо на кілька хвилин додому. Бодьо хоче попрощатися. Вранці літак... Я його просив відкласти на два-три дні свій політ, ніби моя душа щось відчувала... Але він категорично відмовився. Злякався... Тепер мені дійшло: він теж щось відчував!.. Адже в аеропорту так і сказав: "Боюсь, що пані Юлія втопилася..." Я його спробував заспокоїти, мовляв, її щоразу залишають стерегти дачу і поливати ботанічний сад у дзеркальній кімнаті. Коли б вона утопилася, вони труп нізащо не залишили б просто в каналі...

— На жаль, у рівчаку знайшли труп Юлії. Вона впала невдало вниз головою і вдарилась об колесо вагонетки. Хтось викинув той металолом у канал... Ви можете йти, пане Орендошко. Давайте вашу перепустку — я підпишу...

— Ви мене відпускаєте?

— Не надовго... До суду, пане Орендошко. Поки йтиме слідство, займайтеся своїм бізнесом. Але бізнесом, а не...

— Я вам клянусь, пане капітан! — вигукнув перебиваючи капітана Дубля бізнесмен. — Я вам клянусь... Більше ніяких зальотів... Сп'янів від успіхів... В мене добре пішли бізнесові справи. От я й вирішив розслабитися... Якщо вашому управлінню потрібна допомога, я можу виступити вашим спонсором... Ви не соромтесь... Захочете в конвертованій, а ні, то в карбованцях^[7]. У карбованцях я більше дам... Але я Юлії не топив... Можете мені повірити. Затримайте "режисера", — Орендошко вже переступив поріг. Тоді повернувся і нахилившись над столом Дубля, заговорив чомусь тихо, прямо в капітанове вухо:

— А я про головне забув вам повідомити. Це й буде моїм алібі, пане капітан...

— Я вас слухаю уважно, — Дубль підвів голову і глянув прямо в очі Орендошці.

— Юлька сказала... Так, вона сказала тоді, ну, перед тим, як він її штовхнув чи вдарив: "Борисе, це тобі не молодіжний театр. Ти там командуватимеш. А тут ми всі рівні..." І все... Я тільки почув, як шубовснуло її тіло у воду...

— Гаразд, дякую... Ми негайно перевіримо. Усіх Борисів, Захарів чи Захаріїв. Усіх режисерів і операторів...

Орендошко зачинив за собою двері, але раптом знову відчинив їх і висунув у кабінет свою квадратну голову:

— Пане капітан, — несміливо звернувся бізнесмен, — ще одна деталь! "Оператор" запитав у Бориса: "А тепер куди?" "Їдемо в Святошин!" — відповів коротко "режисер".

— Може ви все-таки зайдете й сядете? Ще щось згадаєте...

— О, тільки не це, пане капітан! Я сказав вам уже все...

— А чого ви цього разу так усе детально почали описувати?! Раніше ви називали їх чесними людьми, вимагали легалізації проституції... Казали, бізнесмени також мають право на відпочинок, як їм заманеться... Погрожували навіть Організацією Об'єднаних Націй...

— Я був неправий, пане капітан... Я тоді боявся... Фотографій боявся. Вони погрожували надіслати фотографії моїй дружині... Тепер не боюсь. Я хочу допомогти слідству... Це ж моє алібі... І ті фото вже не скомпрометують мене... Тепер я впевнений, що ви їх візьмете. Впевнений!.. — Голова Орендошки зникла і двері зачинились...

Епілог

— Ви встановили, кому належать ці обидві дачі? — запитав капітан Дубль, коли сержант Ягідка переступив поріг кабінету.

— Достеменно так! — приклав руку до козирка сержант. — Дозвольте доповісти?

— Ну і кому ж? — ігноруючи міліцейський етикет запитав капітан.

— Двом дипломатам, пане капітан. Перший працює в Аргентині, другий працює в нашій постійній комісії при ООН. Дачі доглядають родичі. Першу — фортецю — доглядає режисер Борис. Він племінник дипломата. Дачу-острів уже ніхто не доглядає...

— Вона належала родичам покійної Юлії?!

— Достеменно так, пане капітан! "Аргентинці" приїжджають, а місіонери... ще житимуть у Нью-Йорку.

— Не місіонери, а член комісії з дружиною. Очевидно це ви мали на увазі, сержанте? — посміхнувся капітан.

— Достеменно так!

— А дипломат з Аргентини їде на похорон?

— Ні, у відпустку. Тому вони й стверджували про кінець своєї "закордонної поїздки".

— "Закордонні поїздки" в район кордону між Києвом і Обуховим?

— Достеменно так!

— Ну що ж, сержанте, очевидно, будемо їх брати! Адреса у вас точна? Чи така ж точна, як у випадку з Феррарі-молодшою? Знову арештуємо наречену лейтенанта Хорта?

— Ні в якому разі! Я особисто перевірів, — почервонів сержант.

— Тоді передайте Голубею, щоб готував автомобіль...

— Беремо "Волгу"?

— Ні, поїдемо "газиком" або, як ви кажете, "бобиком"[\[8\]](#), — хитро посміхнувся капітан. — З закритими вікнами-решітками. Це простіше, ніж зав'язувати очі чорними

пов'язками...

— Достеменно так!..

З двору управління виїхали десь пополудні. Сержант Ягідка швидко й оперативно встановив прізвища "режисера", "оператора" та загиблої Юлії. У відділі кадрів дали й адреси "гастролерів"-шахраїв. Обидва мешкали в районі Святошина. В приватних будинках. Колишній режисер Борис жив сам у великому будинку, а його дружок — удвох з мамою. Як доповів сержант усі троє — Борис, Захар і Люба Феррарі — зібралися в режисера на Четвертій просіці. Про вбивство вони, очевидно, й не здогадувались. До обіду вони відпочивали. Ніхто з них нікуди не виходив і ні з ким не зустрічався.

— Певно, відсипаються "сови", — мовив сержант, обходячи пости спостереження. — Дивіться, не проморгайте. Я поїхав доповідати...

Через півгодини вони підкотили до білого особняка, що потонув у царині саду. Цвіли запаморочливо жасмин і таволга. Пахла після вчорашнього дощу по свіжому трава, ледь не на очах зеленіючи... Під'їхали впритул до густих чагарників з глоду, терену й дикого винограду, що видрався на квадратні сітки паркана і не давав змоги як слід роздивитися давно не білений будинок. Фасад будівлі з напівкруглими вікнами дав помітну тріщину. Вікна зі ставнями давно вочевидь не бачили петель, тож і не відкривались. Усе поржавіло, облупилося, лущилося і гойдалося на чесному слові... Трухляві дошки ледь висіли.

"Молодик займається коханням, а сад дичавіє. Здичавів сад і здичавів господар", — з сумом подумав капітан Дубль.

Раптом за поворотом промайнула чиясь тінь. Маленька зсутулена і підступна. Чоловічок (а це був саме мужичок) начебто вискочив з-під капоту автомашини і перетнувши дорогу, сховався в одному з густих кущів.

"Кублей! — промайнула думка в капітана. — Чортів Кублей тут як тут..." — він не міг помилитися. Чоловічок оглянувся, ошкірив свої жовті зуби і приклав свого жовтого пальця до тоненьких губ, ще нижче присів, даючи зрозуміти капітанові, щоб і він повторив те ж саме. Мовляв, тихо, злякаєш пташок у гнізді. Вилетять — не піймаєш...

— У чім справа, Кублею? — просичав капітан, буквально вивалившись з авта.

— Спокійно, капітане. Концерт розпочинається. Перші акорди оркестру. Слухайте.

— Що ти з себе Езопа корчиш? Говори в чому справа, — вже спокійніше звернувся до приватного сищика Дубль.

— А ви прислухайтеся...

У дворі особняка кричала жінка.

— Міліція! Рятуйте!..

— Це щось новеньке в їхній оперетці, — усміхнувся Кублей, випроставшись на повний зріст. — Тепер можна не ховатись, капітане. Це "мецо-сопрано" вашої улюбленої "співачки" Феррарі-старшої. Знала б вона, яка до неї міліція завітала, одразу б язика прикусила і дала дьору, — вишкірився Кублей. А вона, бач, вірить у благородство нашої української міліції. Ніби там не ті ж самі кадри, що й за совдепії і не той самісінський стиль...

— Стуліть пельку, Кублею, а не то я сам вам закрию рота.

— Я ж і кажу — стиль точнісінько той самий, а цукор в Україні і досі по талончиках.

— Там же бійка!..

— Ви не помилилися, капітане. Скажу більше, там якраз подаються запізнілі уроки пізнього виховання заблукалої овечки, що раптом відбилася від отари... Наступив початок навчального року. Зараз перший урок по вихованню і вибиванню дурощів з голови через досить-таки звабливий задок, капітане... Ви її бачили зблизька?..

— Хто кого б'є?

— Тренер Василь Король надає перші ази любителям, які збираються стати профі... Якби не ми з вами, капітане...

— Але Василь один на один проти двох... І Феррарі...

— Василь не сам... З ним його кулаки, кохання і ненависть...

— Не забувайте, Кублею, що він ваш клієнт, який може стати пацієнтом "швидкої допомоги". Він же тренер по тенісу. Здається, ще й до того ж з настільного.

— А він перекваліфікувався, капітане. Два місяці тому зайнявся ретельно боксом. Кажуть, подає великі надії на майбутнє. А втім, нам недовго доведеться чекати, капітане. Тож не поспішайте. Вашим людям слід економити сили для майбутніх баталій. Тут Василь упорається сам. Вони ще не в нокауті, але близько до цього. У Василя гарний удар лівою знизу в щелепу. Ваш лейтенант Хорт міг би засвідчити персонально при зустрічі...

— Не зачіпайте лейтенанта Хорта, детективе. Аби не ви...

— Аби не я, ви б чорта з два дізналися про те, що Феррарі близнючки... Ви погляньте на цей талант, капітане, — повернувся Кублей убік двору. — Кожному з них нокаут забезпечений. Дивіться, який чудовий аперкот!.. Вашим хлопцям нічого не залишиться, як попідбирати їх, ніби старі й гнилі груші на землі і повкидати до кузова. Ах, у вас "бобик"!.. Ну, нічого, вони й туди влізуть. Одну секунду, капітане... Заради Бога, не поспішайте!.. Чому ви не приїхали на п'ять хвилин пізніше?.. Ви подивіться який черговий аперкот!.. Ну, Василю, ростеш на очах... А от вам і нокаут... Те ж саме буде і з другим. Ваш Ягідка — не Ягода[9]... Йому залишиться тільки клацнути на зап'ястках наручниками, і ви в дамках, капітане. Гарно вам: Кублей іде як пес по сліду, а Дубль — по сліду Кублея...

— Йдіть ви до біса, Кублею... Не приписуйте собі того, чого не можна приписати, — капітан повернувся до сержанта: — Можете приступати, сержанте...

— Ягода, — зле пожартував Кублей.

— Ягідка, — м'яко поправив Дубль.

— Так, часи міняються. Колись був Ягода, а тепер тільки Ягідка-квіточка...

— Ви й тут не можете обійтися без свого відомства...

— Колишнього, капітане... На жаль, колишнього. Приємні спогади. Ми тоді з такими, як ви, не церемонилися...

Та капітан Дубль його не слухав.

— Зв'яжіть обох одними наручниками: і "режисера", і "оператора".

— А що ж з Феррарі?

— Феррарі нам приведе сам Василь Король, — капітан посміхнувся. — Чи не так, Кублею? Чи може ви знову скажете: дупель пусто?..

— Навпаки, капітане. Я скажу — ри-ба! І цього разу на вашу користь, капітане Дубль...

[1] Очевидно, йдеться про одного із Задніпровських — сучасних популярних українських акторів, але про якого саме, на жаль, нам невідомо. *(Примітка упорядника семитомного зібрання творів Олега Чорногуза).*

[2] Тут присутній деякий анахронізм: події повісті "Європа-блюз" відбуваються пізніше, ніж події творів "Воскреслий із мертвих" та "Ключ до вбивства", судячи з того, що у двох останніх в Україні грошима є ще купоно-карбованці, а у "Європі-блюз" вже гривні (заміна одних на інші відбулася у 1996 році); і у "воскреслому" та "ключі" Ситорчук вже є генералом, а тут, у "Європі", він названий лише полковником. *(Примітка упорядника збірки).*

[3] "Лель" — перший український еротичний журнал. Позиціонував себе як ілюстрований літературно-художній і науково-популярний журнал про кохання, що робило його унікальним не лише в Україні, а й у Європі. Назва походить від імені давньослов'янського бога кохання. Засновником і незмінним головним редактором журналу був поет і журналіст Сергій Чирков. Видавався з 25 червня 1992 по грудень 2003 року. Що ж до "Ковбоя", то це напевно натяк на "Плейбой". *(Примітка упорядника збірки).*

[4] Антон Макаренко (1888–1939) — видатний український педагог і письменник, який перевиховував юних злочинців, перетворюючи їх на достойних людей. *(Примітка упорядника збірки).*

[5] Вірш Володимира Сосюри. *(Примітка упорядника збірки).*

[6] На жаль, тут пропущене речення. Напевно, питання — де саме знаходиться притон "Європа-блюз". *(Примітка упорядника збірки).*

[7] Хоча в час, коли відбуваються події, в Україні грошима були вже гривні, багато хто за старою звичкою ще з советських часів називав їх карбованцями або рублями. *(Примітка упорядника збірки)*

[8] "Бобиком" неофіційно і жартівливо у советські часи називали автомобіль-позашляховик "ГАЗ-69". *(Примітка упорядника збірки).*

[9] Наш герой, очевидно, натякає на кривавий каральний орган — НКВД СРСР та на одного з його керівників — наркома Генріха Ягоду. *(Примітка упорядника семитомного зібрання творів Олега Чорногуза).*